

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 7 juni 2004

§ 5 Interpellation om biltullarnas påverkan på kranskommunerna (nr 2003:85)

Interpellation om ökad byråkrati när biltullar införs (nr 2004:11)

Interpellation om Skatteverkets remissvar på finansdepartementets promemoria om trängselskatt (nr 2004:12)

Interpellation om biltullskansliets bristfälliga utvärderingsplaner gällande biltullar (nr 2004:16)

Interpellation om biltullskansliets kommunikationsinsats om biltullar (nr 2004:18)

Anförande nr 1

Borgarrådet **B i l l s t r ö m** (s): Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till de utdelade svaren.

Anförande nr 2

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Jag måste först ställa en fråga. Skälet min förvirring är att jag hade fått intrycket att också min interpellation nr 30 skulle vara med i sambehandlingen, men den var inte med i herr ordförandens uppräkningsplaner. Kommer den inte att behandlas i dag?

Anförande nr 3

O r d f ö r a n d e n : Avsikten var att den inte skulle behandlas i detta sammanhang.

Anförande nr 4

R o l f K ö n b e r g (m): Då vet jag att interpellation 30 inte kommer att behandlas nu, men min interpellation om biltullskansliets bristfälliga utvärderingsplaner gällande biltullar.

Det här är en av de punkter där vi tycker att det är ett betydande demokratiskt problem helt bortsett från former för folkomröstningens kommande genomförande och helt bortsett från delegationsaspekterna, herr ordförande, vilka vi får debattera med borgarrådet för rotel III i senare ordning. Det är ett bekymmer att biltullskansliet inte har fått i uppdrag att uppmärksamma den demokratiska aspekten i sina utvärderingar.

Nu skriver finansborgarrådet i sitt svar till mig att ”de grundläggande demokratiska värdena lyfts fram på ett unikt sätt” eftersom det ska genomföras en folkomröstning om miljöavgifter i samband med valet 2006. Bortsett ifrån att vi har olika uppfattningar i den frågan känner jag inte att detta är ett tillfredsställande svar på min fråga om vad biltullskansliet ska utvärdera och inte.

Jag har sedermera förstått att det i referensgruppen har redogjorts närmare för vilka utvärderingsaspekter som ska tas med. Jag noterar då att bland frågor som trafik-

rörelser, miljöeffekter, attityder till biltullar, näringslivseffekter, samhällsekonomiska effekter lyser fortfarande demokrati- och inflytandeaspekterna med sin fullständiga frånvaro.

Jag vill förnya min frågeställning till finansborgarrådet: Är det inte ett bekymmer att den demokratiska aspekten inte finns med? Varför är den inte med?

Anförande nr 5

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Det blir lite konstigt när fullmäktiges behandling av dessa sex interpellationer försiggår då en av interpellanterna inte är närvarande. Det blir lite märkligt, men icke förty ska vi naturligtvis många gånger framgent också diskutera avgifterna och framför allt det försök som vi ska genomföra.

Rolf Könberg, jag tror att det kan råda ett missförstånd. Det är väldigt tydligt i de beslut som fullmäktige har fattat när det gäller målen för försöket och sättet att genomföra utvärdering. Många aspekter måste ju vägas samman i detta försök och i utvärderingsarbetet.

Det beslut som fullmäktige fattade om försöket var väldigt tydligt. Jag svarar också i interpellationssvaret om att vi vill minska trafiken med mellan 10 och 15 procent, att vi också vill minska halterna av koldioxid, kväveoxider och partiklar i innerstaden. Framkomligheten ska öka för bussar och bilar och de som vistas i Stockholms innerstad ska uppleva en förbättring av miljön i gaturummet. Om vi ska väga detta mot näringslivets behov och det privata företagandet så tror jag att måtten för framkomlighet kommer att vara väldigt viktiga.

Du minns väl att åkeriföreningarna i Stockholm i slutet på 1990-talet berättade om det Stockholmstillägg som de införde just med anledning av den ökade trängseln. Vi som konsumenter, levandes och boendes i Stockholm, betalar ju en avgift för köerna redan i dag och har gjort det under ett antal år, vilket på sitt sätt är lite märkligt.

Jag har fört resonemang med åkarna om de, när vi nu genomför det här försöket under drygt ett år, är beredda att ta bort det tillägg som redan i dag finns för stockholmarna när vi ska köpa vår limpa, vår ost och mjölk. Det förs fortfarande diskussioner med dem på den punkten.

Ur ett näringslivsperspektiv kommer också detta att vägas och mätas under utvärderingen. Den kommer inte att ske bara vid ett tillfälle, alltså när försöket är avslutat. Tanken är ju att utvärderingen ska ske löpande och att man kan tillfoga nya komponenter om man känner att det är viktigt.

Anförande nr 6

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Först något som möjligen skulle kunna likas vid en ordningsfråga. Jag är en varm anhängare, och det vet fullmäktiges presidium, av sambehandling av interpellationer. Jag förbehåller mig

trots detta rätten att fråga och debattera utifrån min interpellation i dag och bli respekterad för mina frågor om demokrati.

Jag noterar att finansborgarrådet i sitt inlägg inte den här gången heller berörde demokratiaspekterna.

Jag tycker fortfarande, som jag skrev i min interpellation, att införandet av biltullar i Stockholm är den största demokratifrågan i staden under den här mandatperioden, inte minst mot bakgrund av det största vallöftessveket i Stockholms historia och mot bakgrund av att medborgarna under hela den här mandatperioden kommer att förvägras möjligheten att ge sin syn på biltullsprojektet.

När då biltullskansliet ska utvärdera det här försöket utifrån en rad aspekter som var och en är legitim – det vore mycket märkligt om man hade en utvärdering utan att ta upp de aspekter som Annika Billström skriver om i sitt svar – så konstaterar jag att det som står där är viktigt och riktigt. Det som inte står där är emellertid lika viktigt, lika nödvändigt och det gäller även de demokratiska aspekterna om hur det här beslutet har fattats, hur det här beslutet har kommunicerats och vilken legitimitet som de kommande besluten om detta kommer att ha. Dem vill jag fortsätta att debattera och bli respekterad för, för det är det som min interpellation handlar om. Jag vill ha svar på mina frågor, och jag vill helst att vi debatterar de andra aspekterna av biltullarna vid något av de många andra tillfällen som jag och finansborgarrådet är överens om att vi har.

Anförande nr 7

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Vi pratar väldigt ofta nu för tiden om dialog och hur viktigt det är att vi samarbetar och använder gemensamma ord och strävar åt samma håll. På det temat kan man väl säga att Sten Nordin ställde en av sina interpellationer, nämligen den som handlar om just den demokratiska processen och dialogen med kranskommunerna. Man kan nämligen fråga sig, precis som Sten Nordin har gjort, varför Stockholms stad inte har gjort några konsekvensanalyser av vad stadens försök med biltullar kommer att innebära för kranskommunerna.

Sundbybergs kommun lät själv, med hjälp av Transek, göra en undersökning av vilka konsekvenser eventuella biltullar skulle få för Sundbybergs kommun. I den undersökningen, som blev klar för några månader sedan, visades ganska skrämmande siffror när det gäller Essingeleden. Man kom fram till väldigt kraftigt sänkt medelhastighet bland annat och långa köer och visar vilka konsekvenser det skulle få, och att det skulle leda till ökade köer på Ulvsundaleden.

Jag tycker att detta är en väldigt viktig del i den här frågan som vi nu också diskuterar: vilka konsekvenser får stadens politiska lednings beslut på kranskommunerna? Är det verkligen demokratiskt riktigt att kranskommunerna inte alls är involverade i processen?

En hel del av våra kranskommuner har genomfört folkomröstningar och de har visat att människor är negativa. Ändå genomförs försöket i Stockholm – mot deras vilja. Några kommuner kommer att genomföra folkomröstning nästa helg i samband med Europaparlamentsvalet, men inte heller i det fallet tänker stadens nuvarande politiska ledning lyssna till vad kommunerna kommer fram till. Ni tänker över deras huvuden ändå genomföra ett införande av biltullar i Stockholms stad.

Det var det som Sten Nordin i den här interpellation ville fråga: Är det verkligen förenligt med dialog och samarbete att det inte har förekommit samarbete med kranskommunerna? Hur ämnar finansborgarrådet se till att det blir en dialog med kranskommunerna, och tänker ni göra en konsekvensanalys över vad detta faktiskt får för inverkan på kommunerna runt omkring?

Jag tycker inte, herr ordförande, att Sten Nordin eller vi andra i det skriftliga svaret har fått svar på frågorna.

Anförande nr 8

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Denna interpellationsdebatt blir bra därför att vi sambehandlar fler interpellationer. Allting handlar om en fråga, men det är väldigt olika aspekter som berörs. Jag har försökt få något slags överblick över alla de intressanta frågor som oppositionen har kunnat skriva under en längre tid, och det är inte helt lätt. Det var ganska länge sedan en del av de här interpellationerna skrevs, och det märks inte minst på de frågor som gäller lagstiftningsfrågorna, eftersom vi numera har en proposition framlagd för beslut i riksdagen under nästa vecka. De frågorna bör väl vara besvarade där om inte annat.

Så till frågan om kranskommunerna och Transekutredningen som Sundbybergs kommun lät göra därför att de var intresserade av hur trafikflödena möjligen påverkades och hur i så fall. Sundbyberg är ju en kommun som i övrigt har en ganska livlig debatt om trängselavgifter och där finns både positiva och negativa stämningar.

Konsekvenserna av Transeks utredning om effekterna för Sundbyberg är inte alls sådana som Axén Olin sade, det var inga skrämmande siffror som presenterades om Essingeleden för några månader sedan. Konsekvenserna framkom redan i stadens egen utvärdering av trafikflödena när det gäller just Essingeleden, och den utredningen gjordes av samma institut, Transek.

Den främsta orsaken till detta är att man tänker sig att försöket ska börja med att Essingeleden är avgiftsbefriad. Fullmäktige säger i sitt beslut att detta beror på att kranskommunerna har uttryckt en så stark önskan om detta. De diskussioner som Stockholm har fört med kranskommunerna innebär tillmötesgående.

Därför är det en lite konstig logik att prata om problem; vi vet ännu inte om det blir några problem. Om det sker en ändring i trafikflödena i Sundbyberg så säger Transeks rapport att det i så fall handlar om att trafiken kan tättna på Ulvsundaleden eftersom trafiken på Essingeleden kan flyta trögare beroende på att den är avgiftsbefriad.

Ska man då acceptera den negativa konsekvensen av tätande trafik på Ulvsundaleden när man ändå får den positiva effekten att man fått igenom ett krav till att börja med i alla fall – vi får se hur det fungerar – med en icke avgiftsbelagd Essingeled? Jag tycker nog att man i Sundbyberg har dragit slutsatsen för deras egen del att det i stor utsträckning handlar om att man i Sundbyberg har dragit slutsatsen att det för deras del handlar om att underlätta för den utökade kollektivtrafikförsörjning som de kommer att få och om det ökande kollektivtrafikåkande som de också kommer att få.

Jag har inte uppfattat att den politiska majoriteten i Sundbyberg är särskilt oroad över konsekvenserna av försöket.

Det som utredningarna kommit fram till och erfarenheterna från London har visat är också att omgivande kommuner får, om inte förbättringar, så i vart fall inga förändring av trafikflödena.

Det säger ju inte att det här försöket påverkar kranskommunerna, framför allt kranskommunernas innevånare, den del av dem som transporterar sig till Stockholm. Det är ju med dem som vi måste hålla en dialog som en ansvarstagande centralort i den här regionen. Det är med dem som vi måste argumentera och kommunicera under det här försöket. Jag hoppas att vi kan få svar på allt detta senare.

Anförande nr 9

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Herr ordförande! Vad vi tycker i själva sakfrågan om biltullar är väl rätt så uppenbart . Vi vet också ungefär hur ert försök, som ni kallar det, är tänkt att genomföras.

Ni har majoritet här i salen och i riksdagen, och ni kommer att driva igenom det här försöket, men det som är oklart i dag och som är intressant att diskutera är formerna för hur beslutsfattandet ska gå till när försöket väl är avslutat. Det är nämligen oklart.

Det är högst väsentligt att den beslutsprocessen får en legitimitet i hela regionen och bland medborgarna i vår kommun. På det sätt som detta infördes från början har det ju absolut ingen legitimitet. Socialdemokraterna gick till val på att inte införa biltullar, och sedan bestämde de sig för att göra det ändå. Det är nu väldigt viktigt att det fortsatta beslutsfattandet har hög legitimitet i regionen – det är något som jag föreställer mig att också finansborgarrådet anser är viktigt.

Nu är läget sådant att det i de beslut som fullmäktige hittills har fattat det har förutsatts att det ska genomföras en folkomröstning i Stockholm på valdagen 2006.

Den principiella fråga som Folkpartiets representanter har rest i regionen, och som jag skulle vilja diskutera med finansborgarrådet, är hur ni har kommit fram till standpunkten att det i en region med 1,6 miljoner invånare är just de 750 000 som bor i en kommun som ska ha makten att bestämma detta. Varför ska inte också medborgarna i Solna, Sundbyberg och Sollentuna och andra kommuner få vara med och ta ställning till detta. Det är ju en fråga som ju rimligen ur alla aspekter är regional.

Detta handlar om regionens trafikstruktur. Även om tullstationerna hamnar precis innanför Stockholms kommuns gräns så är detta en regional fråga.

Min fråga till finansborgarrådet är: Hur kom ni fram till att det är just medborgarna i Stockholms kommun som är den lämpliga avgränsningen om nu andra kommuner också skulle vilja delta i beslutsproceduren i folkomröstningen?

Anförande nr 10

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är bra att interpellationerna sambehandlas för det går ju en röd tråd genom alla sex, en röd tråd av negativism. För varje svar jag läser blir jag övertygad om att vårt beslut om att ha en folkomröstning efter försöket och inte före det var riktigt. Med den massiva negativa propaganda som oppositionen framför får inte försöket en chans om inte människor får möjligheten att se hur det fungerar innan de tar ställning.

Det är också lite märkligt att höra hur oroliga ni är över att människor inte ska få objektiv information. Er information eller propaganda är knappast objektiv. Ni har inte ens lärt er att kalla saken vid dess rätta namn. Ni envisas att i stället att tala om biltullar när ni åtminstone kunde säga trängselskatter.

Det är också lite märkligt att ni tycker att kranskommunerna skulle få bestämma över Stockholms kommun. Ni tycker ju att de omröstningar som vidtagits i kranskommunerna skulle vara bindande för vad Stockholms stad ska tycka. Vore det inte mer smakligt om ni som företrädare för Stockholms stad faktiskt lyssnade på era egna medborgare i Stockholms stad innan ni tycker att kranskommunerna ska bestämma. Ni borde bry er om miljön och innevanarna i innerstaden.

För övrigt tycker jag att vi har en dialog med kranskommunerna. Vi kommer att beakta alla aspekter innan vi, efter försöket, går till folkomröstning om det hela. Som sagt löper det en röd tråd av negativism genom alla interpellationerna.

Anförande nr 11

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag förmenar inte alls Rolf Könberg att få förmånen att debattera avgifter eller försök med miljöavgifter på något sätt. Läget är det att vi behandlar sex interpellationer varav tre har författats av Sten Nordin, men han är inte närvarande i dag. Det känns väldigt märkligt, måste jag säga.

Icke förty är det ändå så att det som Kristina Axén Olin säger i sitt inlägg inte alls stämmer med verkligheten. Det har gjorts konsekvensanalyser. Självklart är det så. Det har Transek gjort inte bara till Sundbyberg utan också för Stockholms stads räkning.

Vid tre tillfällen hittills har vi också fört samtal med kranskommunerna om försöket och om försökets innehåll. Vi har diskuterat problematiken på Essingeleden och

annat. Vår avsikt är att fullfölja det arbetet, att med en sorts regelbundenhet ha träffar med kranskommunernas företrädare. På samma sätt som vi är medborgare och boende i Stockholms stad och påverkas av det här försöket så kommer kranskommunernas medborgare att påverkas. Självklart är det så.

Det som Jan Björklund berör är också viktigt, nämligen formerna för beslutsfattandet. Vi hade vid förra fullmäktigesammanträdet ett samtal eller diskussion om folkomröstningen och formerna för den. Jag säger på samma sätt i dag till dig att jag tycker att det är viktigt att formerna för folkomröstningen är klarlagda innan försöket startar den 12 juni 2005. Det är väldigt viktigt att fullmäktige i god tid innan besluten ska fattas vet vad vi har att hålla oss till.

Jag förstår din ambition att vinna folkomröstningens nej till frågan om en permanentning genom att involvera kranskommunernas medborgare, men frågan är då var vi ska sätta gränsen för inflytande över besluten? Är det medborgarna Stockholms län eller i Mälardalen som ska vara med och bestämma? Det är väldigt många som pendlar in till Stockholm inte bara från Stockholms län. Det kommer människor från hela Mälardalen till vår stad för att arbeta. De bor på ett annat ställe och arbetar i Stockholm. Var sätter vi gränsen?

För mig är det faktiskt väldigt viktigt att problematisera frågan precis som du gör, men det är också viktigt att fundera över frågan: Vem är jag representant för? Jag är folkvald i Stockholm och jag ska svara inför medborgarna och de beslut som fattas här. I den frågan råder det ju ingen som helst tvekan.

Låt oss fullfölja samtalen och diskussionerna om beslutsfattandet, men också diskussionen om villkoren och sättet som vi ska genomföra folkomröstningen på och framför allt hur resultatet ska tolkas. Det är också viktigt.

Anförande nr 12

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Det här är en väldigt viktig diskussion för här avslöjas tydligt synen på demokrati, tycker jag. För mig, Annika Billström, är det just genom fullständig demokrati man faktiskt ser till att de som påverkas av ett beslut får vara med och rösta om det. I den här frågan har folk inte fått göra det, men en del kommuner som kommer att drabbas av biltullarna har valt att genomföra folkomröstning och människor har sagt nej.

Jag vet inte om du lyssnar på mig nu, Annika Billström, men ganska entydigt har olika organ sagt nej. Det gäller både de regionala organ som vi har och andra. KSL är ett lokalt organ, vi har Mälardalsrådet och Kommunförbundet. Vi har en rad olika organ för att prata om vår Mälardalsagenda och om frågor som är viktiga för den här regionens framtid. Där har man ju sagt nej. Därför är det inte för mig demokratiskt att, trots deras nej och trots att kommuner som har tagit ansvar och genomfört folkomröstning sagt nej, bara strunta i dem och införa biltullar i alla fall. Detta är, för mig i alla fall, inte demokrati.

Jag tänkte ta upp en annan aspekt av det hela, och det gör jag delvis som polisstyrelsens ordförande. En annan del av den demokratiska processen är nämligen att det hela har gått på remiss till andra myndigheter, statliga myndigheter bland annat, som också har sagt ett rungande nej. Bland annat är Polismyndigheten oerhört kritisk och ifrågasätter hur den över huvud taget ska ha några resurser att efterleva biltullarna, de undrar också vad som händer om de inte betalar biltullsavgifterna.

Såväl Polis som skattemyndighet, kronofogdemyndighet och alla möjliga andra har begärt flera hundra nya tjänster till varje myndighet. I en av interpellationerna berör vi just de frågorna. På det svarar Annika Billström att det är självklart att staten ska stå för samtliga merkostnader för försöket.

Därför är det väldigt intressant att vi för radiolyssnare och åhörare får bekräftat att de eventuella meruppgifter som detta innebär för Polisen i Stockholm faktiskt kommer att betalas av staten. Det är en del av detta.

Vi har en skriande polisbrist i vårt län; Polisen är ett regionalt organ med 3 700 polismän, och när de säger sig inte klara av den här uppgiften utan begär extra resurser så hoppas jag att det skriftliga svaret innebär att även Polismyndigheten ska få de här resurserna bekostade av staten. Det vore bra om finansborgarrådet här i talarstolen kunde bekräfta det skriftliga svaret.

Anförande nr 13

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Tack för svaret på min interpellation om biltullskansliets kommunikationsinsatser.

Tyvärr är det här ett så kallat icke-svar, och det beklagar jag. Jag har läst det flera gånger och blir inte klokare för det, dessvärre.

Däremot kan jag dra slutsatsen av Annika Billströms svar att hon inte ger några garantier för att den information som kommer att lämnas från kansliets sida kommer att vara opartisk, för några sådana garantier kan naturligtvis inte lämnas med den utformning som biltullskansliet har fått.

Annika Billström säger att man ska informera om *att* och *hur*. Det må så vara – men finansborgarrådet i den här staden tycker också att man ska informera om *varför*. Det är naturligtvis helt omöjligt att informera opartiskt om varför biltullarna ska införas.

Om till exempel biltullskansliet ska ta ett exempel från London, kommer man då att redovisa för och emot? Det finns ju faktiskt olika åsikter bland dem som bor i London. Kommer man att redovisa sådant på ett sakligt sätt?

Det står i borgarrådets svar att informationen ska vara objektiv, saklig och korrekt. Jag tycker nog att du får göra ett försök här inne att försöka svara på hur det ska gå till att informera så i frågan om varför, eftersom detta i allra högsta grad är en politisk fråga.

Du skriver att biltullskansliet inte är en politisk aktör och därför känns det som om du skulle vilja dra slutsatsen att informationen därför blir opartisk. Tyvärr är det inte så. Biltullskansliet må möjligen inte vara en politisk aktör men det är en politisk marionett för majoritetens politik.

Dessutom konstaterar jag att du inte har svarat på min tredje fråga. Eftersom jag så uppenbart anser att detta är en politisk fråga och att det är helt omöjligt att vara opartisk i den information som borgarrådet anser att kansliet ska ge vill jag gärna ha svar på frågan om huruvida borgarrådet anser att oppositionen bör ges medel för egna informationsinsatser. Det är trots allt tiotals miljoner kronor som ska betalas, skattebetalarnas pengar som ska användas, för att informera på ett opartiskt sätt. Min slutsats är att det inte kommer att bli någon opartisk information. Det kommer att bli en information som är helt och hållet styrd från majoriteten.

Ann-Marie Strömberg, som du märker på mitt inlägg så är min uppfattning att informationsinsatserna rörande biltullarna i denna stad inte kan vara opartiska. Det är helt omöjligt med tanke på hur infekterad den här frågan har blivit. Det är just därför som vi anser att resurser även bör avsättas till oppositionen för att uppväga den propaganda som majoriteten nu för tiotals miljoner kronor kommer att föra ut.

Anförande nr 14

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Jag blev lite osäker. Förstod jag Åsa Romson rätt? Jag tror att jag gjorde det men hoppas att jag inte gjorde det. Innebörden i det du sade var att Sundbybergsborna i själva verket ska vara rätt tacksamma och sluta gnälla och skylla på Transek – de har ju fått Essingeleden avgiftsbefriad. Då ska de inte bråka om att trafikflödena problematiseras så att genomsnittshastigheten sjunker dramatiskt, vilket Transek har visat.

Vi vet å andra sidan att detta för Miljöpartiet inte handlar om praktisk politik eller argument eller något slags diskussion – det är religion numera. Här ska det införas biltullar, kosta vad det kosta vill i form av pengar, andra resurser och åsidosättande av den demokratiska processen.

Vi har ännu inte fått något riktigt svar på hur dialogen med kranskommunerna ska gå till. Finansborgarrådet säger att man ska fortsätta att ha träffar. Det är ju jättebra, men jag beklagar – jag tror inte att ett åsidosättande av den demokratiska processen och de väldigt tydliga meningsyttringar som har kommit från kranskommunerna riktigt kan kompenseras genom att man har träffar med dem.

I min värld fungerar inte kommunal demokrati på det sättet, men det är möjligt att Annika Billström och jag har helt olika uppfattningar i den frågan.

Ann-Marie Strömberg, visst är det klart att det finns en viss negativism i interpellationerna. Det beror på att vi är motståndare till biltullar. Det trodde jag inte var någon hemlighet.

Anförande nr 15

Borgarrådet Björklund (fp): Ordförande! Det finns en berömd sekvens i *Emil i Lönneberga* som jag studerar noggrant nu för tiden. Där sitter Emil på en grind när hästskindorna kommer på vägen. Då tar han ut en liten grindslant för att öppna grinden och så springer han och stänger grinden igen för att han ska kunna ta avgift för att öppna den igen för nästa vagn. De flesta här inne har nog sett den filmen.

Problemet man hade en gång i tiden var just att var och en tog ut en liten slant på sin snutt av en gemensam väg, en liten grindslant. Fungerar det i dag? Skulle varje kommun kunna ha rätten att på sin del av ett gemensamt vägnät ta ut avgift? I tekniskt hänseende skulle det väl fungera, men det skulle bli enormt krångligt och oöverskådligt, och jag tror att folk skulle göra uppror mot ett sådant system.

Nu diskuterar man i Värmdö fullmäktige på allvar att införa en avgift för stockholmare som vill ut i skärgården. Detta gör man ju i vredesmod över Stockholms biltullar. Det är en hämnd för Stockholms biltullar som man diskuterar.

Det är den socialdemokratiska ledningen med Bryntesson i spetsen som diskuterar detta – man ska ta ut en avgift för stockholmare som vill åka ut i skärgården, för de är sura på Stockholms agerande. De ska ha en folkomröstning på söndag i nästa vecka om trafikavgifterna. De ska rösta både om vad de tycker om Stockholms avgifter och vad de tycker om den egna avgiftsmodellen.

Vilket slags region får vi om alla kommuner börjar göra på det sättet? Jag tror att alla här inne inser att regionen inte skulle fungera om Solna börjar ta ut avgifter, om Sundbyberg tar ut avgifter, om alla kommuner tar ut avgifter på sin lilla vägsträcka. Det är ju detta som är skälet till att vi måste ha ett regionalt samförstånd i dessa frågor.

Finansborgarrådet talar i andra sammanhang om regionförbund och regionala lösningar och regionalt samförstånd för att hävda Stockholm. Men när hon säger det så talar hon med kluven tunga, för ingen har splittrat den här regionen så våldsamt som finansborgarrådet har gjort det med biltullsfrågan där alla kranskommuner oavsett politiskt styre är väldigt upprörda över Stockholms agerande. Borgerligt styrda kommuner kanske har ett mer högljutt tonläge, men finansborgarrådet vet att även de socialdemokratiska kommunerna är upprörda över Stockholms agerande.

Nu är beslut redan fattade och det är därför som det är så viktigt att tidigt skapa klarhet i hur beslutsfattandet ska gå till i nästa omgång. Därför bli jag väldigt orolig när Billström börjar jämföra Solnaborna som bor utanför Stockholms kommun och boende och Stockholm. Finansborgarrådet säger sig representera stockholmarna och de andra får representeras av någon annan. Men det är vi som har makten över biltullarna i Stockholm. Om vi inte är beredda att lyssna och ägna oss åt samförstånd i regionen så kommer vi att skapa ett inbördeskrig i den här regionen.

Jag tror uppriktigt sagt inte att finansborgarrådet kommer att politiskt överleva att driva nästa beslutsprocess om biltullarna ska vara kvar eller inte efter försöks-

perioden på ett sätt där bara stockholmarna får inflytande och där vi skiter i övriga berörda.

Jag uppmanar finansborgarrådet att ge besked på den punkten. Vi kommer att ta hänsyn också till folkomröstningsresultatet i andra kommuner och inte bara till resultatet i Stockholm.

Anförande nr 16

Å s a R o m s o n (mp): Frågan är ju vem det är som drabbas. Är det kommunerna runt Stockholm som drabbas eller är det människorna som drabbas eller påverkas? Drabbas kanske en del tycker, påverkas i en eller annan mening tycker andra.

Jag tror att vi alla är överens om att det är människor som påverkas, på den punkten är vi nog inte särskilt oense. Om kommunerna drabbas, så är vi inne på att tolka den här Transekutredningen som Sundbyberg har låtit genomföra. Det är ju inte majoriteten i Sundbyberg som har klagat, det är ju de moderata och folkpartistiska ledamöterna runt om i länet som har använt sänkta hastigheter på Ulvsundavägen i retoriken för att säga att detta gör alla kranskommuner till en stillastående kö.

Det är faktiskt tvärtom, för det är just köerna även i kranskommunerna som kommer att kunna minska om man inför ett smart system med trängselavgifter i Stockholm.

Det är inte kommuner som vi ska studera här, det är därför inte heller av den anledningen kanske inte lika intressant.

Jag följde folkomröstningarna under hösten, och jag såg ju i den opinionsundersökning som gjordes parallellt i Haninge, som gav lite mer svar än bara ett ja eller nej på en ställd fråga, att det var väldigt oklart vilken information de som röstade hade. Det visade sig att 50 procent av de boende i Haninge pendlade tre dagar eller mer i veckan till Stockholm. Det betyder att 50 procent inte gjorde det. Det är ändå en kommun som inte ligger alltför långt bort.

Jag ställde mig naturligtvis frågan om jag som politiker i Stockholm framför mina egna väljare ska ställa väljare i kommuner som inte pendlar till Stockholm, vare sig kollektivt eller med bil, vilket det här var fråga om.

Hur många är det som pendlar med bil och kollektivt från Nykvarn, som är en annan kommun som vill genomföra folkomröstning om trängselavgifterna. Detta är ju en problematisk diskussion. Jag tycker att det är bra att vi för den, men den är definitivt inte så solklar som Björklund vill göra gällande.

När det gäller Alvendals interpellation om kommunikationen så håller jag helt med dig, Kristina, om att någon opartisk information i detta ärende nog inte kan ges från vare sig tjänstemän eller någon annan. Det är naturligtvis en subjektiv upplevelse. Ni kommer att uppfatta allt som miljöavgiftskansliet gör som partiskt, och därför är den naturligtvis partisk. Det kan ju inte vi tolka på annat sätt. Denna information kommer att tolkas som partisk.

Den stora informationsbördan är informationen till dem som pendlar med bil och med kollektivtrafik. Hur ska man bete sig för att göra rätt i det här systemet, att göra rätt för sig rent lagligt. Den informationen skulle ändå hänföras till den information som är, åtminstone relativt sett, mindre kontroversiell än den diskussion som vi förde om de demokratiska beslutsformerna som är av en mer politisk art. Den informationen är inte något som något av partierna bör ha informationspengar till om det inte är så att Moderaterna skulle vilja informera om hur man gör för att undvika avgifterna, hur man åker svart in i Stockholm, eller, som jag hört på vissa möten tidigare, hur man går ut och saboterar portalerna.

Om det är den typen av information som ni vill ge så tycker jag inte att ni ska få pengar, men till valkampanjen har vi nog alla pengar, ganska mycket skattemedel på båda sidor, att propagera för i den här frågan.

Anförande nr 17

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Jag är glad att ordföranden klargör att jag är moderat, för i interpellationssvaret står det att jag är folkpartist, och det vill jag dementera. Jag är inte helt ovan vid det tillmålet.

Jag hade inget alls emot att Annika Billström berörde övriga interpellationer i sitt tidigare inlägg, men det hade ju varit klädsamt om hon åtminstone något hade svarat på mina demokratifrågor. Att fullmäktige ni sambehandlar sex interpellationer skulle innebära att du åtminstone kunde ägnat två minuter av din taletid i den här debatten åt mina frågor.

En fördel med sambehandling av interpellationer är ju att man kan läsa flera av Annika Billströms svar om kranskommunernas roll tillsammans. Då blir det hela mer spännande. Å ena sidan i min interpellation nr 16 ska de i princip ignoreras, eller som du själv sade för en stund sedan "Var ska man dra gränsen?" I interpellation nr 17 av Magnus Hellström är de helt plötsligt huvudargumentet mot miljöprovning av Essingeleden.

Du skriver att miljöförvaltningen har klargjort att en bedömning måste utgå från hela det påverkade området. Vad betyder det? Jo, det betyder att andra kommuner i det påverkade området – Solna, Sundbyberg till exempel – tas som gisslan för att Stockholm ska slippa en besvärande och högst osäker miljöprovning.

Debatten här i dag visar mycket tydligt att majoriteten, inklusive Åsa Romson, vet och förstår att trafikflöden faktiskt går över kommungränsen. Det vore sympatiskt om majoriteten erkände detta och inte gav uttryck för två helt olika inställningar om kranskommunernas roll i två interpellationssvar efter varandra.

Anförande nr 18

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag uppehåller mig en stund vid diskussionen med andra myndigheterna som finansborgarrådet valde att inte gå in i. Det är nämligen väldigt allvarligt när de stora, tunga myndigheterna som Polis-

myndigheten, Skattemyndigheten och andra säger nej till detta system. Jag sade det inte tidigare, men man kan ju till listan över tunga myndigheter som är djupt skeptiska och kräver mer resurser även lägga försäkringsbolagen, som haft väldigt starka synpunkter på ett införande av biltullar i Stockholm och vad det kommer att innebära från försäkringssynpunkt.

Även Polisen anser att det blir ökat skäl för en ny brottslighet som ingen har lust att betala priset för – antagligen inte heller majoriteten här eller regeringen. Vad händer med bilar, vad händer med olika former av kort som blir stulna? Vad händer om någon kör med en stulen bil och använder kortet i flera veckor? Vem ska sedan betala kostnaderna för detta?

Åsa Romson ser väldigt skeptisk ut när jag ställer dessa frågor, men det finns mycket att läsa om detta om man vill ta del av Polisens väldigt negativa synpunkter.

Polisen kräver kraftiga resurstillskott för att klara av att hantera detta i fortsättningen, och Polisen är en av de myndigheter som faktiskt hört av sig.

En annan sak som också gör att Polisen är mycket kritisk till detta är hur man själv i praktiken ska hantera det hela. Enligt förslaget är det i samband med uttryckning, det vill säga när polisen har slagit på sirener och kört fort, som de ska få slippa avgift, men om de är ute på narkotikaspaning eller på närpolisarbete eller på någon annan angelägen verksamhet så ska Polisen betala avgift.

Vilka konsekvenser får det? Innebär det att man kommer att satsa ännu mer resurser på uttryckningen i Stockholm eller att alla polisbilar kommer att utrustas med sirener för att man ska slippa betala avgift? Vilka konsekvenser får det för stockholmarna och vårt behov av trygghet?

Hur ska de extra resurserna i form av pengar som går till avgifter för polisbilarna betalas? Stämmer det som finansborgarrådet säger i ett av svaren, nämligen att staten självklart ska ersätta alla merkostnader som andra myndigheter och andra får beroende på Stockholms stads försök?

Herr ordförande, det här är mitt sista inlägg i den här debatten och jag har ställt en hel del frågor i kväll som jag inte har fått svar på.

Jag tror att det inte bara är jag som polisstyrelsens ordförande och som medborgare som är orolig över det här försöket.

Anförande nr 19

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! När fullmäktige fattade beslut i juni förra året sade vi att samtliga kostnader i samband med försöket med miljöavgifter ska betalas av staten. Det gäller naturligtvis Stockholms stads kostnader. Jag kan ha en uppfattning om de statliga myndigheternas kostnader, men den här församlingen fattar inte beslut om statliga myndigheter.

Vi kommer att med all sannolikhet att bygga ett antal infartsparkeringar, vi kommer att bygga om gator och vägar för att klara den ökade kapaciteten för bussar och vi kommer med all sannolikhet att få bekosta portalerna.

Under våren har det gått rykten och skrivits om att dessa kostnader skulle räknas av från intäkterna från försöket. Så är det inte. Intäkterna från försöket, det som betalas som avgifter, ska oavkortat gå tillbaka till den här regionen för att investeras i kollektivtrafik.

Det vi kan göra – och det beror på exakt hur det slutliga förslaget riksdagen är utformat – är att tillåta avskrivning för första årets anläggningstillgångar och förvärvet av dessa. Jag hoppas att det inte finns några misstolkningar om det beslut som fattades för ett år sedan och det som majoriteten har hävdat hela tiden, nämligen att samtliga kostnader som Stockholms stad har i samband med detta försök ska bekostas av staten. Intäkterna från försöket ska gå tillbaka till regionen och investeras i kollektivtrafik. Jag utgår ifrån att detta blir det beslut som riksdagen fattar – annars blir det inget försök. Det är det beslut som Stockholms fullmäktige har fattat som gäller, inget annat.

På samma sätt som den förra majoriteten jobbade med informationskampanjer om skatteutjämning, konkurrensutsättning och annat så kommer den här majoriteten att arbeta med informationskampanjer för olika delar av det som fullmäktige har fattat beslut om, både när det gäller budget och verksamhetsinriktning. Det finns inte några särskilda pengar för majoriteten och oppositionen. Det är den majoritet som leder staden som också har skyldighet att informera medborgarna.

Anförande nr 20

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Herr ordförande! Den viktiga diskussionen, som handlar om vilka som ska få vara med och ta ställning till biltullarna, undviker finansborgarrådet. Hon säger gång på gång att detta måste diskuteras, men hon undviker att diskutera.

Jag vill diskutera. Vid förra fullmäktigesammanträdet, vid detta fullmäktigesammanträde i inlägg på inlägg säger finansborgarrådet att saken ska diskuteras.

Jag diskuterar och ställer frågor, men finansborgarrådet säger att det måste diskuteras – men hon undviker diskussion i sak. Låt oss diskutera detta nu då!

Jag tror att det är så här. Jag tror att finansborgarrådet själv innerst inne inser att Stockholms stads relationer med kranskommunerna är urusla efter er hantering av biltullarna hittills under den här mandatperioden. Jag tror inte att de urusla relationerna är irreparabla. Jag tror att de går att reparera om ni talar om för kranskommunerna att de får vara med och ta ställning till det ni kallar för ett försök. Det är i och för sig väldigt få andra som uppfattar detta som ett försök, men vi struntar i vokabulären. Låt kranskommunerna vara med i beslutsprocessen!

Jag håller med om att man kan diskutera var gränsen ska gå, vilka som ska få vara med. Så är det naturligtvis alltid, men att de närmast berörda kranskommunerna inte skulle få vara med är ur min synpunkt fullständigt uteslutet – de måste få vara med! Det är en betydande del av deras invånare som berörs av detta. I några av kranskommunerna kommer till och med biltullstationen att ligga på själva kommungränsen, vid de norra infarterna. Det är fullständigt uteslutet att inte kranskommunerna skulle få vara med.

Den enda naturliga gränsdragning som jag kan tänka mig – men jag är öppen för att lyssna på argument – är kommunerna i Stockholms län. Om finansborgarrådet inte är beredd att ge beskedet att kranskommunerna ska få vara med i processen är jag mycket bekymrad, för jag uppfattar hela tiden både finansborgarrådet och Åsa Romson på det sättet att ni bara talar om vilka invändningar som kan finnas mot att låta andra vara med.

Nykvarn, säger Åsa Romson och nämner den kommun som ligger allra längst bort i regionen. Hur uppfattar du behovet i Solna och Sundbyberg, Åsa Romson? Ska de få vara med? Berätta! Ska de få vara med?

Anförande nr 21

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande!, fullmäktige! Jag tror att finansborgarrådet har ett inlägg kvar, så hon kan svara på detta inlägg.

Jag försökte lyssna väldigt noga på ditt senaste inlägg, Annika Billström. Jag vet inte om jag ska uppfatta det du sade som ett reträttsteg, som en möjlighet att avblåsa hela försöket med anledning av de kostnader som kan komma att drabba staden genom de avräkningar som kommer att ske från olika statliga myndigheter som innebär att de inte ska betala, eller ska du försöka få dem att betala allt det här. Jag blir inte riktigt klok på det hela.

I DN finns en artikel i dag om erfarenheter från London. Där stod bland annat att många bilister vägrar betala. Tre fjärdedelar av dem som överklagat sina böter har vunnit tvisten med staden. Man kan tänka sig att det blir ganska stora kostnader inom rättsväsendet med sådan hantering. Vilka ska stå för de kostnaderna och var ska pengarna tas? Ska de kostnaderna också räknas av gentemot staden? Kommer det i så fall att innebära att finansborgarrådet kommer att vägra att genomföra försöket? Är det så det ska tolkas?

Så till talet om andra kommuners påverkan. Det är ju inte så att det bara är invånare i andra kommuner som åker in till Stockholm, många runt Stockholm åker också till varandra, förbi Stockholm. Vi har till exempel alla boende i sydostkommuner, söderkommuner och sydvästkommuner som kanske har jobb norr om Stockholm.

Per Bolund, som ska tala efter mig och som har haft förmånen att köpa en villa ute i vårt område, du eller din fru kanske får ett lärarjobb ute på Lidingö. Ni ska vara där kl. 8 på morgonen. Efter nästa val kanske du blir av med det jobb du har och får ett vikariat där ute, man vet ju inte.

När ska du lämna barnen på dagis i Älvsjö? Du har en kvart–tjugo minuter att gå till närmaste dagis och skola. Sedan ska du byta mellan buss, tunnelbana och pendeltåg i flera omgångar. Dagis har inte öppettid så tidigt att du kan åka kollektivt. Om du skulle köra bil så kostar det dig 1 200 kronor i månaden. Hur blir det då med de nya kläderna som barnen behöver när de växer så snabbt som de gör? Det är en del annat de behöver också.

Du kanske har råd med det med den position som du har nu, men hur fungerar det för dina grannar? Har de råd att bo kvar? Hur kommer biltullarna över huvud taget att påverka familjernas situation? Måste de ta den sista marginalen för att betala biltullarna? Vilken inverkan på näringslivet i regionen kommer det att ha att människor inte köper varor och tjänster utan i stället betalar biltullar?

Anförande nr 22

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Nu leker Åsa Romson med ord. Nu försöker hon konstruera något slags semantisk motsättning mellan kommunerna och deras invånare. För det första kan jag inte se att det spelar någon roll. Jag tror att vi i den här lokalen är ganska på det klara med exakt vad vi menar när vi säger att kranskommunerna ska ha inflytande på processen. Vilka är det som drabbas, frågar Åsa Romson. Det är självklart människorna, invånarna, individerna som har oturen att bo i någon av de kommuner som Åsa Romson inte tycker ska ha inflytande på den här processen.

Ni ägnar väldigt mycket energi åt att komma på rätt så krystade argument för att de andra kommunerna inte ska få ha inflytande. Åsa Romson hade också ett inte helt glasklart resonemang som jag tolkade som att ni tänker vikta folkomröstningsresultatet i relation till hur många pendlare som finns i kommunerna, eller något ditåt. Ni bryr er väl över huvud taget inte särskilt mycket om vad folk i kranskommunerna tycker! Men det är ju lite brutalt att säga det rakt ut, ni tvingas linda in det litet.

Jag är också nyfiken – ännu mer nu än när debatten började – på om ni verkligen har pratat ihop er inom majoriteten om vad den här informationsinsatsen ska bestå av. Åsa Romson var uppe i talarstolen och hon använde i och för sig ganska många ord, men kontentan av det hela var väl att informationsinsatserna ska handla om hur systemet tekniskt ska fungera, hur man ska betala och var man ska vifta med sitt *smart card* och hur detta nu ska fungera.

Finansborgarrådet säger en annan sak, och som Kristina Alvendal påpekar i sin interpellation, säger biltullskansliet ytterligare en annan sak. Det ska inte alls bara informeras om hur systemet tekniskt ska fungera. Det ska också informeras om systemets syfte och bakgrund. Är ni överens om detta eller var det bara en freudiansk felsägning?

Anförande nr 23

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Det är intressant att folkomröstningsdiskussionen pågår så livligt i fullmäktige och har gjort det under så lång tid och förhoppningsvis också kommer att göra det. Det är glädjande eftersom Miljöpartiet är positivt till folkomröstningar. Därför är vi glada för att den här frågan är aktuell hela tiden.

När det gäller gränsdragningen mellan dem som ska få rösta och dem som inte ska få det, så är det ju på det viset att stockholmare påverkas väldigt mycket av trafiken. Därmed påverkas de självklart också av trängselavgifterna. Trängseln påverkar oss oavsett om vi är bilister eller kollektivtrafikanter eller cyklister. De avgaser som det finns alldeles för höga halter av i Stockholmsluften gör att vi drabbas av astma och allergier och för tidig död i cancersjukdomar och annat. Det gäller också hjärt- och kärlsjukdomar.

Det är tydligt att alla stockholmare påverkas av trafiksituationen. Det man ska fråga sig är om det är rimligt att, som Jan Björklund förespråkar, människor i Norrtälje, som mycket sällan eller aldrig åker in till Stockholms stad, ska få ha lika stor påverkan på beslutet som stockholmare som påverkas dagligdags, varje sekund. Den enda rimliga hantering som jag kan se är att den nivå som juridiskt äger frågan också är den som folkomröstar.

Vi vet också att samtliga kommuner fattar beslut som påverkar de andra kommunerna och dem som bor i de kommunerna, och det görs utan att de andra kommuninnevånarna får delta i beslutet eller hålla folkomröstning om det. Det finns stora infrastrukturprojekt. Norrortsleden och Södertörnsleden är exempel på vägar som jag är lika stor motståndare till som Anders Guståv är motståndare till trängselavgifter och som också påverkar oss i Stockholms stad väldigt mycket.

Jag respekterar dessa politikers rätt att fatta beslut i dessa frågor även om jag självfallet tänker bedriva opinion i den här frågan, bilda opinion emot projekten.

Det är väldigt lustigt att höra företrädare för Moderaterna och Folkpartiet agitera så hårt för folkomröstningar, men när frågan om Dennispaketet var aktuell så sade de bara nej, hela tiden, trots att det var ett stort antal stockholmare som skrev på petitioner om att de ville ha en folkomröstning. Det var bara nej, nej.

Det är väldigt lustigt att det blir väldigt viktigt med direktdemokrati och folkomröstningar när man har ett egenintresse i frågan, men när man har något att förlora så finns det ingen möjlighet att genomföra folkomröstning på någon nivå över huvud taget. Då finns det inte en chans. Vi har sagt att vi ska genomföra en folkomröstning i den här frågan.

Berthold Gustavsson frågar mig hur det går med pendlingen från Älvsjö. Jag är nyinflyttad och har upplevt att det fungerar ganska bra. Självfallet måste alla som bor i staden inrätta sina liv på ett sätt som fungerar för de pendlingsavstånd som man har och de ställen man ska åka till.

Det är en positiv effekt av trängselavgifterna att människor kommer att bosätta sig närmare arbetet, de får kortare resor, vilket gör att miljöpåverkan och trängseln i trafiken kommer att minska. Det är en positiv effekt. Människor kommer också att se till att de kommer att ha ett dagis närmare bostaden och så vidare.

Anförande nr 24

Kristina Alven d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Till att börja med kan jag inte låta bli att till Per Bolund säga att jag häpnar över din argumentation ibland. Du säger att vi stockholmare dör i förtid och det beror bland annat på bilarna.

Nu är det väl ändå så, Per Bolund, att vi lever längre och längre. Var har du varit de senaste hundra åren? Jämför med hur det var för hundra år sedan och hur många bilar vi hade då! Att dra sådana slutsatser så enkelt känns som goddag yxskaft!

Jag vill gärna gå tillbaka till frågan om informationsinsatserna som borgarrådet Billström besvarade mycket kortfattat, det är många interpellationer som ska behandlas. Redan i dag har det genomförts ett antal seminarier, man har utarbetat en ”varför-broschyr”, alltså en broschyr om varför man ska införa biltullar. Man har också hållit ett seminarium med exempel från andra länder.

Vän av ordning tycker att ni borde ha tagit upp exempel som inte är så lyckade, eller exempel där kritiska röster hade fått säga sitt – om ni nu menar allvar med påståendet att det ska vara en saklig och opartisk information. Så gjorde ni inte. Ni till och med avslutade mötet i någon allmän hallelujastämning. Folket i salen skulle fås att skrika ja till biltullar. Det kändes väldigt märkligt för att vara ett opartiskt informationsmöte och seminarium.

Så några ord om broschyren som det har lagt ned ganska mycket pengar på. Varför gör Stockholm ett försök med miljöavgifter i trafiken? Man har många rubriker, Varför provas det, Trängsel är ett problem, man tittar på miljö- och hälsoproblem, man ser höga kostnader och så vidare.

Var finns reflexioner om inverkan på företagandet, inverkan på handeln i city, inverkan på segregationen, inverkan på familjers ekonomiska möjligheter att skjutsa barn till fotbollsträningen, inverkan på prisbilden på redan dyra varor i Stockholm?

Bättre framkomlighet för alla, är en rubrik. Nej, det blir inte bättre framkomlighet för dem som inte har råd med socialdemokraternas Stockholm.

Varifrån ska invånarna i Stockholm få information om nackdelar med biltullarna och på så sätt kunna dra de slutsatser som är nödvändiga inför folkomröstningen? För och emot måste vägas mot varandra för att man ska kunna fatta ett beslut.

Upplägget på informationskampanjen är orättfärdig. De tiotals miljonerna kronor är partisk information, propaganda för socialdemokratisk politik. Inför EU-omröstningen 1994, då vi röstade ja eller nej till svenskt EU-medlemskap, lyckades man ha

en opartisk information på statlig nivå. Jag förstår inte varför vi inte kan ha det i den här staden.

Anförande nr 25

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jan Björklund ställer frågan till mig: vilka ska få vara med och folkomrösta? Han vill väldigt gärna debattera detta, och vi är nog många som vill föra samtal och diskussioner om detta och problematisera frågan.

Jag känner mig bekymrad över att Björklund som vanligt är så väldigt självsäker. Det ska självklart vara invånarna i Stockholms län som deltar i en folkomröstning, enligt Björklund. Varför ska inte Eskilstunabon eller den som bor i Trosa eller i Västerås eller i Örebro få delta i folkomröstningen? Vi har massor, tusentals och åter tusentals, pendlare i hela Mälardalen. Var ska gränsen då dras?

Är det så att hela Sverige ska vara med och delta i folkomröstningen om Stockholms stads försök med miljöavgifter? Jag är inte så tvärsäker i den frågan, och framför allt inte så tvärsäker som Jan Björklund är om att det ska vara de boende i Stockholms län och inga andra.

Jag tycker också att man ska väga in frågan om vilken församling som fattar beslutet. Vi måste ta hänsyn till frågan om det kommunala självstyret. Självfallet finns det en annan tanke bakom detta, och det är att göra allt man kan från Folkpartiets och Moderaternas sida så att man garanterar ett nej vid folkomröstningen.

Jag tror att fem partier av sex i fullmäktige har sagt sig vilja följa folkomröstning resultat. Jag tror att Moderaterna är det enda parti som på Lidingöbron lovade Lidingöborna att inte följa folkomröstningens resultat om det blev ett ja.

Det är klart att detta är ett försök, och stockholmarna ska få delta i en folkomröstning i samband med valet. Valet ska föregås av information. När det är dags för folkomröstning måste vi hantera den på ett särskilt sätt där fullmäktige ska ta ställning till huruvida de som är för respektive emot ska tilldelas stockholmarnas skattemedel för kampanjer. Då är det fråga om regelrätta kampanjer. Det vore väl en skam om Stockholms stads beslut inte kommunicerades på ett professionellt sätt till sina medborgare och medborgargrupper oavsett om de bor i Stockholms stad eller i Stockholms län. Det är en skyldighet.

Det är naturligtvis också så, Kristina Alvendal, att all påverkan eller inverkan som detta försök kommer att ha kommer att kommuniceras via rapporter och utvärderingar och annat. Blanda för guds skull inte ihop äpplen och päron, blanda inte ihop informationsinsatser inför försöket med kampanjinsatser inför folkomröstningen!

Anförande nr 26

Å s a R o m s o n (mp): Jag påminner mig en informationskampanj, alldeles säkerligen bekostad med skattemedel, som hamnade i min brevlåda för några år sedan då man fick information om exakt hur många skattekonor från Stockholms

läns landsting som gick till skatteutjämningsystemet. Det var naturligtvis en saklig och bra och opartisk information för mig som medborgare i Stockholm. Jag såg inte så mycket i den informationsbroschyren om vilka positiva effekter som skatteutjämningsystemet har. Där stod det med om negativa effekter.

Jag tror att vi kan debattera frågan om partiskhet i oändlighet, och jag anser att all information egentligen är subjektiv. Cecilia Brinck sade någonting som fick mig att undra om vi hade något slags informationsskugga som speciellt vi som politiker hamnar i i det här informationstyngda samhället. När det gäller frågan om ifall majoriteten är överens om kommunikationsplanen så vill jag påstå att jag tror att vi har betydligt svårare områden att diskutera inom majoriteten än den frågan.

När det gäller kommunikationsfrågorna så är vi överens om att kansliets informationsinsatser, och det vet varje vettig PR-människa, måste kunna ge svar till medborgarna om varför man fattar besluten. Den argumentationen måste man som tjänsteman kunna ge för att informera om varför Stockholms ledning fattar vissa beslut. Det är en demokratisk skyldighet för oss som politiker att förklara det.

Det finns en rågång, och frågan är var den går. När vi kommer fram till folkomröstningskampanjen tror jag att vi har väldigt stort behov av informationsinsatser om olika åsikter i den här frågan. Men jag hoppas att Moderaterna i det här huset ändå är så pass sansade att de tycker att det är okej att man informerar medborgare som ska använda sig av systemet, oavsett om ni gillar det eller inte, hur de ska göra det.

Jag undrar vilket möte som Kristina Alvendal var på där det rådde en hallelujastämning. Jag var på ett möte där jag inte såg Kristina, men hon kanske var där, som slutade med att jag var väldigt fascinerad över frågan om från vilka olika utgångspunkter som olika huvudstäder och städer i Europa hade diskuterat frågan. Det var mer biltullsliknande koncept som i Norge som blir mer trängselavgiftsanpassade, och det var nya kollektivtrafiksatsningar i Edinburgh och så vidare. Där rådde definitivt ingen hallelujastämning. Däremot skulle inte jag gå så långt som att säga att alla i Stockholm skulle uppfatta det som ett fullständigt opartiskt möte. Det hade ju varit väldigt tråkigt i så fall.

Det är utvärderingarna som ska svara på frågorna om hur näringslivet drabbas, hur småbarnsföräldrar drabbas eller gynnas för att man genomför den här typen av reformer. Det är det utvärderingspaketet som jag hoppas att vi alla i fullmäktige på ett eller annat sätt, precis som stockholmarna, kan mäta de kriterier och parametrar som är uppställda. Blanda inte ihop det i den här debatten.

Anförande nr 27

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Det brukar närmast vara kutym här i salen att interpellanter anser att de inte har fått några svar. Egentligen skulle man kunna låta bli att svara eftersom det talas om biltullar och biltullskansliet, men det finns det ju ingenting som heter så. Egentligen skulle frågorna vara omöjliga att besvara. Nu

har borgarrådet i alla fall svarat på frågorna, men nöjda kommer ni aldrig att bli, för vad det egentligen handlar om är att ni inte tror på försöket och vi tror på det.

Om man sedan tar de saker som har berörts i debatten, till exempel frågan om vem som ska bestämma, så tycker jag att det skulle vara oerhört konstigt om kranskommunerna skulle bestämma att Stockholm inte får genomföra ett försök. Någon sade tidigare att eftersom kranskommunerna har sagt nej, några stycken, i sina omröstningar till detta så skulle detta tas till intäkt för att Stockholms stad inte skulle få genomföra försöket. Det är för mig ingen speciellt bra demokrati.

Vi Stockholms stad måste ju få säga vårt efter det att försöket har prövats. Jag är åter oerhört glad över att vi bestämde oss för att ha omröstning efter försökets genomförande. Det är enda sättet att ge försöket en ordentlig chans.

Om kranskommunerna vill rösta efteråt så får ju de avgöra den saken var och en i sin kommun. Det är dock Stockholms stad som är mest berörd. Det är i Stockholms stad som trafiken är tätast, det är där framkomligheten är sämst, det är där gatumiljön är sämst. Det är vi i Stockholms stad som har behov av att få till stånd en bättre trafikmiljö. Det har alla glädje av, både stockholmare och dem som besöker staden vare sig det är för arbete, som turister eller annat.

När det gäller sedan informationen är det självklart att det innan försöket genomförs ska ges information om varför, om hur och hur det är tänkt. Om försöket slår väl ut – hur man drabbas eller påverkas – vet vi först efter det att vi har genomfört försöket, och det är de frågeställningarna som man får ta ställning till vid folkomröstningen, och då blir det naturligtvis kampanjer för och emot beroende på på vilken sidan man står.

Det är då det blir aktuellt att se om det blev som vi hade tänkt. Blev miljön bättre, åkte folk kollektivt oftare eller drabbades näringslivet negativt. Detta vet vi först efteråt, och de här frågeställningarna kommer att ställas i utvärderingen och det är i folkomröstningen, i samband med nästa val, som vi kommer att få ta ställning till om vi ska fortsätta eller inte. Naturligtvis kommer vi att rätta oss efter folkomröstningsresultatet.

Anförande nr 28

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det var intressant att höra Per Bolund säga att man ska bosätta sig närmare arbetet. Om jag har förstått saken rätt har du bosatt dig längre bort från arbetet. Det finns kanske olika saker som påverkar var man vill bo någonstans, andra faktorer än arbetsplatsens belägenhet.

Det är en sak om man åker i högtrafik eller ska passera staden via ett antal byten, det är sådant som tar tid. Det är en sak att åka bil och det kostar 15 000 kronor om året av redan beskattade pengar, för det får ju olika konsekvenser.

Så till frågan om att byta bostad med anledning av att man byter jobb. Vet du hur många gånger man i genomsnitt byter bostad? Vet du hur många gånger de som har

en villa eller liknande flyttar? Det är inte många gånger i livet, men man kanske byter arbetsplats oftare.

Du talar om utsläpp. Ni är ju motståndare till tillväxt, det har ni sagt på er kongress. Då är ni motståndare till utnyttjande av ändliga resurser, mot EU-samverkan. Hur skulle det vara med katalysatorn? Den skulle inte ha funnits i dag om ni fått bestämma. Hur mycket mer utsläpp skulle det inte ha varit i dag om ni hade fått bestämma enligt era nya direktiv?

Ni inför trängselskatter, som det kanske heter fastän det är lättare att säga biltullar. Om nu grannkommunerna också inför trängselskatter och familjer är tvungna att passera ett antal kommungränser för att ta sig till och från jobbet, vad kommer detta då att innebära för familjerna? De ska kanske passera två eller tre kommungränser, något som inte är så ovanligt i Stockholmsområdet med så geografiskt små kommuner. Varje kommun ska ha sin grindslant.

Det är klart att det är av betydelse hur grannkommunerna ser på detta och om de i konsekvens med de beslut som vi fattar i Stockholm kommer att fatta liknande beslut som då får konsekvenser i motsvarande grad för oss. Det gäller väl verkligen att tänka efter före innan man inför sådana här saker.

Jag fick heller inte något svar från finansborgarrådet, men det finns ju fler borgarråd på den socialdemokratiska kanten som kan svara på vad ni egentligen menar ska ske med de ökade kostnaderna för olika statliga myndigheter. Vem ska betala? Om inte staten betalar så kommer ni att avblåsa hela försöket – är det så man ska tolka inlägget? I så fall tror jag att det är lika bra att ni ger till känna redan i dag att försöket kommer att avblåsas. Av de remissvar som vi har fått drar jag nämligen slutsatsen att de statliga myndigheterna inte kommer att betala.

Anförande nr 29

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Jag är glad över att jag kan överraska Kristina Alvendal med lite vetenskaplig information som hon tydligen inte hade hört talas om tidigare. Om Kristina Alvendal vill ha information och också har förmåga att ta till sig den informationen så ska jag väldigt gärna bidra med massor av referenser till olika vetenskapliga studier som visar att utsläpp från trafiken påverkar hälsan och livslängden i Stockholm. Det finns gott om material. Det finns gediget vetenskapligt forskningsresultat som visar att de föroreningsnivåer som vi har i Stockholm i dag leder till förtida dödlighet.

Ett exempel som jag kan nämna är en studie som heter Lucas, Lungcancer i Stockholm. Den konstaterade att boende längs till exempel Hornsgatan drabbas av cancer i betydligt högre grad än andra.

Ett annat tips är en studie av miljö- och hälsoeffekter av trängselavgifter som Naturvårdsverket tillsammans med folkhälsoexpertis har gjort. Den visar att 50–60 personer per år skulle undvika att dö om vi införde trängselavgifter; det är alltså fler än dem som dör i trafikolyckor varje år. Det är ganska stor påverkan. Om du läser de

studierna och har en konstruktiv kritik så kan jag gärna föra en diskussion om dem med dig efter det.

Jag blir lite orolig när jag från Kristina Alvendal hör att vi bara blir äldre och äldre, så om vi drar bort några år av livslängden genom avgaserna så spelar det inte så stor roll. Är det så jag ska tolka det inlägg du gjorde? Det är en ganska skrämmande syn på människor och deras liv, måste jag säga.

När det gäller Berthold Gustavssons tal om avstånd så vill jag säga att det inte bara är kilometer som räknas. Man ska också ta hänsyn till tidsfaktorn. Faktum är att jag har anpassat mitt boende efter de resmönster och de destinationer som jag ska till. Jag skulle aldrig bosätta mig på en plats som jag inte kunde komma till med kollektivtrafiken, för det passar inte mina resmönster. Därför bosätter jag mig på ett ställe på rimligt resavstånd med kollektivtrafiken till mitt arbete. Jag har också valt ett dagis som ligger i nära anslutning till min bostad för att det ska vara enkelt att gå dit och cykla vidare till stationen till exempel. Självklart går sådant att planera.

Om man inte låter resenärerna betala de verkliga kostnader som de orsakar, vilket ju bilisterna de facto inte gör i Stockholm i dag, så ger man inte dem chansen att agera och inrätta sitt liv efter de ekonomiska och naturvetenskapliga fakta som påverkar och styr. Genom att vi nu tar ut avgifter och de externa effekter som biltrafikanterna orsakar börjar synas i deras reskostnader kommer vi att få, det har studier i London visat, nya bosättningsmönster. Efter ett tag börjar människor anpassa sitt liv och bosätta sig närmare arbete och service.

Anförande nr 30

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Annika Billström anklagade Folkpartiet för att vara alltför tvärsäkert i den här frågan. Jag kan försäkra Annika Billström om att vi är tvärsäkra. Vi är tvärsäkra på att det här är ett uselt projekt, hafsigt och slafsigt tillkommet enbart för att se till att Göran Persson skulle få vara kvar som statsminister.

Vi är också tvärsäkra på att det här kommer att kosta bilisterna i Stockholms stad tiotusentals kronor om året. Vi är tvärsäkra på att det kommer att drabba de människor som har de minsta marginalerna.

Vi är också tvärsäkra på att de som pendlar till och från Stockholm med bil faktiskt ska få vara med och fatta beslut i den här frågan. Det kan inte bara vara vi som bor i Stockholms stad som har den rättigheten, den möjligheten. Den möjligheten måste också gälla andra.

Man kan givetvis diskutera exakt var gränserna ska gå för detta inflytande. Det är klart att om Annika Billström tycker att västeråsare, Uppsalabor, Eskilstunabor och Strängnäsbor också ska få vara med och rösta så kan jag garantera att det kommer vi givetvis också att vilja diskutera en sådan lösning. Däremot är det bara fånigt att säga att en folkomröstning skulle omfatta hela Sverige. Varför skulle de vara med och

bestämma? Det går väl inte att pendla från Luleå, det går väl inte att dagspendla från Göteborg och Malmö? Det handlar ju om Mälardalsregionen.

Vi har ett samarbete i den här regionen inom ramen för landstinget, och i andra sammanhang säger ni där att landstinget är en bra part eftersom de sköter kollektivtrafiken som ju ska få tillbaka en del av pengarna, är det tänkt. De ska ju investeras i bussar och annat i stället för att människor inte ska tvingas in i överfulla pendeltåg.

Herr ordförande, vi är tvärsäkra. Vi är tvärsäkra på att projektet är uselt och att inte bara stockholmare ska få rösta i den här frågan.

Anförande nr 31

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Annika Billström har inte rätt till några fler inlägg i den här debatten. Det beklagar jag. Jag häpnar över att i den här debatten höra finansborgarrådet tala om kommunalt självstyre. Är det inte dags att ni slutar låtsas att folkomröstningsresultatet i Stockholm kommer att ha någon som helst betydelse.

I den proposition som riksdagen ska behandla nästa vecka står det klart och tydligt att oavsett vilket folkomröstningsresultatet blir så kan regering och riksdag fatta beslut om att fortsätta den här verksamheten. Det är inte Stockholm som bestämmer längre. Det är inte vi i den här salen som har beslutanderätten i den här frågan. Den rätten har ni sålt ut! Det är riksdag och regering som bestämmer. Det är dags att ni erkänner det.

Jag tycker också att det vore på sin plats att införa denna upplysning i det informationsmaterial som ska gå ut till stockholmarna inför folkomröstningen så att de vet att det inte spelar någon roll hur de röstar.

Anförande nr 32

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det verkar som om majoriteten har totalt olika uppfattningar sinsemellan om den information som ges, om den är opartisk, subjektiv eller om den är korrekt eller felaktig, om den är bra utformad eller inte.

Borgarrådet Billström tycker att vi möjligen kan ha regelrätta kampanjer senare. Med detta kan jag bara konstatera att hon uppenbarligen menar allvar med påståendet att det som pågår nu är en informationskampanj och inte en propagandakampanj.

Socialdemokraterna hävdar att den information som ges ut nu är opartisk, Miljöpartiets företrädare säger att all information på något är sätt subjektiv. Det är bra, jag tycker om att man inte hymlar, och du har åtminstone svarat på den frågan. Den information som nu går ut från Stadshuset är partisk!

Åsa Romson, du har sagt att all information är subjektiv, och du var uppenbarligen också närvarande på det seminarium där man berörde exempel från andra länder om hur väl det fungerar med biltullar och liknande.

Var någonstans var företagarna från de olika länderna? De kunde ha gett sin bild av att det inte var så lysande för företagarna, till exempel inte i London. Omsättningen har sjunkit enormt.

Vilken betydelse kommer biltullarna att ha för Stockholms företagare? Det finns undersökningar och utvärderingar som, redan innan försöket påbörjats, visar att omsättningen och handeln kommer att sjunka i Stockholms city. Vilka effekter tror du att detta kommer att ha på företagandet i Stockholm? Vilka effekter tror du att det kommer att ha på priserna i Stockholm på varor som redan i dagsläget är mycket dyrare än i övriga landet och för den delen även i övriga Europa. Vilka blir effekterna på matpriserna till exempel?

Du sade att man gör utvärderingar i efterhand, och då försade du dig lite grand faktiskt. Du sade att ni ska göra utvärderingar i efterhand om hur barnfamiljerna kommer att gynnas. Redan detta andas vilken riktning ni har på den opartiska informationen.

Jag tror att om ni hade varit riktigt ärliga så hade ni gett ut en informationsbroschyr som hette *Varför gör Stockholm ett försök med miljöavgifter i trafiken*, vilket ni har gjort, men den skulle varit fylld med helt annat innehåll. Man skulle helt enkelt svarat på frågan varför. Därför att Miljöpartiet ställde krav på Socialdemokraterna för att stödja dem vid regeringsbildningen, därför att den s-märkta regeringen är totalt oförmögen att satsa tillräckligt mycket pengar på infrastrukturen i huvudstaden, därför att Miljöpartiet ställde krav vid förhandlingarna i Stadshuset efter senaste valet och därför att inga andra vallöften som Socialdemokraterna gav i valrörelsen verkar hållas. Så varför ska ni hålla vallöftet om att inte införa biltullar?

Anförande nr 33

Borgarrådet V a l e s k o g (s): I frågan om vilka som får rösta och inte rösta känner jag faktiskt ett visst obehag inför distinktionen som leder till ett sådant uppenbart taktiserande, som man kallar det. Man ska på något sätt anpassa valkretsen så att indelningen gynnar de egna syftena.

Tydligen var det okej om länets invånare röstade, men man kan möjligtvis ta bort Norrtälje och någon annan kommun längst ut. I själva verket är det så att det enda rimliga naturligtvis är att antingen Stockholms kommuns invånare får rösta eller så får hela landets invånare rösta. Den här frågan berör naturligtvis på olika sätt alla kommuninvånare i landets alla kommuner av och till på något sätt. I konsekvens med detta borde hela landet rösta, men var och en inser att ett valdeltagande i den frågan inte skulle bli särskilt högt på så många ställen. Det är ganska orimligt att det inte är just Stockholms kommun som skulle hålla folkomröstning i den frågan som i första hand berör Stockholm.

I diskussionen om hur långt den här regionen sträcker sig så vet ju alla att vi pratar om regionutvidgning på olika sätt. Vi talar alltmer om Mälardalen som en region. Då skulle konsekvensen bli att alla som pendlar skulle få rösta, enligt Lotta Edholm. Det innebär också en avgränsning.

Jag frågar mig till exempel varför örebroarna skulle delta i en sådan omröstning, Örebro ingår ju i Mälardalsrådet och ligger i Mälardalen. Det är viktigt att göra en rimlig avgränsning för annars kommer detta inte att uppfattas som seriöst.

Det påstås olika saker i frågan om kostnaderna. De utredningar som finns som Transek och Stockholmsberedningen har gjort visar att det är höginkomsttagarna som relativt sett får betala mest eftersom de åker bil mest.

De visar också att det rent samhällsekonomiskt är en fördel med det här försöket eftersom omställningskostnaderna är betydligt lägre än vad tidsvinsterna blir. Det visar de beräkningar som gjorts. Jag tycker att Lotta Edholm skulle läsa de där undersökningarna lite mer noggrant.

Anförande nr 34

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Kristina Alvendal efterlyste företagen på de seminarier som staden anordnade. Hon pratade om de dramatiska effekter som trängselavgifterna fått på företaget.

Jag kan nämna några siffror som visar hur dramatiska de här effekterna är. Alla är medvetna om att företagen i London har haft en nedgång det senaste året. Det finns väldigt olika uppfattningar om vad detta beror på. Om man frågar företagen själva så visar det sig att det bara är 12 procent av företagen som tror att de påverkas av trängselavgifterna. De allra flesta tror att det är en effekt av en konjunkturnedgång eller att det beror på att tunnelbanan inte har fungerat. Det kan också vara terroristhot som gjort att många människor är rädda för att åka in i stora folksamlingar som inne i London.

Att påstå att det är dramatiska effekter och att de uppkommit till följd av trängselavgifterna är verkligen gripet ur luften. Det måste man faktiskt säga.

Det finns en annan studie av en företagarorganisation i London som heter *London First*. I den konstateras att vissa företag påverkas negativt, det är ungefär 9 procent av företagen som uppger det. Men det är lika många som påverkas positivt av trängselavgifterna, de flesta företagen påverkas inte alls av trängselavgifterna. Att tala om dramatiska effekter är inte med sanningen överensstämmande.

Det är också lite svårt för mig att förstå hur man som marknadsliberal kan stå här och säga att det kommer att bli en katastrof för Stockholms företagande. Vi vet att Handelskammaren, som är företagets organisation, uppskattar trängselkostnaderna till mellan 6 och 8 miljarder varje år. Kan du förklara följande för mig, Kristina Alvendal: om man tar de 6–8 miljarderna, tar bort trängseln och får transporterna att flyta och tar ut en avgift på en miljard, skulle inte det ge ett plus i kassan? Man

minskar ju transportkostnaderna radikalt samtidigt som man inför en mindre avgift. Det borde leda till att företagen kommer att tjäna pengar. Vi som politiker kan ju inte styra över vart pengarna ska gå, men förhoppningsvis kommer de i en marknads-ekonomi att komma konsumenterna till godo.

Det är intressant att höra Kristina referera till det seminarium om internationella erfarenheter av trängselavgifter som hölls. En väldigt intressant aspekt var att både London och Edinburgh väldigt tydligt förordar trängselavgifter just med tillväxten som argument. Det här är bra för tillväxten i våra regioner, säger de. De inför trängselavgifter för att få bort trängseln och det skapar bättre förutsättningar för tillväxt i deras regioner.

Att påstå att trängselavgifter är tillväxtfientligt är också en väldigt tveksam argumentation.

Anförande nr 35

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Det är närmast en självklarhet att man inte kan utvärdera hur någonting ska bli. Man kan informera om vad man gör, hur man gör och varför man gör det. Utvärdera kan man däremot bara göra i efterhand. Det är då det gäller att utvärdera alla aspekter av det försök som vi kommer att genomföra. Hur det kommer att bli vet varken ni eller vi.

Vi vet inte hur det blir för enskilda, för företag, för offentliga myndigheter, för trafiken eller för gatumiljön. Vi som tror på försöket hoppas naturligtvis att det kommer att gå bra så att vi kan fortsätta – vi får se hur det går.

När det gäller företagen är det på det viset att de också gynnas av ökad framkomlighet. Många har rapporterat om hur svårt det är med transporter, hur man sitter fast i bilköer och inte kommer fram därför att det står felparkerade bilar på gatorna. Ökad framkomlighet i Stockholm gynnar företag som har leveranser inne i Stockholm.

Det kan alltid bli förändrade konsumtionsvanor av olika anledningar. Det har inträffat i London också, det har jag förstått. Människor väljer att göra sina inköp i ytterstaden. Jag kan faktiskt inte förstå att det skulle vara en nackdel. Jag kan tycka att affärslivet är alldeles för koncentrerat i innerstaden. Det är väl bra om våra ytterstadscentra lever upp och folk väljer att handla där.

Hur försöket slår vet vi som sagt inte förrän i efterhand, och det är då, inför folk-omröstningen, som det blir aktuellt att debattera för och emot. Var det bra, var det dåligt eller mitt emellan? Vad var bra?

Nu, innan försöket genomförs, handlar det om att sprida bra och utförlig information så att alla stockholmare och alla besökare vet vad vi gör och även varför. Sådant hör till en saklig information, det också.

Anförande nr 36

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Nu verkar det plötsligt som om Socialdemokraterna åter en gång har två olika linjer i den här frågan. Jan Valeskog avfärdar nu möjligheterna för länsborna att få säga sitt i den här för dem väldigt viktiga frågan, medan Annika Billström för ett par veckor sedan öppnade möjligheten för att låta även länsborna vara med och delta i folkomröstningen. Fortfarande är frågan: varför ska till exempel inte Solnaborna få vara med och rösta i den här frågan när vi vet att de pendlar i åtminstone lika hög utsträckning som vi stockholmare gör det. Detsamma gäller Sundbybergsborna och Täbyborna.

Det naturliga är förstås att man håller en folkomröstning som följer de gränser som vi följer i det normala fallet, det vill säga länsgränsen. Det rimliga är att dra gränsen för deltagande i folkomröstningen vid länsgränsen. Det tror jag är det mest rimliga, och jag tror också att länsborna tycker att det är det mest rimliga. Luleborna får rösta om en eventuell trängselskatt i Luleå i stället.

Jan Valeskog säger också att de här avgifterna inte alls drabbar de fattigaste, de drabbar nämligen de rikaste, det är ju de som kommer att få betala de här trängselavgifterna i störst utsträckning. Så kan man ju säga eftersom de som har höga inkomster kör bil mer än de som har låga inkomster. Men för den som är rik spelar naturligtvis en tusenlapp i månaden ingen som helst roll. Det är ju bara att pytsa i pengarna och fortsätta att köra.

Poängen med trängselavgifterna är ju att ett visst antal människor ska trängas undan från gatorna i rusningstrafik – det är det som är själva poängen. Det ska bli mindre trängsel, en del människor ska inte ha råd att köra. Vilka är det då som inte har råd. Inte är det de rika, de är ju bara glada – det blir ju färre bilar på gatorna att trängas med. Det är ju bara att betala och fortsätta att köra.

De som kommer att drabbas är ju de människor som redan i dag lever på marginalerna och som måste göra en annan bedömning av hur de använder sina pengar. Därmed kommer de inte ha råd att köra bil in till Stockholm i rusningstrafik. Det är ju klart som korvspad att det är på det sättet. Varför försöker du lura invånarna i den här regionen genom att påstå att det är de rika som får betala mest? Det är de fattigaste som drabbas hårdast, och de fattigaste är ensamstående mammor, de som kör sina ungar till fotbollen och annat som kommer att drabbas av trängselavgifterna. Erkänn det!

Anförande nr 37

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Om det är så nödvändigt för människor att använda bilen så avstår de från något annat. Då avstår de från att köpa kläder, en ny cykel eller något annat till barnen. Det är klart att detta påverkar företagandet och tillväxten i regionen.

Alla har inte den förmånen som Per Bolund har att kunna välja precis som man vill, köpa villa där man vill, byta bostadsrätt eller hyresrätt, byta dagis och byta jobb.

Många får inrätta sig efter verkligheten. Därför är detta ett stort intrång i den personliga valfriheten.

Det intressantaste av det som Per Bolund sade är att han nu vill differentiera kollektivtrafiktaxan. Du sade att man ska betala de verkliga kostnaderna. Det innebär att vi kan se fram emot fler stora höjningar av avgifterna i kollektivtrafiken. För närvarande betalar man ungefär 50 procent av kostnaden i biljettpris och resterande 50 procent via skatten. Det var en intressant uppgift för lyssnare och massmedier att ni kan tänka er det.

Så till frågan om vad de säger i London och Edinburgh och så vidare. Svaret är kanske avhängigt vilka man frågar. De personer som ni har bjudit hit från London är ju de som är positiva till trängselavgifterna, de andra bjuds väl inte hit.

Det är stor skillnad mellan städerna. Nästan alla andra städer har ringleder först, de har förbifarter så att det finns alternativ till att resa genom staden. Essingeleden är avgiftsbefriad tills vidare, tills den korkar igen. Som jag sade tidigare kommer alla som reser från kommuner i sydost, söder och sydväst att tvingas åka på Essingeleden. Då är frågan vilka konsekvenserna blir av det.

Det är många frågor som inte ha fått sitt svar här. Vi har inte fått svar beträffande vilka som i själva verket ska betala alla merkostnaderna utöver den miljard som själva genomförandet kostar. Vem som ska stå för de övriga kostnaderna för myndigheterna vet vi inte. Vi vet inte om detta är en möjlighet för Socialdemokraterna att överge biltullarna.

Anförande nr 38

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Jag vidhåller uppfattningen om det oerhörda taktiserandet när det gäller valkretsindelningen. Jag påstår nämligen utan vidare att det är betydligt fler som pendlar från Eskilstuna och Västerås till Stockholm än från Nykvarn och Norrtälje. Det är orimligt med en sådan uppdelning. Det handlar om att få en valkretsindelning som passar det egna syftet. Det påminner lite om Moderaternas motion till Kommunförbundets kongress, där man föreslog att man enklare skulle ändra valkretsindelningen. Kommunförbundets kongress var klok nog att avslå den motionen.

Nu vill ni lättare anpassa valkretsarna i den här frågan så att den egna inställningen ska gynnas av det. Det är ett tämligen obehagligt sätt att resonera. Man måste göra en avgränsning och det är självklart invånarna i den kommun som är berörd som ska rösta, möjligtvis ska hela landet rösta, men det är väl ingen som tycker att det är vettigt.

När det gäller kostnaderna är det så att alla självfallet kommer att påverkas. I högst grad är det höginkomsttagarna som kommer att påverkas, enligt de undersökningar som har gjorts. Även höginkomsttagare väljer självfallet att slippa betala i onödan och anpassar sitt resande på ett vettigt sätt, annars skulle vi aldrig komma fram till en

minskning med 15 procent av resandet under högrafiktimma. De beskrivningar som finns om effekterna kommer nog att visa sig stämma.

Just nu när vi ska ha ett försök kommer stockholmarna själva att uppleva om detta är det som de vill ha eller inte, det är poängen, om detta fungerar som det är tänkt. Jag tror att detta har förutsättningar att bli en succé om det fungerar som det är tänkt, vilket jag anser att det finns goda förutsättningar för.

Anförande nr 39

L o t t a E d h o l m (fp): Jan Valeskog anklagar Folkpartiet för att taktisera och försöka lägga gränserna för vilka som skulle få rösta i en folkomröstning utifrån vilket resultat man vill ha. Vi är öppna för att föra en diskussion. Vi trodde också att Annika Billström var det när hon öppnade möjligheten för ett par veckor sedan. Nu slänger emellertid Jan Valeskog igen dörren helt och hållet och säger att det inte är aktuellt att låta länsborna rösta trots att de berörs i precis lika hög grad som stockholmarna av den här frågan.

Biltullar är intressanta för de Solnabor, Sundbybergsbor, Täbybor och Lidingöbor som inte får vara med och bestämma i den här frågan. Jag tycker att det är skamligt av er att göra så, för detta påverkar dem i precis lika hög grad som det påverkar stockholmarna.

Anförande nr 40

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Jag vidhåller att det med ditt resonemang är lika skamligt att utesluta Eskilstunaborna och västeråsarna. Det är lika skamligt.

Den här diskussionen är fullständigt omöjlig, och här sitter vi i Stockholms kommunfullmäktige och ska diskutera trängselavgifter som ska genomföras på försök för att sedan bli föremål för folkomröstning. Detta berör i första hand stockholmarna. Därför är det rimligt att det är den här kommunen som får avgöra den frågan.

*§ 7 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Barngruppernas storlek*

Anförande nr 41

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Ordförande! Anledningen till att vi ständigt och jämt ställer frågan om barngruppernas storlek till Erik Nilsson är de mycket tydliga och konkreta vallöften som Erik Nilsson gav. Jag har framför mig den text som Erik Nilsson har läst från Bromma stadsdelsnämnd, ett remissvar på det nya resursfördelningssystemet. De skriver så här.

Genomförs utredningens förslag i sin nuvarande omfattning befarar vi att det får drastiska konsekvenser. I förskolan är den enda möjligheten att kompensera sig för resursminskningen att öka barngruppernas storlek.

Erik Nilsson, hur stämmer Bromma stadsdelsnämnds remissvar med de vallöften som du har givit?

Anförande nr 42

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande! Det är självklart att Bromma stadsdelsnämnd och alla andra som är berörda av det här systemet argumenterar på det bästa sätt de kan för sin sak, på samma sätt som Stockholms stad argumenterar i fråga om skatteutjämningssystemet gentemot statsmakterna.

Svaret på frågan är att detta är ett räkneexempel med utgångspunkt i den befintliga budgeten för innevarande år, om inga andra pengar skulle tillföras förskolan.

För att klara vårt vallöfte om förskolan så måste mer pengar tillföras förskolan. Vi kommer glädjande nog från och med nästa år att få hjälp från staten, vi kommer att få motsvarande 180 miljoner kronor i statsbidrag under två år tillsammans med det som vi kan avsätta i den kommunala budgeten.

Därför är det min uppfattning att storleken på barngrupperna kommer att kunna minska i hela staden. Takten kommer dock att vara lite olika. Det kommer att gå fortare i de stadsdelar som vi nu ger ökade resurser. Det tycker inte jag är fel, eftersom vi nu har väldigt likformiga barngrupper i hela staden och vet att behoven, barnens förutsättningar, är olika. Takten ska alltså vara olika men alla stadsdelsnämnder ska minska storleken på barngrupperna. Det kommer Bromma stadsdelsnämnd också att kunna göra.

Anförande nr 43

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Det löfte som Erik Nilsson nu gav om att storleken på barngrupperna ska minska i Bromma från och med nästa år är mycket intressant, och det är bra att det protokollförs. Om du samtidigt ska genomföra det

nya resursfördelningssystemet så tror jag att du kommer att få stå till svars för det påstående som du nu gjorde.

Om det nya resursfördelningssystemet ska införas så kommer Brommas förskolor nämligen att förlora ett antal miljoner. De har i sitt remissvar, som skrivits av dina egna partikamrater i stadsdelsnämnden, angivit att enda sättet att lösa detta är att öka storleken på barngrupperna. Det är dina egna socialdemokratiska partikamrater och en vänsterpartistisk ordförande som har skrivit remissvaret.

Om man gör ett vanligt pris- och lönekomponentspåslag nästa år – vilket jag inte fattar hur ni ska ha råd med över huvud taget med förutsättningarna i budgeten – så kommer det inte att räcka. Ni drar nämligen bort så väldigt mycket pengar från Brommas barn- och utbildningsväsende. Ni måste ha en schablonhöjning på 10–15 procent för att kompensera det och klara av att betala högre löner.

Erik Nilsson, menar du på fullt allvar att ni med detta resursfördelningssystem nästa år kommer att ge resurser så att storleken på barngrupperna i Bromma kan minskas? Är det det som du lovar just nu?

Anförande nr 44

Borgarrådet N i l s s o n (s): Storleken på barngrupperna ska minska i staden med i genomsnitt två barn per grupp. Vi kan inte genomföra den här förändringen så att vi inte har minskningar i alla delar av staden. Vi måste genomföra minskningar i alla delar av staden. Tempot kan bli snabbare i de stadsdelar där barnen från början har sämre förutsättningar. Det tycker jag är rimligt.

Vi vet att förutsättningarna i förskolan har stor betydelse för förutsättningarna i skolan, och vi vet att det i dag är tjugo gånger vanligare att elever som kommer från de fattigaste och mest invandrartäta stadsdelarna inte klarar godkänt i skolan. Det måste vi göra någonting åt.

Jan Björklunds räkneexempel får vi återkomma till när vi behandlar budgeten. Jag inser att läget kommer att bli kärt i Bromma när man gör omfördelningar. Vi har ännu inte fattat beslut om resursfördelningssystemet, så vi får se i vilket tempo som den förändring som utredningen föreslår kan genomföras.

Inriktningen är korrekt och vi ska tillföra resurser för att alla stadsdelar ska kunna minska storleken på barngrupperna. Det står jag fast vid.

Anförande nr 45

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Jag noterar en glidning, herr ordförande! I det första inlägget sade Erik Nilsson att barngrupperna även i Bromma ska minska nästa år. I det andra inlägget, när jag pressade Erik Nilsson, så sade han att storleken på barngrupperna ska minska i genomsnitt i Stockholm. Han gled förbi frågan om barngrupperna i Bromma.

Anledningen till att jag väljer att ställa frågan om situationen i Bromma är ingen slump. Det beror på att det är den stadsdel som förlorar allra mest på det nya systemet. Det är den stadsdelen som redan från början får minst resurser i den socioekonomiska fördelningen.

Den stadsdel som redan från början har de lägsta resurserna ska alltså också få de största besparingarna!

Vi är inte motståndare till all socioekonomisk omfördelning, men ni driver detta för långt. Det är intressant att veta, Erik Nilsson, om det är ditt första eller ditt andra inlägg som gäller? Kan du reda ut det i ditt sista anförande? Ska barngrupperna minska antalet barn i Bromma nästa år eller vågar du inte lova det? Är det bara i genomsnitt i staden som antalet barn per grupp ska minska – men antalet barn i grupperna kanske ökar i Bromma?

Anförande nr 46

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det löfte som är utställt gäller genomsnittligt i staden under hela mandatperioden. Därutöver är det min uppfattning att storleken på barngrupperna måste minska i alla stadsdelar under mandatperioden. Det innefattar också Bromma.

Jag skulle vilja ställa en fråga tillbaka. Är omfördelningen för liten i staden i dag? Du kan inte svara på den frågan, jag vet det.

Grunden till att jag förespråkar den här omfördelningen är att vi vet att vi för närvarande har i princip lika stora resurser per barn i förskolan. Vi har en socioekonomisk styrning av resurserna till skolan, men i förskolan är den styrningen mycket begränsad. Vi har i princip lika stora grupper, lika hög – eller låg – personaltäthet oavsett hurdan barngruppen är.

Det är en väldig skillnad mellan att bedriva förskoleverksamhet i en förskola där i princip alla barn har svenskfödda föräldrar, välutbildade föräldrar och att bedriva verksamhet i en förskola där barnen talar en lång rad olika språk och barnen ofta har det ganska svårt hemma.

Den principen står jag upp för. Vi får se hur det blir när resursfördelningssystemet kommer som ett ärende för beslut till fullmäktige. Då får man se med vilken takt den här förändringen kan genomföras.

Fråga nr 2. Information till föräldrar i Bromma

Anförande nr 47

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det är lite skillnad på den information som ges före val och efter val. I min *mailbox* har det drösat in

protester från föräldrar i Bromma som protesterar mot den nedskärning som barnens verksamhet kommer att drabbas av.

När jag i valrörelsen var ute på debatter och pratade mycket om skolfrågor, så ställdes direkta frågor till Socialdemokraternas företrädare i debatten från mig men framför allt från föräldrarna i Bromma. Blir det som Moderaterna säger, nämligen nedskärningar om Socialdemokraterna kommer till makten för skolan och förskolan i Bromma. Vi diskuterade detta, jag tog upp det som en fråga.

Föräldrarna själva ställde frågan, och jag med. Blir det så, kommer ni att ändra resursfördelningssystemet? Kommer barnen i Bromma inte längre att få samma resurser? Då svarade de socialdemokratiska företrädarna att Moderaterna ljuger, det blir ingen skillnad med socialdemokratisk politik.

Därför vill jag fråga borgarrådet Nilsson: Vilken information ger ni i dag till föräldrarna i Bromma och hur skiljer den sig från den information som gavs före valet?

Anförande nr 48

Borgarrådet Nilsson (s): Om man tittar i årsredovisningen så ser man att storleken på barngrupperna har minskat också i Bromma. Personaltätheten har ökat i Bromma. Jag svarar med rak rygg till dem att vi genomför våra vallöften. Vi minskar antalet barn i grupperna i förskolan och vi ökar personaltätheten.

I valrörelsen deltog jag i väldigt många olika debatter där jag sade att lika chans kräver olika resurser. Det var vi också tydliga med i valrörelsen. Vi ville styra större andel av resurserna efter behov. Barn har väldigt olika förutsättningar när de går in i den pedagogiska verksamheten.

Därför krävs det att man tillför nya resurser för att kunna hantera den situationen. Under två år har vi hittills tillfört mer än 13 procents förstärkning till förskoleverksamheten i den här staden. Det är min uppfattning att vi ska fortsätta tillföra resurser.

Vi har också fått fram ett beslut i riksdagen om ökade specialdestinerade statsbidrag till förskolan, vilket kommer att underlätta för oss i Stockholms stadsfullmäktige när vi i höst ska fatta beslut om budgeten för år 2005 och genomföra rejäla reformer inom förskolan. Det blir mest reformpengar till de stadsdelar där barnen har sämst förutsättningar, men det blir också pengar till andra stadsdelar där barnen har bättre förutsättningar.

Anförande nr 49

Kristina Alve ndal (m): Jag tror inte att föräldrarna i Bromma håller med riktigt om påståendet att socialdemokraterna nu uppfyller sina vallöften.

Jag var på många debatter med dig. Ibland passade det dig att presentera det där argumentet om socioekonomiska faktorer – på vissa ställen passade det argumentet

bättre än på andra. I Bromma var socialdemokratiska företrädare inte lika pigga på att betona just de socioekonomiska faktorerna som du talar om nu, alltså att vissa barn behöver mer resurser än andra. Vid en hel del debatter förnekade de socialdemokratiska företrädarna att detta skulle bli följden av socialdemokratisk politik i Bromma.

Du får säkert också dessa protestskrivelser, och du får väl skriva tillbaka att era vallöften uppfylls. Då kommer föräldrarna i Bromma att veta vad era vallöften innebär; de innebär att det blir nedskärningar.

Problemet är att ni nästa gång borde ge samma information före valet som efter valet, så att föräldrarna i Bromma slipper rösta på fel parti.

Anförande nr 50

Borgarrådet Nilsson (s): Jag vet inte hur du definierar nedskärningar, men jag tror inte att mindre storlek på barngrupperna och ökad personaltäthet uppfattas som nedskärningar.

Du och föräldrarna som författat skrivelserna utgår från en budget som gäller för år 2004 och som inte är samma budget som kommer att gälla för år 2005 inom förskolans verksamhet.

Vi ska inte ha några nedskärningar, däremot kommer takten i minskningarna i gruppstorleken att vara olika.

Problemet är väl närmast att ni inte vågar ta debatten med era väljare emellanåt om vad som är likvärdiga villkor och vad som är innehållet i den kommunala likställighetsprincipen. Har ni verkligen uppfattningen att likställighetsprincipen innebär lika många kronor per barn? Om ni har den uppfattningen så kommer vi aldrig att skapa lika förutsättningar för barn och ungdomar när de ska gå ut i vuxenlivet. Det är skillnaden mellan våra sätt att se på likställighetsprincipen i kommunens verksamhet.

Anförande nr 51

Kristina Alven (m): Borgarrådet Nilsson, jag förstår att föräldrarna i Bromma är oroliga, för så som det är i dagsläget och så som ljudet i skällan är från majoriteten så förstår vi att det blir värre i Bromma under år 2005. Det blir mindre pengar.

Du säger att vi ska bestämma takten senare. Oavsett vilken takt du väljer så har du inte något förslag till hur Bromma ska få mer pengar.

Låt mig påpeka att ett barn med dyslexi behöver lika mycket hjälp i Bromma som i Akalla. Det spelar ingen roll vad föräldrarna tjänar eller om man bor i villa eller lägenhet, hyresrätt eller bostadsrätt. De behöver lika mycket resurser.

Vi vet alla hur det är med statliga pengar som avsätts, de tas i väldigt många fall snabbt tillbaka. De ska användas till att anställa personal, personal som i dagsläget inte finns. Det finns inte tillräckligt mycket utbildad personal så att vi kan anställa några.

Det är humbug!

Anförande nr 52

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ja, det finns barn med dyslexi också i Bromma. I flera av de välbärgade stadsdelarna finns det barn med behov av särskilt stöd. Därför måste grundresurserna medge att man klarar av att hantera problemen för de barnen.

Om du närmar dig verkligheten så ser du att det rent medicinskt är på det sättet att det finns fler barn med behov av särskilt stöd i de mest utsatta områdena. Det är bara att konsultera expertisen för att få klara besked på den punkten.

Vidare är det så, trots att vi har väldigt bra skolor i flera av våra mest utsatta områden, att ungefär 40 procent av ungdomarna inte blir behöriga att gå gymnasieskolan. I våra rikaste områden är det mellan 1 och 2 procent av eleverna som inte får behörighet till gymnasiet.

Det kanske är så att skillnaderna i förutsättningar beroende på vilka föräldrar man har är så gigantiska att vi också måste styra resurserna ganska skarpt i skolan.

Ni måste fundera på om det viktiga är att det är lika många kronor per elev eller om det viktiga är att eleverna har lika stor chans att klara sig bra i livet. Det är en fråga som borde diskuteras mer.

Fråga nr 3. Undervisningen i kulturskolan

Anförande nr 53

E w a S a m u e l s s o n (kd): Den kommunala kulturskolan började en gång som Kommunala musikskolan och är en mycket viktig del i verksamheten här i staden. Om jag har förstått saken rätt står den, liksom så mycket annat, inför stora besparingar. Det ryktas nu att man ska stoppa den individuella undervisningen som brukar vara 20 minuter per elev i musikundervisningen.

Vad har borgarrådet att säga om den saken?

Anförande nr 54

Borgarrådet N i l s s o n (s): Det är riktigt att det görs besparingar i kulturskolans verksamhet under år 2004, dock inte lika stora som de pengar som vi tillförde under år 2003. Detta innebär att vi har tillfört mer pengar till kulturskolans verksamhet.

Det pågår en stor förändring av kulturskolans verksamhet. Man jobbar allt mer med uppsökande verksamhet där man har så kallade baslag som är ute på skolorna. Man använder kulturskolan för att nå fler elever än tidigare.

Det finns inga beslut om att sätta stopp för den individuella undervisningen på något sätt, däremot försöker man allt eftersom att ta ställning till om man kan, framför allt för nybörjarna, i högre utsträckning arbeta i grupp i kulturskolan.

Jag tror att det är bra. De som kommer väldigt långt och blir väldigt duktiga kommer vi att behöva fortsätta ge individuell undervisning, men det är min bestämda uppfattning – efter att ha varit ute och sett detta i praktiken – att det i många fall går att använda gruppundervisning och därmed nå väsentligt fler barn än vad vi gör i kulturskolan i dag.

Det är också viktigt att ha en riktad pröva-på-verksamhet, eftersom vi vet att kulturskolan är den mest socialt och kulturellt segregerade kulturverksamheten i den här staden. Det är i första hand de välutbildades barn som deltar i kulturskoleverksamheten. Därför ska vi göra insatser för att nå nya grupper.

Anförande nr 55

Ewa Samuelsson (kd): Det är inget nytt med gruppundervisning – det har funnits förut också. Men i ett brev från Sveriges Orkesterförbund är de oroadе över de förändringar som nu redovisas när det gäller kulturskolan och att undervisningen nu alltmera ska ske direkt via cd-rom i stället för den individuella undervisningen. Jag ser med stor oro på att man skulle frångå den individuella undervisningen.

Du sade nyss att lika chans ibland behöver olika resurser. Om det dessutom är så, som du också nyss sade, att det är i de mest segregerade områdena som man deltar minst i kulturskolan, är det här verkligen ett steg i riktning mot att utestänga än fler elever, som jag ser det.

Anförande nr 56

Borgarrådet Nilsson (s): Det är alltid oroligt när det sker verksamhetsförändringar. Det kanske är skälet till den skrivelse som har kommit.

Det kommer att fortsätta att finnas en-till-en-undervisning. I synnerhet ju mer avancerad man är, ju högre upp man kommer, desto mer behov av detta kommer man att ha emellanåt.

Jag tycker att det är jättebra att man utvecklar cd-rom som ett stöd. Det handlar inte om att ersätta eller att inte ha någon lärarledd tid i kulturskolan. Det handlar helt enkelt om att använda den nya tekniken för att ge eleverna möjlighet till stöd när de tränar själva och jobbar hemma med musiken. Jag tycker att det är alldeles utomordentligt.

Ska vi nå fler elever i kulturskolan måste vi vara beredda – vi har inte mer pengar just nu – att hitta nya verksamhetsformer. Det är en fantastisk omställningsverksamhet som sker på kulturskolan i dag. Där finns fortbildning för i princip hela personalen. Hur kan den som kanske tidigare bara har jobbat med en-till-en-undervisning emellanåt också jobba med gruppundervisning? Det har förekommit tidigare, men ganska sparsamt.

Jag tror att det är en väldigt positiv utveckling, som gör att vi ska nå fler barn och inte färre.

Anförande nr 57

Ewa Samuelsson (kd): Det är intressant att höra din version av de här besparingarna, när man samtidigt tar del av att de som är kompetenta och yrkeskunniga är oroliga för den utveckling som nu sker. Gruppundervisning är ju inget nytt, så det borde inte lyftas fram som ett exempel på ett nytt grepp att undervisa. Det verkar mera som om de här besparingarna ska ske utifrån tekniken, när man vet att just musikundervisningen är viktig, att person till person behöver mötas.

Anförande nr 58

Borgarrådet Nilsson (s): Jag kanske är väldigt dålig på att förklara den omställning som sker just nu, men låt mig ge ett exempel.

De baslag som man nu arbetar med i kulturskolan har fyra pedagoger. Det är en danspedagog, en teaterpedagog, en musikpedagog och en bildpedagog. De är ute på skolorna. De träffar en hel årskurs elever och jobbar med ett projekt tillsammans med dem i sammanlagt åtta veckor. De integrerar de estetiska ämnena också i skolans vardag. I svenskämnet med små elever kanske de jobbar med en saga, som de spelar och gör ett projekt kring.

Man har till exempel nyligen varit på besök på Nytorpsskolan i Enskede-Årsta, som är en socialt ganska utsatt skola. Där är det väsentligt fler elever – elever som annars aldrig skulle ha anmält sig till kulturskolan – som nu kommer till kulturskolan och vill delta.

Ska vi kunna hantera det i de vanliga terminskurserna måste också sättet att arbeta på i de terminskurserna förändras, om vi inte har oerhört mycket mer pengar att slänga in – och det har vi inte just nu. Då handlar det om att kunna ha gruppundervisning för eleverna. Det finns där, men det behöver utvecklas. Det är många lärare som fortfarande bara vill ha en-till-en-undervisning.

*§ 15 Reviderat handlingsprogram för FN:s barnkonvention**Motion om inrättande av en barn- och ungdomsombudsman (motion 2001:7)**(utl. 2004:69)*

Anförande nr 59

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande! Det är med glädje som jag kan konstatera att det nu återigen finns ett handlingsprogram på bordet. Det förra handlingsprogrammet antogs 1997. Det genomfördes inte i stora delar, och det prioriterades ned. Den projektledning som fanns för att se till att genomföra det togs bort av den förra majoriteten. Över huvud taget prioriterade man ned hela handlingsprogrammet för barnkonventionen.

Det är därför som jag med glädje noterar att det finns ett så pass stort intresse att det finns en reservation från den borgerliga sidan, att man har ansträngt sig lite att läsa in det och tyckt till om det. Jag tycker att det är roligt att man har uppbådat så mycket intresse.

I övrigt har det inte funnits några reservationer när ärendet har varit ute på remiss. Det säger väl att de flesta tycker att det är ett bra förslag. Det har kommit några synpunkter, och de har till en del arbetats in i det förslag som nu föreligger.

Det nya handlingsprogrammet fokuserar mer på ett arbetssätt och förhållningssätt. Jag tycker att det är bra att man ändrar inriktning lite grann. Det har gått sju år sedan det förra handlingsprogrammet antogs, och det gick i mycket ut på att dokumentera, visa tillbaka. Det här har en annan inriktning. Det känns också som att det ligger mer i en utveckling av arbetet med barnkonventionen.

I detta ärende behandlas också en motion, som handlar om att inrätta en barn- och ungdomsombudsman. Såsom motionen är skriven tycker vi inte att det är ett bra förslag. Vi tycker att huvudansvaret måste ligga under kommunstyrelsen att se till att barnkonventionen följs upp, att barnens rättigheter följs upp, att en ansvarig politisk nivå måste ha det ansvaret och inte en barnombudsman. Därför yrkar jag avslag på motionen.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 60

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande! Att döma av talarlistan är det här tydligen inte en så stor fråga. Det gör mig lite bedrövad. Även om fullmäktige är ganska enig i den här frågan finns det säkert väldigt många saker att säga om barns rättigheter och vårt sätt att arbeta för att barn ska få ett så stort inflytande som möjligt och känna sig delaktiga i det samhälle som vi lever i. Jag skulle till och med vilja gå så långt att jag vill påstå att en av våra absolut viktigaste tillgångar är barn och de kommande generationerna.

Det är viktigt för oss alla att ge barn en god uppväxt. Det är säkert något som vi kan enas om utan några problem. Därför har under senare år fostran när det gäller delaktighet och demokratisk fostran i skolan blivit allt bättre. Det som är viktigt och väsentligt är att ge möjlighet för våra unga medborgare att få en förmåga att kritiskt värdera det som sker omkring dem. Det är också en förutsättning för att man ska kunna genomföra barnkonventionen på ett så bra sätt som möjligt.

Att ställa barn i centrum borde vara en självklarhet – det är ju de som ska ta över samhället. Ändå brister vi många gånger, alla partier, i just långsiktigheten när det gäller att se på barns rättigheter. Att låta resurser finnas kvar, att överlämna en stad men också en värld som är bra att leva i, är en väsentlig fråga. Det framgår också i FN:s barnkonvention. Miljöfrågan är jätteviktig. Det gör att frågor om stadsbyggnad och gatu- och fastighetsfrågor måste uppvärderas ytterligare.

Även på kort sikt är det viktigt att ta till vara barns synpunkter och att sätta barn i centrum. Det gäller till exempel utsatta barn och att titta på vad som är bäst för barnen. Även här måste man ha en långsiktig syn. Det kan ju vara så att de insatser som en kommun gör kortsiktigt ekonomiskt kan förefalla ganska oviktiga eller ganska dyra. Men om man ser det på lång sikt mår vi alla bra av att barn mår bra, har ett bra liv och har möjlighet att ta ansvar.

Avslutningsvis vill jag påminna om att mångfald är något som är oerhört viktigt. Alla barn är inte lika, utan ganska olika.

Med det, herr ordförande, ber jag att få yrka bifall till det här excellenta förslaget.

Anförande nr 61

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag ber att få börja med att yrka bifall till den reservation som här lämnats från de borgerliga partierna.

Bakgrunden till reservationen handlar om hur man i alla sådana här internationella konventioner kan välja ut somliga bitar. Alla sådana här internationella konventioner rymmer möjligheter till motsättningar och konflikter. Men det är demokratins ständiga både tillgång och nackdel. För att ta ett exempel: Vem vet vad som är barnets bästa? Bestämmer man detta i en folkomröstning?

Majoritetsgruppen i en stad i ett land måste vaksamt fundera på detta och lyssna på minoriteterna. Det innehåller den här konventionen rätt mycket om. Varje gång den är uppe till diskussion brukar jag börja med att försöka läsa lite ur preambeln till konventionen. Där står det så här, om jag hoppar över de första punkterna:

”Konventionsstaterna – – – som är övertygade om att familjen, såsom den grundläggande enheten i samhället och den naturliga miljön för alla dess medlemmars och särskilt för barnens utveckling och välfärd, bör ges nödvändigt skydd och bistånd så att den till fullo kan ta på sig sitt ansvar i samhället.”

Det står inte att man ska ersätta familjens ansvar i samhället utan att den ska kunna ta på sig sitt ansvar.

I nästa punkt står det så här:

”som erkänner att barnet, för att kunna uppnå en fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet, bör växa upp i en familjemiljö, i en omgivning av lycka, kärlek och förståelse.”

Det finns en hel del artiklar i konventionen som belyser den motsättning jag pratar om. Till exempel är det en intressant sak som kommer i artikel 17, där man säger att konventionsstaterna anser att de ska ”uppmuntra massmedier att sprida information och material av socialt och kulturellt värde för barnet och i enlighet med andan i artikel 29” och ”uppmuntra massmedier att ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos ett barn som tillhör en minoritetsgrupp eller en urbefolkning”.

Att låta detta göras via massmedier kan bli ett problem för Stockholm.

Om man sedan går till konventionens artikel 29, som man hänvisar till, sägs det följande:

”Konventionsstaterna är överens om att barnets utbildning skall syfta till att – – – (c) utveckla respekt för barnets föräldrar, för barnets egen kulturella identitet, eget språk och egna värden, för vistelselandets och för ursprungslandets nationella värden och för kulturer som skiljer sig från barnets egen.”

I artikel 30, som stockholmarna också måste intressera sig för, står det så här:

”I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller personer som tillhör en urbefolkning skall ett barn som tillhör en sådan minoritet eller urbefolkning inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.”

Jag hoppas verkligen att det blir ett bra arbete med barnkonventionen men att man inte glömmer bort många viktiga delar i barnkonventionen.

Anförande nr 62

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Ordförande! Jag yrkar bifall till den borgerliga reservationen.

Skälet för det är att det här dokumentet på ett sätt är lite märkligt. Barnkonventioner skriver vi alla under på, men majoriteten väljer ut ett par punkter ur barnkonventionen och fokuserar enormt mycket på dem och struntar i resten.

Ordet ”föräldrar” förekommer knappt i det dokument ni har skrivit fram. Det är precis som att samhället har allt ansvar och föräldrar har inget ansvar.

Valfrihetens betydelse, inte minst i skolväsendet, nämns inte. Det är sida upp och sida ned om elevinflytande i skolan, men valfriheten nämns inte.

Hela den attityd ni har är att ni vill använda handlingsprogrammet som ett stöd för den politik som ni ändå är för. Hela resonemanget om att barn ska bestämma, att de ska få bestämma det ena efter det andra, går igen sida upp och sida ned. Jag tycker att man måste kvalificera det.

Barn är inte vuxna. En av barnets allra viktigaste rättigheter är att slippa vara vuxen och ta vuxenansvar. Föräldrar har ansvar för barnen. Jämt och ständigt sägs att det är politiskt korrekt att säga att barnen ska bestämma över allting. Men barn är inte vuxna och ska inte behöva vara vuxna. De ska inte behöva ta det ansvar som vuxna tar och som föräldrar tar. Det är också ett väldigt viktigt perspektiv när man skriver den här typen av dokument. Ni struntar helt i det. Barnen ska bestämma, föräldrarna nämns inte och samhället ska ta ansvaret – det är grundtonen här.

Därför yrkar jag på återremiss.

Anförande nr 63

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jag skulle vilja be dig att komma ihåg vad jag sade i mitt inlägg. Jag menar inte alls att barnen ska bestämma över vuxna. Jag pratade om delaktighet, och delaktighet är en del i att man ska kunna framföra sina åsikter. Under de senaste åren har det synsättet präglat utvecklingen inom skolan, och jag tycker att det är väldigt positivt. Det gör mig ledsen att du ser det på ett helt annat sätt.

När det gäller familjens ansvar vet vi i dag att familjer kan se ut på väldigt olika sätt. Det kan också vara ett viktigt skäl till att inte vara så tydlig på den punkten, eftersom utvecklingen i Sverige – tyvärr, kanske – ser helt annorlunda ut än vi skulle önska. Många barn lever till exempel inte med båda sina föräldrar.

Anförande nr 64

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Först ska jag säga till Hardy Hedman att det handlingsprogram som vi antog 1997, som ni lade längst ned i skrivbordslådan och inte brydde er om att arbeta efter, var mycket mer omfattande och lyfte upp oerhört många fler artiklar. Nu har vi valt att fokusera på några.

Jag vill påpeka att det är de som är under 18 år som här räknas som barn. Jag tror att vi alla vet att de också har föräldrar.

Det som är viktigt att ta upp är att barnet också har rättigheter. Barnet har rätt till liv och utveckling. Barnet har rätt att säga sin mening och få den respekterad. Det är inte detsamma som att säga att barnet ska bestämma. Det är inte detsamma som att säga att barnet ska bestämma över sina föräldrar. Det innebär däremot att man ska lyssna på dem, att de har rätt att komma till tals, att de har rätt att bli respekterade för det de säger. Alla vuxna får inte igenom det som de tycker. Det får inte barn heller, men de

ska respekteras som människor och individer, precis som alla andra människor och individer.

Det som också är viktigt är att detta för det mesta faller sig naturligt för de förvaltningar som jobbar mycket med barn och ungdomar i sin dagliga verksamhet. Det vi vill lyfta in här är att man även i de förvaltningar där man inte alltid tänker på det måste tänka på och lägga ett barnperspektiv på sina verksamheter.

När vi sjösatte det förra handlingsprogrammet 1997 tog flera tekniska förvaltningar upp det som en bilaga och visade hur även de genom den verksamhet som de har kunde påvisa att de tänkte på barns bästa, beroende på hur man byggde, hur man ordnade trafikapparaten och många andra sådana frågor. Det är minst lika viktigt att man tar upp de tankegångarna.

Men som jag sade inledningsvis, är jag glad att ni engagerar er nu åtminstone.

Anförande nr 65

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det svåra när det gäller en sådan här fråga är inte att kunna ställa sig bakom andemeningen i barnkonventionen, utan det är att fundera över hur vi ska implementera detta på bästa sätt i Stockholms stad. Vi från majoritetens sida har väl också lärt oss en del på det här området. Ett alltför omfattande handlingsprogram leder inte till att det sker desto mer ute i verksamheten. Vi har valt att försöka göra det kortfattat och att fokusera på portalparagraferna i barnkonventionen.

Jag förstår inte diskussionen om familjen, måste jag säga. Jag är för egen del helt övertygad om att vi måste använda oss av familjen – det är självklart att familjen har huvudansvaret för barnen. Det är självklart i skolans verksamhet att ska man nå framgång i den verksamheten måste detta ske i nära samverkan med föräldrarna. På många områden är det nog så att vi behöver utveckla dialogen mellan de olika kommunala verksamheterna och föräldrarna. Men det finns situationer där föräldraskapet inte fungerar, och de situationerna måste man också kunna hantera.

Hardy Hedmans argument förstod jag inte riktigt. Vi talar om detta med rätten att inte behöva bli diskriminerad, att man har olika språkliga och kulturella tillhörigheter. Vi har också i stadens integrationsprogram försökt definiera vad det är som måste vara gemensamt och vad som är en poäng med att det är olika. Jag tycker för egen del att FN:s deklaration om mänskliga rättigheter tillsammans med till exempel barnkonventionen är dokument med värden som är allmängiltiga, som alla barn har rätt till. Sedan är det värdefullt att vi har olika kulturer, olika språk och olika inriktningar, att vi har minoriteter i vårt samhälle. Jag förstår inte riktigt din kritik mot det här dokumentet. Jag uppfattar att vi är överens om synen på vad som måste vara gemensamt och vad som kan och bör vara olika.

Jan Björklund och jag har väl olika uppfattningar om detta. Jag är inte säker på att du ställer upp på barnkonventionens huvudparagraf, som handlar om barns rätt att göra sin röst hörd. Det innebär inte att barn har rätt att diktera villkoren, att elever i skolan

ensamma har rätt att fatta beslut. Men det handlar om att ett barn ska betraktas som en individ, med kunskaper och erfarenheter som ska tas till vara. I måttet av stigande ålder kan man också ta ett ökat ansvar för de situationer där man befinner sig, även om man inte har uppnått rösträttsåldern.

Det är andemeningen i barnkonventionen, och den ställer jag mig till fullo bakom. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 66

H a r d y H e d m a n (kd): Jag hoppas att det blir som Erik Nilsson säger, att man verkligen tar hänsyn till detta. Men det finns ett antal artiklar i konventionen som behandlar just skyddet för minoriteter. Det är oerhört viktigt att man funderar igenom detta: Vem är det som vet vad som är barnets bästa? Man ska inte vara så tvärsäker på det bara för att man råkar vara i majoritet. Jag hoppas att denna ödmjukhet verkligen ska präglar arbetet med barnkonventionen.

Det står till exempel så här i artikel 14 punkt 2:

”Konventionsstaterna skall respektera föräldrarnas och i förekommande fall, vårdnadshavares rättigheter och skyldigheter att på ett sätt som är förenligt med barnets fortlöpande utveckling ge barnet ledning då det utövar sin rätt.”

Anförande nr 67

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag vet inte exakt vilka situationer du tänker på. Men om jag får bli lite mer konkret och provokativ, vill jag säga att det kan finnas situationer i hem i vårt land – vi vet att det finns sådana situationer – där man till exempel inte tillåter att flickor deltar i olika typer av verksamheter. I vissa familjer är det på det viset. Det som är grundläggande är det som finns i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, i barnkonventionen och i svensk lagstiftning, och det går före det som föräldrarna bestämmer. Det finns ett antal sådana situationer. Det finns situationer där barn far illa eller misshandlas, och man måste naturligtvis ta det på stort allvar när man fattar den typen av beslut i socialtjänsten och göra omhändertaganden. Det finns sådana situationer där det icke enbart får vara föräldrarna som bestämmer. Det hoppades jag också att vi skulle vara överens om.

Anförande nr 68

Borgarrådet B j ö r k l u n d (fp): Herr ordförande! FN:s barnkonvention finns ju redan, och de lagar och regler som finns i Sverige gäller. Man skulle kunna säga att vad ni skriver i det här dokumentet kanske inte får någon större betydelse. Eller också tar man det på allvar. Jag tar det på allvar. Då är det intressant att se vad ni inte skriver.

Jag vill fråga skolborgarrådet: Varför står det en hel sida om barns rätt att få påverka saker men ingenting om barns rätt att få lära sig läsa? Varför är det så? De grundläggande kunskaper som alla barn borde ha rätt till, varför står det ingenting om det i

det dokument du har skrivit fram? Varför står det om rätten till elevinflytande i skolan men inte om rätten att lära sig läsa?

Anförande nr 69

Borgarrådet N i l s s o n (s): Vi skriver om rätten att lära sig läsa i läroplanen, och vi kommer att göra det i den skolplan som vi tar ställning till senare. Det som vi lyfter fram här är de grundläggande förhållningssätten. Vi har inte alla de rättigheter uppräknade här som ett barn har, som är betydligt mer omfattande. Det här handlar om de förhållningssätt man ska ha när man arbetar med barn och ungdomar. Om man följer de här förhållningssätten, de inriktningar som finns här, är det självklart att barn har rätt att lära sig läsa. Det framgår av en lång rad andra lagar, och det finns ingen som har någon annan uppfattning om detta.

Om vi diskuterar skolan tror jag att vi behöver – och skolinspektörerna är glasklara i sin kritik – ge elever möjlighet att med växande ålder ta ett ökat ansvar och få ett ökat inflytande i skolan. Det är ett eftersatt område, och det behöver vi arbeta mer med.

Anförande nr 70

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att hålla med Christer Öhgren, som tidigare påpekade bristen på intensitet i den här debatten. När det gällde trängselavgifter, som förvisso är en viktig fråga inte minst i demokratihänseende, lyckades debattdeltagarna förlänga debatten i över en timme.

Hur vi behandlar våra barn är en av de viktigaste frågorna. Tyvärr minns jag inte namnet på den sydafrikanske författare som vid något tillfälle skrev, att vill vi veta vilket samhälle vi planerar för ska vi se hur man behandlar sina barn och sina äldre.

När vi reagerar på att man i den här texten över huvud taget inte nämner vikten av familjen och den uppgift som familjen har, beror det ju på att det så tydligt anges i barnkonventionen. Då tycker vi att det kunde lyftas fram med åtminstone några rader.

Erik Nilsson! Du är inne på att inte alla familjer fungerar. Nej, det är precis det som också lyfts fram i barnkonventionen, att föräldrar eller andra som är ansvariga för barnen inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser ska få säkerställda levnadsvillkor som är nödvändiga. Just det! Det är där vi ska gå in och stötta. Men familjen som enhet är den bästa basen i samhället, med det stöd som vi kan ge runtomkring. Sedan kan familjer, precis som du säger, Christer, se olika ut. Därför är begreppet familj så bra, för man kan tolka det i dess vidaste bemärkelse.

Margareta tar fram att de tekniska förvaltningarna har börjat se verksamheten ur ett barnperspektiv. Ja, det är ju vuxenperspektivet på barnperspektivet. Inte har man varit ute och frågat enskilda barn hur de ser på varje liten detalj i de planeringar som man gör. Jag vill understryka det som sades tidigare också: Vad är barnets bästa? Det är det vi tror och det vi hoppas är barnets bästa som vi lyfter fram. Men fullt ut vet vi

inte det, för det kan vi aldrig riktigt få reda på. Anna Wahlgren travestierar ibland och säger: Fråga vilken ettåring som vill bli väckt tidigt på morgonen och uppryckt ur sin säng för att föras vidare till sin arbetsplats. Det är klart att man kan fråga vilken ettåring som tycker att det är barnets bästa man då har haft för ögonen.

Tidigare i debatten har vi lyft fram de stora barngrupperna i förskolan. Det är ett exempel på hur vi hanterar våra barn. Stressen grundläggs i de stora barngrupperna. Hugo Lagercrantz har tydligt lyft fram just det farliga för ett- till treåringarna, som i stället för att få vuxna att se upp till och lära sig normer och riktlinjer av får alla sina yngre kompisar, som tyvärr kanske inte alltid är den förebild som de behöver för att växa upp till bra och självständiga människor.

Det står att barn har rätt till ett självständigt liv. Barn blir självständiga genom kontakten med oss vuxna i livet. De är inte självständiga på det sättet från första början.

Jag yrkar bifall till återremissen.

Anförande nr 71

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ewa Samuelsson! Jag ska börja med att ta upp det där om tekniska förvaltningar. Nej, barnen har inte varit med, och det kanske är det som är problemet. Problemet är att vi inte har jobbat med det här på flera år, under de år som ni hade majoritet. Det är tyvärr många förlorade år i det hänseendet.

Jag vill också lägga till att det finns 54 artiklar. Vi har inte lyft upp alla 54 artiklarna. Självfallet gäller barnkonventionen, men vi har valt att fokusera på några områden i stället för att ha ett så heltäckande program som vi ursprungligen hade och som var svårt att följa upp. Det ska revideras vart femte år, är tanken, för att man ska kunna lyfta upp, se vad som har hänt och utvärdera, om verksamheten har börjat omfattas mer av barnperspektivet i våra förvaltningar.

Det här är ett första avstamp, tyvärr efter fyra förlorade år.

Anförande nr 72

E w a S a m u e l s s o n (kd): Då beklagar jag naturligtvis, som jag har sagt tidigare, att familjen och familjens förhållande och rätt till samhällets stöd inte lyfts fram i den skrivning som ni har tagit fram.

När det gäller tekniska förvaltningar och den checklista som planeras finns det en väldig risk att man förenklar det hela genom att man har prickat av i checklistan att vissa åtgärder är vidtagna men där man i alla fall inte har med barnperspektivet utifrån barnets bästa.

Senast i dag läste jag en artikel i Sydsvenska Dagbladet där man kritiserade en kommun som hade lyft fram den här frågan men där man ute på skolor och förskolor

inte alls kände sig delaktig, därför att diskussionen om barnets bästa och om deras möjligheter att påverka fanns tillgängliga hade skett på en högre nivå.

Det här är ingen enkel fråga. Hur vi ska kunna få ned den på den nivån så att vi verkligen kan lyfta fram barnets bästa ur barnets perspektiv återstår nog att se.

Anförande nr 73

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Herr ordförande! Jag hoppas verkligen att jag kan vara så ödmjuk som man behöver vara i en fråga som, liksom när det gäller många andra konventioner, präglas väldigt mycket av att man kan lägga många olika typer av värderingar på det som står skrivet. Det är naturligtvis det vi gör, och vi diskuterar också en del olika synsätt.

Jag har lite svårt att förstå den borgerliga reservationen. Det som vi gör här är att titta på det som kommunen kan göra. Föräldrarna har ett ansvar, och familjen är betydelsefull. Vi säger inte att den inte är betydelsefull, men vi ska inte gå in och reglera i deras uppdrag. Då skulle ni förmodligen bli upprörda över det i stället. Det vi ska göra är att titta på vad vi som kommun kan göra för barnens skull.

Därför tycker jag inte att man behöver ta upp det här med familjen på ett ytterligare sätt, utan det framgår väldigt tydligt i barnkonventionen att den är en central del. Jag tycker att det redan ingår där, precis som det här med skola också ingår i annan lagstiftning. Vi behöver inte uppdra åt någon att göra någonting när det gäller att barn ska lära sig läsa. Det finns redan inskrivet på andra ställen.

Däremot finns inte delaktighetsperspektivet med, och därför finns det med som en väldigt viktig del i det skrivna.

På samma sätt framför man också att de hårda verksamheterna behöver avancera i sitt arbete runt frågor om barns delaktighet och inflytande. Jag tycker att det är viktigt att vi förbättrar de punkter där vi de facto inte är så bra.

Det är viktigt att understryka – det kan man göra hur många gånger som helst – mångfald och olika infallsvinklar när det gäller barn. Barn är naturligtvis precis lika olika som vi är. Vad som är bra för mig är kanske inte bra för någon annan. Därför behöver det finnas en mångfald. Jag tycker också att det framgår på ett tydligt sätt.

Jag vill avslutningsvis säga, även om det alltid är så att vi kan bli oändligt mycket bättre i de här frågorna, att låt oss komma ihåg att Sverige ligger ganska långt framme i de här frågorna. Men låt oss ta krafttag och bli ännu mycket bättre!

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 74

E w a S a m u e l s s o n (kd): Du har inte riktigt rätt i det du säger, Christer. I de första satserna i FN:s barnkonvention står det att samhället ska ge familjen ”nöd-

vändigt skydd och bistånd så att den till fullo kan ta på sig sitt ansvar i samhället”. Det står nämnt där, och du tycker att det är tillräckligt. Samtidigt säger du att det inte står någonting om delaktighet. Men det står att man erkänner barnet, ”för att kunna uppnå en fullständig och harmonisk utveckling av sin personlighet”. Det är väl just en del i delaktigheten, att man stöttar barnet på vägen mot att bli den självständiga individ som kan klara av samhället som vuxen.

Anförande nr 75

C h r i s t e r Ö h g r e n (mp): Jo men, Ewa Samuelsson, vad vill du då att vi som kommun ska göra för att detta ska bli bättre? Vilket verktyg är det du saknar i detta som du skulle vilja införa? Det förstår inte jag.

§ 13 Förslag till detaljplan för del av fastigheten Södersjukhuset 10 inom stadsdelen Södermalm, Dp 2001-16921-54 (utl. 2004:72)

Anförande nr 76

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här handlar om ett förslag till en detaljplan vid Södersjukhuset, mellan Södersjukhuset och Ringvägen. Det är Svenska Bostäder som vill bygga, och det är ett värdefullt tillskott av hyresrätter i innerstaden. Det handlar om 120 lägenheter, och det är 60 studentlägenheter i fyra punkthus utmed torget upp mot Södersjukhuset och 60 hyresrätter i ett båghus.

Det har anförts en del synpunkter på den här byggnationen, men nu har man försökt anpassa den till den tidigare bebyggelsen. Man har flyttat husen längre västerut. Man har också anpassat husen, så att man har tagit bort ett hus och gjort de återstående fyra punkthusen smalare för att släppa in mer ljus och sol. Garage kommer att finnas för de boende och för dem som arbetar på Södersjukhuset under bottenplanet på punkthusen.

Jag föreslår att denna detaljplan nu ska antas.

Anförande nr 77

T o r s t e n S a n d g r e n (v): Ordförande, fullmäktige! Det här är, precis som Py sade, ett område ägnat att tillföra en del nya bostäder till Stockholms bostadslösa. Dock måste man komma ihåg att det här området också har egna värden. Det är bland annat ett av de få grönområden som finns på Söder. På planområdet finns det en mycket uppskattad pulkabacke, och det är förvånande att det inte på något sätt har noterats.

Under utställningstiden lämnade ett femtiotal boende och många organisationer synpunkter på den aktuella planen. Ett flertal av dem är negativa till den tänkta bebyggelsen i form av ett båghus längst in.

Jag antar och anser att det här huset i sin nuvarande utformning är direkt fult. Jag tycker också att det förfular omgivningen. Dessutom berövar detta barnen deras pulkabacke och undandrar många söderbor ett grönt område att vila blicken på en stund.

Av remissinstanserna är flera kritiska till att uppföra båghuset, och de förordar följaktligen att det i stället uppförs ett punkthus, gärna ganska högt.

Slutligen, herr ordförande, ska flera av de fåtaliga träden fällas. Ett antal uppvuxna lönnar ska fällas och ersättas av fyra nya träd, med allt vad det innebär i storlek med mera.

Herr ordförande! Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets och Miljöpartiets beslutsförslag att låta båghuset utgå och ersättas med punkthus.

Anförande nr 78

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! Miljöpartiet har tyvärr förgäves under hela den process som de här planerna har varit i gång yrkat att man skulle omarbeta planen för att ta mindre parkmark i anspråk. Jag är övertygad om att man hade kunnat få in lika mycket bostäder med ett omformat förslag, som alltså hade varit bättre anpassat till platsen. Det här är en väldigt tätbebyggd miljö i Stockholm, och här finns det inte mycket grönska kvar.

Som Torsten från Vänsterpartiet nämnde, kunde väl de mindre barnens pulkabacke ha fått vara kvar.

En annan sak som är lite synd är att man har tappat bort hissen, som skulle ha gått från busshållplatsen nere på Ringvägen upp till Södersjukhuset, bara för att ingen ville ta ansvar för driften av den. Det är lite synd.

Den här planen kunde ha blivit mycket bättre, och därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen, alltså att återremittera, omarbeta och göra det bättre, så blir det bra.

Anförande nr 79

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Jag vill bara för tydlighetens skull säga att när det gäller hissen från Ringvägen upp mot Södersjukhuset kommer man, om det finns möjlighet, att återkomma i en senare detaljplan.

Anförande nr 80

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det här är ett av de förslag till nya bostäder där de som redan bor står mot dem som inte har någonstans att bo. Det här är ett otroligt attraktivt område – det är väldigt många människor som vill bo på Södermalm. Vi tycker att det är ett utmärkt förslag. Det har också omarbetats en del utifrån de synpunkter som har kommit in till stadsbyggnadsnämnden.

Jag yrkar bifall till förslaget till beslut.

§ 14 Förslag till detaljplan för Ladugårdsgärdet 1:33 (vid kv. Väbeln) inom stadsdelen Ladugårdsgärdet, Dp 1999-04708-54 (utl. 2004:73)

Anförande nr 81

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Då tar vi nästa detaljplan. Den här handlar om en plan på Ladugårdsgärdet där det tidigare har legat en badmintonhall. Badmintonverksamheten har flyttat till Storängsbotten. Det betyder att man bygger på redan exploaterad mark i Nationalstadsparken där den gamla badmintonhallen har legat. Där vill nu JM nu bygga 60 bostadsrätter i två punkthus. Det betyder att bygggrätten kommer att minska en aning. Den befintliga naturmarken kommer att bevaras och också förstärkas.

Det har under processens gång varit en del oro för Österleden. Vägverket har uttryckt oro för att det här ska hindra byggnationen av vägen. Det har nu diskuterats klart, och Vägverket har inga ytterligare erinringar, då man har flyttat husen en aning mot Studentbacken.

Det här blir alltså ett tillskott på 60 lägenheter på redan exploaterad mark. Det blir närhet till allmänna kommunikationer, både buss och tunnelbana. Det blir också ett värdefullt tillskott av bostäder, helt enligt de planer vi har sagt att vi ska leva efter när vi nu ska bygga många nya bostäder.

Därför föreslår jag att denna detaljplan också antas.

Anförande nr 82

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen, alltså avslag på den här planen.

Om planen inte hade varit belägen inom Nationalstadsparken hade den varit acceptabel. Revideringarna har varit till fördel, och grönmärksintrånget har minskat, men det sker fortfarande grönmärksintrång. Det sker fällning av träd.

Man har inte lagt husen helt på exploaterad yta. Det här är ett område med en svag spridningszon inom Nationalstadsparken som borde förstärkas i stället för försvagas. Det här måste betraktas som principiellt viktigt. Nationalstadsparken får inte användas som en exploateringsreserv, vilket sker väldigt ofta just nu. Vi har otroligt många ärenden som ligger inom och precis i kantonerna till Nationalstadsparken. Det är uppseendeväckande.

Rekreations- och fritidsområden ska skyddas enligt riksintresse. Natur-, kultur- eller rekreationsvärden får i enlighet med miljöbalkens bestämmelser om Nationalstadsparken inte förvanskas. Detta är alltså ytterligare ett skäl för avslag på den här detaljplanen.

Dessutom borde naturligtvis den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken vara färdig innan man håller på och plockar fram en massa ärenden i samband med Nationalstadsparken.

Dessutom har jag en stilla, elak förhoppning om att om dessa bostäder ändå byggs kommer de att förhindra den fullständigt idiotiska Österleden.

§ 15 Förslag till detaljplan för del av kv. Hästen inom stadsdelen Norrmalm, Dp 2000-02641-54 (utl. 2004:74)

Anförande nr 83

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Då förflyttar vi oss till city, till kvarteret Hästen, där Nordea vill bygga till i tio våningar. Det här är ett projekt som läker ett fult sår, tycker jag, i stadsbilden. De tre översta våningarna blir bostäder, och i det här fallet handlar det om företagslägenheter. Man är orolig för problematiken när det gäller buller i det här området. I botten blir det bankentré.

Staden har uppvakttat regeringen när det gäller bullerfrågorna, som vi har diskuterat en del. Det sker nu också en översyn, en utredning, när det gäller riktvärdena för storstäder, som är ett uppdrag från regeringen.

Det har också funnits en oro för det här projektet när det gäller trafiken, där det inte blir möjligt att i fortsättningen via Mellangatan komma in i Klaratunneln, utan man blir hänvisad till Smålandsgatan för att komma in och ut ur Klaratunneln. Såvitt jag kan bedöma ska inte detta medföra några större problem. Om det skulle visa sig att det här gör att det blir stockningar i trafiken i korsningen Smålandsgatan-Norrländsgatan får man naturligtvis se över den problematiken då. Men det borde inte, enligt vad jag kan bedöma, bli några större bekymmer där.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget att anta denna detaljplan.

Anförande nr 84

M a t s G . N i l s s o n (m): Herr ordförande! Låt mig inledningsvis säga att jag delar borgarrådets uppfattning vad det gäller tillkomsten av nya bostäder. Jag delar också borgarrådets uppfattning att man här går emot länsstyrelsen, som inte anser att platsen är lämplig för bostäder. Jag tycker också att det är bra att man går emot länsstyrelsen – det är i och för sig någonting man ofta tycker numera – om förändringen av stadssiluetten. Det är tvärtom bra när det byggs på höjden. Det stora problemet med det här är att man borde ha byggt ännu högre; då hade man också kunnat klara av trafikproblemen.

Py Börjeson säger – och det är för mig mycket förvånande – att hon inte ser några större problem. Av 17 remissinstanser ser 10 stora problem. En remissinstans gör det inte.

Det framgår också, om man läser ärendet noga, att avstängningen av Smålandsgatan har varit planerad länge men inte kunnat genomföras på grund av den ständigt ökande biltrafiken där. Det föranleder mig att fråga borgarrådet om hon känner till någonting som inte har redovisats, nämligen att trafiken där minskar. Tvärtom kommer det här att leda till gigantiska trafikproblem. Det inser såväl Valeskog som Börjeson med öppna ögon.

Hur går exempelvis funderingarna, när vi ser hur det ser ut i innerstaden i dag när man tar bort tillfarten till Klaratunneln som leder trafik ut ur staden? Hur begåvat är det att låta trafiken stanna kvar? Hur begåvat är det att ytterligare belasta Hamngatan samt korsningen Mäster Samuelsgatan-Norrlandsgatan? Om vi går dit ser vi att det är en katastrofal trafiksituation där i dag. Ni har ett underlag som säger att trafiksituationen just där kommer att förvärras. Py Börjesons uppfattning, att hon inte ser några större problem, är minst sagt förvånande.

Jag yrkar bifall till den borgerliga reservationen.

Anförande nr 85

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det här ärendet visar på ett par absurditeter. Först och främst är det detta som vi har sagt så många gånger i den här talarstolen: Det går inte att bygga bostäder i de mest attraktiva områdena i Stockholm, detta på grund av en lagstiftning som är fullkomligt absurd, som är storstadsfientlig, stockholmsfientlig. Den nu rådande majoriteten i den här staden har inte på något sätt lyckats tydliggöra för jepparna på andra sidan vattnet att denna lagstiftning måste ändras. Människor måste själva få avgöra var de vill bo. Om de vill bo där det bullrar lite tycker jag att de ska få göra det.

Då går det alltså inte att bygga vanliga bostäder. Vad gör man då? Jo, då ska man bygga företagslägenheter. Det är tydligen så att människor som bor i företagslägenheter kan tåla lite mer buller än andra, vanliga människor. Sannolikt är det så att de som bor i företagslägenheterna också bor i vanliga lägenheter, där de inte kan tåla lite buller. Men tydligen kan de tåla lite buller om de bor i företagslägenheter.

För att företagslägenheter ska åstadkommas, som man väl ändå får säga att det inte alls är lika stor brist på som vanliga bostäder, måste man stänga av en gata. Detta gör man samtidigt som man inför biltullar och försvårar för trafiken i övrigt. Jag tror att effekterna blir katastrofala i det här området. Redan i dag är det en väldigt besvärlig trafiksituation, framför allt i rusningstid. Det finns inga riktigt bra bevis för att detta inte kommer att ske.

Jag måste erkänna att jag inte tycker att det är värt det. Det är inte värt att stänga av den gatan för att få ett antal företagslägenheter. Möjligen hade det varit värt det om det hade varit riktigt bostäder, men inte på de här premisserna.

Anförande nr 86

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Skälet till att man har valt att föreslå företagslägenheter är att människor bor där tillfälligt och att det därför kanske inte är lika allvarligt med bullerstörningar.

Sedan kan jag tycka att det är förvånande att Lotta Edholm inte har uppmärksammat att vi dels har haft kontakter med länsstyrelsen det gäller bullerfrågorna i staden, dels har uppvaktat regeringen, som jag sade, för att man ska se över de riktvärden som finns när det gäller byggnation i storstäder.

Anförande nr 87

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag kan bara konstatera att de kontakterna hittills inte har lett till någonting. Det är snarare så att länsstyrelsen har förvärrat sin inställning när det gäller bostadsbyggande i jämförelse med hur det var tidigare och stoppat mer av bostäder av än det ena och än det andra skälet. Regeringskontakterna har inte lett till någonting.

Anförande nr 88

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi kristdemokrater vill instämma i den gemensamma borgerliga reservationen i ärendet.

Vi tycker principiellt att det är både vettigt och klokt att försöka hitta sätt att bygga bostäder i den här innerstadsmiljön, men det här är inte ett vettigt och klokt förslag. Vi hade gärna sett att man till exempel försökt bygga i storleksordningen från våning tre i den aktuella fastigheten och kanske låta trafiken löpa under en nybyggnation. Nu blev inte det fallet, och då är inte de här avstängningarna av gator rimliga. Det kommer att skapa för mycket trafikkaos.

Bifall till det gemensamma borgerliga reservationsförslaget!

Anförande nr 89

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag vill bara påpeka att Miljöpartiet de gröna i det här fallet inte har någon reservation. Men jag vill ändå något kommentera det som har sagts om buller och riktvärden för buller.

Riktvärden för buller bygger på undersökningar av vad människor långsiktigt tål att utsättas för i sin boendemiljö. Det är inte alls så att man kan ändra riktvärdena därför att människor i storstäder skulle tåla mer eller skulle vilja sitta i sina lägenheter centralt i Stockholm och kanske tycka att det är bra att man får en bullerskada om tio eller tjugo år, som Lotta Edholm tycker att man ska få göra.

Riktvärdena är satta utifrån att människor inte ska behöva få skador av buller, som är ett av vårt samhälles största problem i dag. Vi har ett mål som heter ”god bebyggd miljö”. Där ingår kartläggningar av bullersituationen och även de EU-direktiv som kommer samt utredningar. Vi förbinder oss att ha ett byggande som innebär att människor i sin boendemiljö inte utsätts för hälsoproblem. Det är vad det handlar om.

I det aktuella ärendet kan vi godkänna ett bebyggande av tomten. Det är en exploatering av redan använd mark, och det blir företagslägenheter, där människor utsätts för bullret under kortare tider och inte varaktigt, som i ett permanent boende. Då får man hoppas att det företag som det gäller byter ut de lägenheter som de i dag har som företagslägenheter och i stället använder de aktuella lägenheterna, så får vi kanske några nya lägenheter på det sättet.

Anförande nr 90

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Buller är en aspekt av flera som man tittar på när man väljer bostad. Det finns massor med andra aspekter som också är viktiga.

I dag är ungefär 30 000 av lägenheterna i Stockholms innerstad bullerstörda. Jag undrar om Viviann Gunnarsson tycker att de är människoovärdiga att bo i. Tycker borgarrådet att de lägenheterna ska rivas? Tycker borgarrådet att människor inte ska få bo i de lägenheterna?

Sanningen är att många av de lägenheterna är de absolut dyraste och de absolut mest attraktiva som den här staden kan visa upp. Människor vill bo där.

Buller är en av flera aspekter när man väljer bostad. Det finns massor med andra aspekter, till exempel närhet till kultur och till andra typer av utbud. Möjligheten att slippa ha bil är till exempel en viktig aspekt för den som väljer att bo så här.

Jag tycker att människor själva kan avgöra detta!

Anförande nr 91

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det finns undersökningar kring vad som händer med människor som i åtskilliga år bor så att de är utsatta för buller. Det är därför vi har de här riktvärdena. De är inte satta bara i tomma luften. Det handlar i så fall om att man medvetet vill utsätta sig för detta.

Jag vill också upplysa Lotta Edholm om att vi har ett bullerprogram som handlar om att vi ska minska bullret för dessa utsatta lägenheter. Man kan få bidrag bland annat för att sätta in nya fönster. Det är också därför vi vill minska trafiken i innerstaden, för att minska bullerkvoten för de personer som bor i dessa lägen.

Givetvis vill vi ha en innerstad där människor kan bo och trivas och där de kan bo utan att bli utsatta för buller. Därför vill vi minska trafiken, som är det största problemet när det gäller bullret, och vi vill också fortsätta att hantera bullerproblematiken genom att bygga så att de boende inte hela tiden utsätts för buller utan att det finns en tyst sida av lägenheten.

Anförande nr 92

M a t s G . N i l s s o n (m): Herr ordförande! Jag tror att de flesta människor som är lyckliga nog att bo i Stockholms innerstad – vi är många som har flyttat till Stockholms innerstad från andra platser – vet om att det finns mycket människor här och vet att människor låter. Det är inget som vi tycker är konstigt, utan vi tycker tvärtom att det är bra.

Den gata där jag bor är ett av få ställen i landet där man tillåter folk att bo så. Men jag är oerhört jättelycklig över att jag bor där. Är det så att jag vill ha det väldigt tyst

omkring mig är det ingen brist på ställen att flytta till i landet där det är tyst och väldigt grönt.

Jag blev rätt förvånad över Py Börjesons inledande inlägg, där hon berättade att hon inte ser några problem. Jag ska inte ställa den raljanta frågan om hon över huvud taget har läst remissvaren, gatu- och fastighetskontorets utlåtande eller något annat, för jag utgår från att du har gjort det. Men detta får mig ändå att vilja ställa frågan: Har du på något sätt agerat för att få båda problemen lösta?

Vi är överens om att det ska byggas bostäder här, och det är bra. Jag kritiserar dig inte alls på den punkten, utan jag skulle tvärtom vilja se att man byggde ännu mer och ännu högre här. Men det finns en variant, som Fredrik var inne på. Det är att man bygger ännu högre och har kvar tillfarten till Klaratunneln, så att trafiken kan ledas ut. De trafikproblem som väldigt många remissinstanser ser och handeln runt omkring verkligen ser men som du uppenbarligen inte ser skulle kunna lösas genom att man har de här gatorna öppna och bygger lite högre.

Min fråga till dig är: Har du över huvud taget gjort någonting för att undersöka detta, eller är det helt och hållet Miljöpartiets bilhatarfilosofi som gäller?

Anförande nr 93

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Det var bra, Mats, att du inte frågade om jag hade läst remissvaren.

Jag kan säga: Jag har åkt omkring en del på den aktuella platsen, och det är utifrån det som jag kan se att det finns möjligheter att komma in i Klaratunneln i alla fall. Jag vill att du också ska notera att jag sade att om det visar sig att det blir problem finns det möjligheter att åtgärda dem.

Anförande nr 94

M a t s G . N i l s s o n (m): Du får rätta mig senare. Men du säger inte att du har gjort någonting på förhand. Under hela det här ärendets beredning, efter alla de remissvar som har kommit in, efter de utredningar som både du och jag har läst, där det varnas för stora trafikproblem, och efter att både du och jag har varit i området och du kan se en korsning där det större delen av dygnet är rent kaotiskt redan i dag, då har du alltså inte gjort något på förhand – så tolkar jag dig – utan du väntar och ser hur det blir i efterhand!

Anförande nr 95

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Det handlar över huvud taget inte om någon bilhatarpolitik. För vår del hade det varit egalt att ha kvar öppningen eller stänga till den, som nu.

Mats G. Nilsson borde kanske vara intresserad av att behålla ett stort företag i Stockholms stad, att få personerna på företaget att vara lite mer nöjda. Det kanske

vore intressant för moderaterna att tänka lite mer på den saken i det här fallet. Eller är det något annat som kliar i fingerspetsarna, så att man måste vara klåfingrig på alla sätt?

Sedan vill jag gå tillbaka till bullerproblematiken. Moderaterna har inte förstått att det inte handlar om att jag själv vill ha det tyst eller grönt eller att jag själv vill ha det bullrigt. När du väl har fått din hälsa påverkad av bullret, då kommer du att klaga hos miljö- och hälsoskyddsnämnden på Stockholmstrafikens buller, vilket tusentals människor gör i dag. Det är ett av de allra vanligaste ärenden som vi har i miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Det tycker jag att ni ska notera. Därför är det viktigt att vi ser till att bullret inte tar överhanden utan följer de direktiv som finns.

Anförande nr 96

M a t s G . N i l s s o n (m): Det är intressant, Viviann. Det jag frågade var om er bilhatarfilosofi är den som råder. Men i repliken säger du att ni inte alls har någon sådan. Då undrar jag vad du egentligen vill säga.

Jag sade i mitt inledningsanförande att jag tycker att de här företagsbostäderna är väldigt bra. Jag sade till Py Börjeson att vad mig anbelangar hade de gärna fått bygga ännu mer. Det tolkar Viviann Gunnarsson så att jag är emot bostäderna. Det är en helt orimlig tolkning som innebär att du inte har lyssnat på debatten. Det ger kanske en ny dimension till detta med olika bullerskador som man kan ha.

Det du sade om vad du själv tycker är fullkomligt ointressant. Du är i vårt samhälle bemyndigad att flytta exakt vart du vill och därmed välja vilken bullernivå som du vill ha. Jag tror att stockholmarna – framför allt de av oss som är lyckliga nog att bo i Stockholms innerstad – känner till vilken bullernivå det är här. Vi köper ändå, eftersom vi får så oerhört mycket annat i utbyte.

Anförande nr 97

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag vill bara göra en ytterligare kommentar, så att det Mats sade inte får stå som sista ord.

Oavsett vilken fri vilja man har eller inte har är man väl en typ av individ som inte kan tåla hur mycket buller som helst. Därför är dessa normer satta, oavsett om man vill ha dem eller inte. De är satta för att skydda hälsan för människor.

*§ 16 Överenskommelser med Nordea angående kvarteret Hästen på Norrmalm
Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden
Villkorat av kommunfullmäktiges godkännande senast den 30 juni 2004 (utl. 2004:75)*

Anförande nr 98

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! I det här ärendet behandlas en överenskommelse mellan Stockholms kommun och Nordea Fastigheter AB. I överenskommelsen regleras frågor om allmänna kör- och gångytor, utvidgning av gemensamhetsytor, servitutsfrågor samt tomträttsavgälder för den nya byggrätten inom kvarteret Hästen 27.

Mot bakgrund av att fullmäktige precis har godkänt den villkorade detaljplanen vill jag endast yrka att fullmäktige ska godkänna också denna överenskommelse med Nordea Fastigheter AB.

Anförande nr 99

M a t s G . N i l s s o n (m): Herr ordförande! Jag ska inte förlänga debatten ytterligare utan vill bara ställa en fråga till Jan Valeskog. Han anför i sin föredragandetext: ”Detta innebär att en ny trafiklösning för närområdet måste genomföras.” Jag skulle vilja att han föredrog hur den lösningen ser ut.

Anförande nr 100

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Den trafiklösningen är inte föremål för behandling i fullmäktige i dag, utan den beslutades i gatu- och fastighetsnämnden för ett och ett halvt år sedan. Man hade två alternativa förslag, och man valde ett av de alternativen. Man skulle ha behövt en karta för att redogöra för detta, så du får gå tillbaka till det ärendet och se efter, och jag tror att du känner till det.

Jag vill ändå understryka det Py Börjeson redogjorde för tidigare, att om kollektivtrafik och nyttotrafik mot förmodan skulle drabbas hårt av det här förslaget, framför allt genom köbildning i korsningen mellan Norrlandsgatan och Mäster Samuelsgatan, får man på nytt pröva frågan om att göra om korsningen så att trafikflödet blir bättre.

Anförande nr 101

M a t s G . N i l s s o n (m): Det var ett mycket intressant svar. Du skriver i din föredragandetext att en ny lösning måste genomföras, och sedan hänvisar du till något som är gjort sedan länge. Det leder lätt till slutsatsen att det du anser vara en lösning är att stänga av allt.

*§ 18 Tomträttsavgälder och grundläggningsbidrag för flerbostadshus samt tomträttsavgälder och friköpspriser för småhus
Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden (utl. 2004:76)
Interpellation om chockhöjda tomträttsavgälders inverkan på Stockholm som tillväxtmotor (nr 2003:101)*

Anförande nr 102

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Ordförande, kommunfullmäktige! Tomträttsinstitutet har funnits i lång tid och bygger på att tomträttshavaren, det vill säga den som hyr mark av staden, betalar en årlig avgäld – eller hyra, om man så vill – för att nyttja marken. Den avgälden är bestämd till ett belopp som i normalfallet är oförändrad under en tidsperiod på 10 eller 20 år. Avgälden ska bestämmas utifrån markens värde vid regleringstidpunkten och vad som är skälig ränta.

Av ärendet framgår hur avgälden räknas fram för olika avgäldsperioder och beroende på om det gäller nyupplåtelse, omreglering eller förnyad upplåtelse. Av ärendet framgår också hur beräkning sker om det är fråga om småhus eller flerbostadshus, det vill säga bostadsrättsfastigheter eller hyresfastigheter.

Avgälden har alltid varit förmånlig och är även i dag förhållandevis låg. Så kommer det att fortsätta att vara. Tomträttslagstiftningen innebär att höjningen måste beslutas i särskild ordning av fullmäktige. Om det hade skett en reglering varje år hade säkert personerna i berörda småhus eller flerfamiljshus upplevt höjningen som mindre dramatisk. Men detta är i praktiken inte möjligt enligt tomträttslagstiftningen.

Tomträttsinstitutet har varit ett av de främsta skälen till att det har varit möjligt att bygga bostäder till rimliga kostnader. Markkostnadernas andel av produktionskostnaderna har alltid varit mycket låg i Stockholm. Det kan vara intressant att jämföra med andra storstäder i Europa, där markkostnadernas andel av boendekostnaderna alltid har varit förhållandevis stor, på grund av att marken där har sålts till marknadspris. Det är en politik som ofta borgerliga politiker har stått för.

Vi socialdemokrater har i stället sett fördelar med att marken har kunnat upplåtas på förmånliga villkor, så att staden som markägare kan bidra till att hålla nere boendekostnaderna i stället för att driva upp dem. Den politiken vill vi fortsätta med.

Förslaget i dag innebär bland annat att marken i praktiken upplåts gratis de första fem åren vid byggande av hyresfastigheter, och sedan inträder en avgäld som även den är långt förmånligare än om fastighetsägaren hade tvingats köpa marken till marknadspris. Det är samma sak vid byggande av bostadsrättsfastigheter.

Vi vill inte införa marknadshyror för den mark som vi upplåter med tomträtt. Därför redovisas inte gatu- och fastighetskontorets förslag till nya avgälder som kommunstyrelsens förslag, trots vad den förra majoriteten formulerade som en målsättning i det ärende om tomträttsavgälder som behandlades i november 2000. Där stod att tomträttsavgälderna på sikt ska anpassas till prisutvecklingen.

Men det sker inte i det här ärendet. Höjningen är endast 25 procent av vad en marknadsanpassning skulle ha inneburit och vad gatu- och fastighetskontoret hade som sitt huvudförslag.

Jag kan konstatera att fastighetsägare i praktiken har en förståelse för höjningen och generellt sett uppfattar att detta förslag till höjning av avgälderna är rimlig.

Staden anser jag måste bedriva en förmögenhetsförvaltning som är ansvarsfull när det gäller både byggnader och mark som staden äger. Det har tyvärr inte alltid varit fallet när borgerliga partier har styrt i Stockholm. Hyresfastigheter har vid många tillfällen sålts till bostadsrättsföreningar, många gånger till orimligt låga priser. Småhusmarken har under förra mandatperioden sålts till priser som innebar reaförluster på 7–8 miljarder. Friköpspriset var då satt till 50 procent av marktaxeringsvärdet.

För att återställa en mer rimlig nivå på friköpspriset på småhus föreslår vi att den fastställs till vad som kan anses motsvara en rimlig boendetid, det vill säga 30 år. Det innebär en omräkning av nuvärdet för 30 års avgälder. Det ger ett friköpspris för småhus på 70 procent av marktaxeringsvärdet.

Med den inledningen och bakgrundsbeskrivningen vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. När det gäller interpellationen vill jag hänvisa till utdelat svar.

Anförande nr 103

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande, fullmäktige! I torsdags var jag på ett möte här i Stadshuset. Det var ett möte mellan näringslivet, tjänstemän och ett antal politiker. Det kallades Stockholmsmötet 2004. En underrubrik var: Mälardrottningen tar sig ton.

Avsikten med mötet var att vi tillsammans skulle diskutera och få fram förslag på hur vi skulle kunna utveckla Stockholm till en av Sveriges och Europas mest spännande regioner. Jag tyckte att mötet var bra och hoppas att det blir en uppföljning.

Då kanske ni undrar vilket samband detta har med ärendet om höjda tomträttsavgälder. Jo, sambandet är att Stockholm behöver tillväxt och att dagens ärende om kraftigt höjda tomträttsavgälder knappast befrämjar tillväxten. Det sambandet är något som ni på vänsterkanten inte riktigt har förstått.

Tillväxten i staden är dålig. Köpkraften är svag. Antalet arbetslösa är fortfarande alldeles för stort. Det startas företag, men antalet anställda i företagen blir färre och färre. Stockholmare blir fler, men vi bygger inte tillräckligt med bostäder. Att ni sedan höjer kommunalskatten och kommer att införa biltullar och trängselskatt är inte heller några åtgärder som befrämjar tillväxten.

Att i det läget komma med detta förslag om kraftiga ökningar av tomträttsavgälden är oansvarigt och förödande för tusentals stockholmare. En sådan politik skadar Stockholms långsiktiga tillväxt och möjligheterna till ett välstånd för oss stock-

holmare. Det får konsekvenser för de boende. Många familjer med förhållandevis normala inkomster kommer att få sin ekonomi förstörd. Det kommer att innebära att människor tvingas flytta och överväga att lämna staden.

Ordförande! Ni i majoriteten har fortfarande en chans att återställa ordningen. Det kan ni göra genom att ta tillbaka detta erbarmligt dåliga förslag om kraftigt höjda tomträttsavgälder. Därigenom ger ni människorna i staden en möjlighet att bo kvar.

I ett senare inlägg återkommer jag till de ekonomiska konsekvenserna av förslaget.

Bifall till det borgerliga förslaget i kommunstyrelsen!

Anförande nr 104

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Även jag tycker att det är ett mycket olyckligt förslag som läggs fram och yrkar avslag på det.

Vi har sett hur värdestegringen på småhus och tomter har fortsatt de senaste åren. Det har varit en väldigt bekymmersam utveckling för stockholmarna. De lån som är nödvändiga för att köpa hus har medfört stora påfrestningar till följd av lånekostnaderna. Fastighetsskatten har lagts som lök på laxen, medan regeringens ideliga undflyende utredningar för att mildra effekterna av den inte har lett någonvart.

Det finns, som vi ser det, flera skäl att tillåta den friköpsrabatt som vi införde 1999. Den gav många stockholmare möjlighet att få bättre kontroll över sina boendekostnader. Staden har inte direkt någon alternativ användning för den mark där en fastighetsägare har och äger sitt hus. Därför vill jag fråga Jan Valeskog: Har du någon alternativ användning i bakfickan för 7 000 eller 9 000 tomträtter som privata småhusägare har sina fastigheter på?

Jag läste med visst intresse att Miljöpartiet har ett särskilt uttalande angående en uppvaktning av regeringen. Jag skulle gärna vilja veta när det ska ske. Det står att majoriteten ska påtala en del saker för regeringen som berör de här förhållandena. Jag skulle gärna vilja veta: När ska det ske, och vad ska ni säga?

Jag tror att det är brukligt att uppvaktning av regeringen beslutas i kommunstyrelsen och att även företrädare för oppositionen går med. Men något säger mig att det i det här ärendet är extra angeläget att oppositionen går med.

Anförande nr 105

Borgarrådet V a l e s k o g (s): När det gäller friköpspriserna på småhus handlar det om att ha en ansvarsfull sådan prissättning för småhusmarken. Som jag berättade hade vi reaförluster på 7–8 miljarder, vilket är ett oerhört stort belopp. Den nivå på 70 procent av marktaxeringsvärdet som vi har satt nu tycker vi är betydligt mer rimlig och ansvarsfull.

Som jag antydde förut och också kan säga direkt: När ni på den borgerliga sidan har varit i majoritet har ni hanterat frågor om förmögenhetsförvaltning på ett sätt som inte har imponerat, och jag tycker att detta är ett praktexempel på hur ni har misskött er.

Anförande nr 106

Göran Holmström (kd): Jan Valeskog säger att det är en ansvarsfull hantering av ekonomin. Men i samma ärende uttalar ni att ni är oroliga över de ökande boendekostnaderna. Vilka slutsatser drar du? Det är en enorm inkonsekvens som påvisas när ni höjer friköpspriset med 20 procent, vilket gör att det för många stockholmare absolut inte är möjligt att bo kvar.

Anförande nr 107

Borgarrådet Gunnarsson (mp): När det gäller vad som står om regeringen vill jag påpeka, Göran Holmström, att det inte står "uppvakta" utan "påtala". Men jag noterar vad du säger. Vi fortsätter att diskutera inom majoriteten hur detta ska ske, och förhoppningsvis kan vi hitta flera som skulle vilja delta.

Anförande nr 108

Rolf Koberg (m): Ordförande, fullmäktige! Här har vi i kväll ännu ett led i den kombinerade skatte- och avgiftschock som pågår i Stockholm sedan snart två år tillbaka. Det brukar anses blockskiljande om man förespråkar hög skatt eller höga avgifter. Vi kan konstatera att den här majoriteten uppenbarligen vill vara blocköverskridande i ordets sämsta mening, eftersom man kombinerar hög skatt och höga avgifter.

Allt fler har inte råd att ha och åka bil i Stockholm, och med det här förslaget kommer allt fler att inte heller ha råd att bo.

Varför driver ni invånarna härifrån? Hur många till ska flytta från Stockholm innan ni är nöjda? Hur många fler regioner ska få göra som Västmanland just har gjort och annonsera efter utflyttande stockholmare med hänvisning till de höga boendekostnaderna?

Det är ju också en maximalt usel timing i förslaget. Jag kan inte komma på någon tidpunkt vid vilken de här förslagen, som aldrig borde ha sett dagens ljus, skulle kunna komma till denna församling. Det är konsten att stå vid vägs ände och ändå ta ytterligare ett steg i absolut fel riktning.

Precis som Göran Holmström är jag också lite intresserad av Miljöpartiet, som skriver i sitt särskilda uttalande bland annat: "Det är viktigt att människor ska kunna planera sina boendekostnader under en längre tid utan att drabbas av orimliga kostnadsökningar som baseras på orättfärdiga beräkningsgrunder." Just så är det, jag kunde inte ha sagt det bättre själv! Det här är ett särskilt uttalande som ligger betydligt närmare oss än det föredragande borgarrådets text, så jag måste fråga

Miljöpartiet: Hur kan ni stå bakom föredragande borgarrådets förslag? Inte minst frågar jag det med tanke på de fördelningseffekter som ju brukar intressera er majoritet. Om man tittar på hur de här avgälderna slår runt omkring i staden är det ju inte så att det bara leder till 60–70-procentiga höjningar i Bromma och Mälarhöjden, utan jag vill också notera att det sker en nästan 50-procentig ökning i Kista och i Enskededalen-Skarpnäck. Det här är bostadsområden som denna majoritet berömmar sig av att satsa på, och jag undrar dels om majoriteten är medveten om den här fördelningspolitiska effekten, dels om de aspekterna är viktiga för Miljöpartiet.

Jag måste säga att ert särskilda uttalande var bland det bästa jag har läst på länge – jag bara beklagar att vi inte kan få rösta på det också.

Anförande nr 109

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker faktiskt att Moderaterna ska sluta att använda detta skattechocksargument i varenda politisk debatt som kommer upp i den här salen. Det är nämligen så, herr ordförande, att Sverige har 290 kommuner men bara en kommun, Solna, har lägre kommunalskatt än Stockholm. Sluta att använda detta högskatteargument!

Anförande nr 110

R o l f K ö n b e r g (m): Herr ordförande, fullmäktige! Jag lovar Ann-Margarethe Livh att i samma ögonblick som ni slutar med er kombinerade skatte- och avgiftschock och att höja varenda skatt och avgift som ni kommer åt, kommer vi att sluta klaga på detsamma.

Anförande nr 111

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Jag kan konstatera att Moderaterna medvetet försöker sprida dimridåer, när man pratar om procentuella höjningar. Man ska titta på de höjningar som blir, och som jag sade har inga höjningar skett på tio tjugo år. I kronor räknat är de högst rimliga, och det märks på reaktionerna att de allra flesta tycker så. Det är de som har haft nästan ingen avgäld alls på 40-åriga avtal som möjligtvis har haft anledning att reagera för att man får en procentuellt stor höjning.

Men som jag sade, när det gäller marknadsanpassning har ni själva i det ärende som Sten Nordin skrev under 2000 uttalat att tomträttsavgälderna ska på sikt anpassas till prisutvecklingen. Den marknadsanpassningen sker inte nu – det skulle innebära en höjning med 300 procent.

Det är lite dubbla budskap från Moderaternas sida!

Anförande nr 112

R o l f K ö n b e r g (m): I så fall är vi i utomordentligt gott sällskap.

Vi hyser inga illusioner om att ni ska vara så värst bekymrade över de 60–70-procentiga höjningarna i Bromma och Mälarhöjden, men vad jag tog mig friheten att påpeka var att det inte är så att de är begränsade till de områden som ni tycker är rika och som ni i andra ärenden gör allt ni kan för att fördela om resurser ifrån, utan det här har en fördelningspolitisk profil som slår väldigt hårt i områden som ni i andra ärenden brukar berömma er av att satsa på. Det var min poäng, och är det fortfarande.

Anförande nr 113

Borgarrådet **G u n n a r s s o n** (mp): Jag skulle vilja säga till Rolf Könberg, att det är ju så att marktaxeringsvärdena har gått upp mycket, och både fastighetsskatt och tomträttsavgälder räknas på marktaxeringsvärdet, vilket vi tycker är orättfärdigt. Vi menar att man borde ha en annan beräkningsgrund.

Nu är den beräkning som är gjord nedskriven, så det blir bara 25 procent av vad det skulle ha varit om man hade tagit de marktaxeringsvärdena. I och för sig kan man tycka att det är en konstig beräkningsgrund, tagen mellan tummen och pekfingret – men det är i alla fall bättre än om man hade tagit marktaxeringsvärdena rätt upp och ned.

Däremot skulle jag önska att vi på längre sikt fick en helt annan beräkningsgrund, så att människorna kunde känna sig trygga. Det är i så fall det som vi skulle kunna arbeta vidare med.

Vi måste nog ändå höja lite granna nu, eftersom ni när ni var i majoritet förra gången aldrig vågade ta det steget. Då hade det inte blivit en sådan här chockhöjning nu, så att säga.

Anförande nr 114

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Jag tolkar borgarrådet Gunnarsson som att vi är överens om att det är viktigt att människor kan planera sina boendekostnader under en längre tid utan att drabbas av orimliga kostnadsökningar som baseras på orättfärdiga beräkningsgrunder. Om borgarrådet Gunnarsson tar initiativ i riktning för att åstadkomma en ändring av detta, så tror jag mig kunna utlova den här sidan av salens unisona uppslutning bakom ett sådant initiativ.

Anförande nr 115

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! När vi fick se det här ärendet var vi från början ganska skeptiska och oroliga för de konsekvenser som höjningarna skulle ge för vanliga boende. Därför är vi glada att det har skett förbättringar. En sådan förbättring som jag vill lyfta upp är att det har blivit en rejäl infasning, så att inte hela kostnaden kommer på en gång utan kostnadsökningen fasas in över tiden.

Vi ser det också som positivt att vi har fått med oss majoriteten på att inte ta ut marknadsmässiga avgälder på fullt taxeringsvärde utan bara 25 procent av det ursprungliga förslaget, som ju gör det betydligt mera rimligt.

Jag anser, i likhet med borgarrådet Gunnarsson, att det rimliga är att ha en långsam ökning, en indexuppräkning av avgälden årligen, i stället för att få göra så här stora höjningar på en gång. Tyvärr tillåts inte det i lagen i dag, utan då måste det till en lagändring. Det är vi villiga att arbeta för.

Jag tycker däremot att det ska vara långa avtalstider, just så att kostnaden går att förutse över lång tid. Det tycker vi är viktigt för att de boende ska slippa drabbas av sådana höjningar som vi nu är tvungna att genomföra.

Samtidigt måste man ju konstatera att det inte är rimligt att ständigt skjuta upp en höjning av tomträttsavgälderna, som den borgerliga majoriteten gjorde under förra mandatperioden och som man också föreslår att man ska göra i dag. Som man skriver från den borgerliga sidan: Det är naturligt att tomträttsavgälderna förändras – vilket ju innebär att de höjs – men inte just nu. Det är alltid ”på sikt” och det är alltid ”senare”. Tyvärr är det feghet som styr de borgerligas agerande i den här frågan. Det finns ett ord för sådan politik: populism.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 116

K r i s t i n a A l v e n d a l (m): Men Per Bolund, skulle det vara någon tröst för de boende att det sker en infasning? Hur kan du över huvud taget hävda att det blir mer legitimt om man gör det under en längre tid, att man förutser den kostnadsexplosion som ni nu inför?

Det är så man tappar hakan ibland, när ni argumenterar för de beslut som ni fattar i den här salen!

Frågan är om ni ens tror på det själva.

Man får väl inte bättre råd bara för att en höjning sker längre fram? Möjligen får man längre tid på sig att sälja huset, om det är det som ni vill åstadkomma. Hur kan du över huvud taget hävda att infasningen skulle kunna vara någon form av tröst?

Anförande nr 117

P e r B o l u n d (mp): Till att börja med vill jag reagera mot synen att det skulle innebära en katastrof. Det är klart att det är fråga om stora procentuella höjningar, men de sker från en oerhört låg nivå så det är inga katastrofscenarior i den stil som ni målar upp utan det blir i kronor räknat en ganska låg höjning.

Sedan är det självklart för mig att om man inför en avgift över ett antal år blir det lättare för människor att anpassa sin ekonomi och att förbereda sig på de kostnader som kommer senare. Det är bara vanligt, allmänt förnuft!

Anförande nr 118

Ulf Fridebäck (fp): Ordförande! Per Bolund, jag kan inte förstå hur du kan säga att det är rimligt att avgälden för exempelvis flerfamiljshus som är upplåtna med bostadsrätt höjs med 11–82 procent och för hus som är upplåtna med hyresrätt med 11–36 procent. Vad ligger det för rimlighet i de procenttalen?

Anförande nr 119

Per Bolund (mp): Rimligheten ligger i två aspekter. Den första är att det har gått väldigt lång tid sedan avgälderna bestämdes förra gången. Eftersom det har gått så lång tid och priserna har ökat på allting annat i samhället blir ökningen ganska stor när man väl gör den.

Den andra aspekten som gör det rimligt är att avgälderna ligger på en väldigt låg nivå, så även om det blir en procentuellt sett stor ökning blir ökningen i kronor räknat inte särskilt stor. Därför tycker vi att det inte är rimligt att betrakta det som en katastrofökning, även om det är en stor ökning i procent.

Anförande nr 120

Berthold Gustavsson (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker yttra mig både i min interpellation och i ärendet. Det blir nog flera inlägg, skulle jag tro.

Jag har alltså ställt en interpellation om chockhöjda tomträttsavgälders inverkan på Stockholm som tillväxtmotor. Jag vänder mig här till borgarrådet Valeskog. Det är inte du som har skrivit svaret från början, men eftersom du inte har kommit med någon ändring förutsätter jag att du står bakom det.

Jag går in på första meningen i svaret och undrar om det verkligen menas som det står eller om det är en freudiansk felskrivning: "Även om jag håller med om att det är oroande med en nedåtgående ekonomisk utveckling, tycker jag inte heller att vi ska vara försiktiga med att utlysa kris." Nej, vi behöver inte utlysa kris, om det nu är så att ni menar vad det står där, för som många utredningar konstaterar har Stockholm hamnat i kris, i stor utsträckning beroende på den politik som förs av nuvarande majoritet. Med en skattehöjning på 2:45 tillsammans i stad och landsting får andra säga vad de vill om det kan kallas för skattechock eller inte. Det innebär 11 000 per år för en normalfamilj i ytterligare skatt – bara kommunal- och landstingsskatt. Till det kommer energiskatter, andra avgifter och nu de chockhöjda tomträttsavgälderna. Det är klart att det blir problem! Sedan blir det biltullar och höjda parkeringsavgifter – det finns ingen ände på allt som ni kan höja för att skapa problem för den vanliga familjen.

För att nu gå in på frågan om Stockholm som tillväxtmotor, innebär detta bland annat att Stockholmsregionen på ett år har sjunkit från 70:e till 114:e plats när det gäller hur företag behandlas av kommunen; och företag innehåller ju också medborgare. Arbetslösheten ökar. Nyföretagandet minskar. Konkurserna ökar. Socialbidragsbehovet ökar. Företag flyttar från Stockholm, delvis till andra delar av Sverige men delvis till andra länder.

Det är klart att det är kris!

I nästa stycke skriver du att beträffande höjningar och sänkningar av skattesatsen har de inte endast med konjunkturläget att göra utan främst med politiska ambitioner. Ja, att nuvarande majoritet alltid vill ta in så mycket skatt som möjligt för att ha hand om, i stället för att människorna ska ha hand om pengarna är naturligtvis ett problem.

Herr ordförande, jag återkommer i flera inlägg.

Anförande nr 121

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Jag tror att de flesta som hör på debatten reagerar över att det låter naivt att påstå att beroende på vilka borgarråd som sitter i den här salen styr man konjunkturutvecklingen i den här regionen eller till och med i Sverige. Som alla vet har vi haft en allmän, internationell konjunkturedgång. I Sverige har Mälardalsregionen drabbats hårdare än en del andra regioner, men att koppla ihop det till den här frågan på det sätt som du gör är inte trovärdigt eller rimligt. Och skulle det vara sant, så har vi faktiskt den främsta förklaringen till krisen, eller åtminstone till skattehöjningarnas storlek, i den borgerliga misskötseln av landstingets ekonomi, som vi har pratat om otaliga gånger, med 10 miljarder i underskott. Så den kritiken faller tillbaka på er själva.

Anförande nr 122

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Men, Valeskog, varför är det då så mycket värre i Stockholm än i andra delar av Sverige? Varför drabbas Stockholm så mycket värre? Varför går Stockholms tillväxt tillbaka så mycket kraftigare än i andra delar?

I nästa stycke skriver du: "Det finns inget entydigt samband mellan tillväxt och skattesats." Då kan man undra: Är ni beredda att höja skattesatsen hur mycket som helst ytterligare? Det finns ju ingen gräns, om det inte har någon betydelse. Ändå skriver ni att det har betydelse, för det kan minska den privata konsumtionen. Och den privata konsumtionen i sin tur påverkar ju hur mycket man köper från företag, så det är klart att det finns ett samband.

Du står och vinglar mellan höger och vänster ben, när du svarar så. Jag tycker vi får fortsätta den diskussionen i kommande inlägg.

Anförande nr 123

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ja, det var väldiga bröstoner från oppositionen – som vanligt.

Jag skulle vilja från Vänsterpartiets sida uttala vårt stöd för tomträttsinstitutet. Detta tillkom för många år sedan för att möjliggöra bostadsbyggande och småhusbyggande utan att behöva köpa marken. Staden behåller äganderätten till marken, men i praktiken är det inte så stor skillnad mot att äga när det gäller dispositionen. Man slipper köpa, och tomträttsavgälderna är förmånliga – och det kommer de att fortsätta vara.

Avgälderna har nu inte höjts sedan 1996. Det är åtta år sedan. Därmed är det också rimligt att genomföra en höjning, som inte är den chockhöjning som ni från oppositionen ylar om utan en låg höjning.

Skulle vi ha den koppling till markprisnivåerna som vi egentligen bör ha enligt det system som råder, så skulle vi höja fyra gånger så mycket. Nu är höjningen 25 procent av vad man egentligen borde höja. Det är alltså en kraftig subventionering.

Ni gör ett stort nummer av att prata om procentsiffror. Vad som är mer intressant än procenten är pengasummorna, och vi har räknat lite på vad detta innebär i kronor räknat. Det handlar om, i Skärholmen, 30–50 kronor i månaden på en hyreslägenhet. Tittar man på småhusen handlar det om ett par hundra kronor. Det är alltså inga summor som driver folk från hus och hem, inga pengar som man måste sälja huset för. Procentsatserna kan låta höga, men genom att summorna redan från början är låga blir också höjningen låg.

Jag anser att det är högst rimligt att göra den här höjningen, och jag hälsar också med glädje att det blir en differentiering mellan tomträttsavgälderna för hyresrätter och bostadsrätter och småhus. Vi stimulerar ökat byggande av hyresrätter, också genom avgäldsbefrielse under de första åren.

Det här är ett bra och högst rimligt förslag, som jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 124

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ja, Ann-Marie Strömberg, om det enbart hade varit den här höjningen på 50 eller 200 kronor i månaden, hade det kanske inte betytt att några människor hade drivits från hus och hem.

Men dessvärre är det ju inte så, utan det är det sammanlagda uttaget av skatter och avgifter som gör att vi har en mängd bevis på att människor de facto har drivits från hus och hem. Det har varit pensionärer som på grund av de ytterligare höjningarna av fastighetsskatt och förmögenhetsskatt – helt plötsligt har de blivit miljonärer utan att ha en krona på banken, inga aktier eller så, utan bara genom att taxeringsvärdena har höjts på huset – höjda energiskatter och höjda tomträttsavgälder inte har kunnat bo kvar. Det är den som har blivit änka och bor i en småstuga, som hon har blivit

tvungen att sälja. Det är barnfamiljer som inte klarar av det på grund av att de inte har räknat med de stora höjningar som har blivit.

Anförande nr 125

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Om det är marknadspriserna du syftar på, är det snarare avhängigt av att det är en väldigt överhettad småhusmarknad, som i sin tur är avhängig av hur ni under er majoritet trissade upp priserna genom att enbart bygga bostadsrätter för dem som har råd.

Nu handlar det om tomträttsavgälderna, och det är mycket marginella höjningar. Det är fullständigt orimligt att låta avgälderna ligga kvar på den mycket låga nivå som de hittills har legat på. Det måste finnas något slags koppling mellan markvärdet och avgäldsnivån.

Anförande nr 126

U l f F r i d e b ä c k (fp): Herr ordförande! Ann-Marie Strömberg och hennes majoritet har medverkat till ett antal skattehöjningar. Du har varit med och höjt kommunalskatten i den här kommunen. Du har medverkat till att vi får biltullar och trängselskatt. Dina kompisar i landstinget har höjt landstingsskatten. Dina kompisar i regeringen har höjt fastighetsskatten, och förmögenhetsskatten har därmed också höjts.

Sammantaget med de, som du säger, måttliga höjningar av tomträttsavgälden som ni i dag kommer med får det mycket kraftiga verkningar för dem som bor i den här staden. Det måste du och ditt parti och hela vänstersidan förstå.

Höjda skatter skapar ingen välfärd – smaka på det!

Anförande nr 127

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Och fastän vi har vidtagit sådana katastrofala skattehöjningar, är det ändå bara en enda kommun av de 290 i Sverige som har lägre kommunalskatt: Solna.

Smaka på det du, Ulf Fridebäck!

Anförande nr 128

L o t t a E d h o l m (fp): Ibland får man när man hör den här debatten intrycket att Stockholm inte har några större problem, inga som avviker från övriga landet. Men så är det ju inte! Stockholm har enorma problem. Vi har högre arbetslöshet än snittet i landet. Vi har en utflyttning i stället för inflyttning. Inflyttningen hålls i dag enbart uppe av människor som kommer utomlands ifrån, andra människor i Sverige kan eller vill inte flytta hit.

Det är klart, om man har de problem som Stockholm i dag har, som bevisligen är värre än i övriga landet – till stor del beroende på Stockholmsfientligheten i

regeringen – så måste ju vi fråga oss: Vad kan vi göra här i Stockholm för att hjälpa till att minska de problemen?

Jag tror att ett stort problem i politiken över huvud taget är att vi alltför sällan ser saker och ting som en helhet. Varje rotel, varje nämnd och varje styrelse fattar sina beslut, oberoende av vad konsekvenserna blir för helheten. Det här är exakt ett sådant område. När man höjer avgifterna på det här området, läggs det bara som lök på laxen och påfrestar människors privatekonomi och gör det svårt för människor som vill att flytta till Stockholm. Jag har svårt att förstå varför man tar till den metoden just nu.

Jan Valeskog anklagade den förra regimen för att vara populistisk, men det var vi inte. Vi försökte verkligen se allt det här i ett helhetsperspektiv. Vad innebär det om vi skulle öka kostnaderna också på detta område för invånarna? Så sade vi: Nej, vi höjer inte tomträttsavgälderna, vi låter dem vara som de är. Men ni bara rusar på blint och höjer utgifterna för medborgare i den här staden ytterligare. Därmed får man de konsekvenser som man i någon mening begär.

Ibland undrar jag om det inte är så att Socialdemokraterna har samma syn som Centerpartiet hade senast de fanns i den här lokalen, nämligen att Stockholm inte ska växa, att Stockholm är färdigvuxet, att de som eventuellt vill flytta hit faktiskt inte ska ha möjlighet och råd att göra det.

Anförande nr 129

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Det är i och för sig en intressant frågeställning, om denna konjunktur – som helt sant har drabbat Mälardalen och inte bara Stockholm specifikt hårdare än övriga södra Sverige – är konjunktorellt eller strukturellt betingad. Allt som vi ser tyder på att det är konjunktorellt, och det håller tack och lov på att vända nu.

Brösttonerna är då ganska märkliga att höra med tanke på hur ni själva reagerade förra mandatperioden, när ni till exempel sålde ut kraftvärmebolaget, som svarade för fjärrvärmen, som har höjt sina taxor med 30 procent på drygt tre år för att finansiera köpet. Det handlar om 1 500 kronor per hushåll och år, vilket det egentligen inte alls har talats om i den här församlingen. Det gjorde ni naturligtvis fullt medvetet. Ni har drivit frågor om marknadshyressättning, åtminstone vissa partier på er kant. Till och med i det här fallet har ni pratat om det – men här backade ni 180 grader!

Anförande nr 130

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Jag anklagar inte Jan Valeskog för allt som drabbar den här regionen och den här kommunen. Jan Valeskog kan inte göra någonting åt fastighetstaxeringen, till exempel.

Men vad Jan Valeskog kan göra är att välja att inte lägga lök på laxen, att inte försämlra ytterligare för den här regionen, att inte ta ännu mer pengar från de enskilda hushållen än vad redan hans partikollega Göran Persson gör.

Anförande nr 131

Ulf Fri debäck (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte tala lite om konkreta siffror. Det har ju varit lite prat om vad detta verkligen innebär i pengar. Jag nämnde förut skillnaden mellan bostadsrätt och hyresrätt i procent. När det gäller bostadsrätt höjs avgälden mellan 11 och 82 procent, och när det gäller hyresrätt är förslaget att det ska höjas mellan 11 och 36 procent. Vad innebär då det här i konkreta pengar?

Jag har tagit fram ett utdrag ur en tidning som har gjort beräkningar. Man har då utgått ifrån en lägenhet på 77 kvadratmeter. De siffror som jag nu nämner är först när höjningarna har slagit igenom efter upptrappningen på tre till sex år.

På Götgatan kommer en hyresrätt att få en höjning med 280 kronor per månad. En bostadsrätt på samma gata kommer att få en höjning med 363 kronor. Går man ned mitt i city – om det nu finns några hyreslägenheter kring Norrmalmstorg – så är det 357 kronor för en hyresrätt och 477 för en bostadsrätt. I Hjorthagen: höjning 134 kronor för hyreslägenhet, 166 för en bostadsrätt.

Går vi utanför tullarna, kan jag ta Årsta som exempel: 138 kronor för hyresrätt och 176 för en bostadsrätt. I Rågsved är det väsentligt lägre höjningar: 29 kronor i månaden, samma belopp för hyres- och bostadsrätt; det kan ju bero på att det knappast finns några bostadsrätter just i Rågsved.

Min fråga till majoriteten är: Varför är det så här stora skillnader mellan boendeformerna hyresrätt och bostadsrätt? Det kan väl du svara på, Jan Valeskog?

Anförande nr 132

Borgarrådet Valeskog (s): Ja, det är en skillnad på hyresfastigheter och bostadsrättsfastigheter, och det är ett bostadspolitiskt ställningstagande som vi har. Det hade vi också under förra mandatperioden, så det är ingen skillnad rent principiellt sett.

Det är en bostadspolitisk ambition, som vi berättade om förut, att vid nyproduktion är markhyran i praktiken gratis de första fem åren för hyresfastigheter men inte för bostadsrättsfastigheter. Likväl är det oerhört förmånligt även när man bygger bostadsrätter. Du hittar inte en enda byggherre som vill friköpa marken, utan de vill alla hellre ha tomträtt eftersom det är så oerhört förmånligt.

Anförande nr 133

Ulf Fri debäck (fp): Men, Jan Valeskog och ni andra på den sidan, är det inte så att alla måste ha någonstans att bo?

Många har köpt en bostadsrätt, och många av dem kanske redan i dag har en ansträngd ekonomi eftersom ju priset många gånger är ganska högt. Vad gör man om man inte kan få hyra en lägenhet? Jo, då tar man naturligtvis nästa alternativ, nämligen köper en lägenhet.

Jag märkte inte att jag fick något sakskäl beskrivet av dig för att lägga en så här stor skillnad mellan upplåtelseformerna. Du får nog anstränga dig lite bättre, Jan Valeskog!

Jag tycker det är snudd på diskriminering av boendeformer som ni är inne på här.

Anförande nr 134

C o n n y N i l s s o n (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag respekterar den kostnadsproblematik som resoneras här i talarstolen, som drabbar många människor. Det är ju väldigt dyrt att bo i den här staden, oberoende av om man bor i hyresrätt, bostadsrätt eller villa.

Det som jag tycker gör det hela lite knepigt är att ni kamrater på min vänstra sida, höger om man tittar åt andra hållet, har spätt på problematiken att kostnadsutvecklingen är så alarmerande som det blir när man höjer tomträttsavgälderna. En orsak till det är att ni har underlåtit att höja tomträttsavgälderna förra mandatperioden. Därmed har ni subventionerat dem som har villa eller bostadsrätt mera rikligt än hyresrätterna. Hade man höjt tomträtterna i god tid, så hade man också kunnat se till att dämpa prisökningen och därmed fastighetstaxeringarna, som spär på den problematik som vi har i den här staden.

Men det som verkligen triggade mig att gå upp i den här frågan är att ni brukar säga att man inte ska subventionera friska vuxna medborgares konsumtion av kultur och fritid, exempelvis – men ni tycker att det är helt okej att subventionera friska vuxna medborgare som bor i bostadsrätt eller villa med tomträtt. Det är naturligtvis ett politiskt val, men det är precis den teoribildningen ni bygger på när ni vill subventionera den ena formen av subvention framför andra. Erkänn att ni tycker det är politiskt viktigt att subventionera era väljargrupper!

Jag tycker också man kan lägga ett annat perspektiv på det. Politiskt kan jag se att man skulle kunna minska uttaget från bostadsbolagen och välja att subventionera de grupperna i stället för de grupper som har tomträtt och bor i villa, radhus och bostadsrätt.

Det är alltså politiska val man gör. Ni tycker det är helt okej att ta från alla kommuninvånare och ge ett riktat bidrag genom att inte höja tomträtterna, snarare än att se till att man betalar den faktiska kostnadsbilden som tomträten ska ha.

Förklara för mig hur resonemanget går ihop! Varför ska man subventionera just denna grupp framför andra invånare i Stockholm?

Anförande nr 135

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, Conny Nilsson! Flera har sagt att den förra majoriteten inte höjde tomträttsavgälderna. Jag läser ur ärendet, längst ned på sidan 1748, vad stadsledningskontoret har skrivit: "När staden 2000 avstod från en anpassning av avgälderna till de redan då ökade markpriserna, motiverades stadens återhållsamhet med att de ökade taxeringsvärdena medförde så pass mycket högre boendekostnader (fastighetsskatt och förmögenhetsskatt), att tomträttsinnehavarna inte skulle klara ytterligare fördyringar." Där har ni svaret.

Du pratar om subventioner. Om man sänker en skatt, är det subvention? Det är någonting konstigt i resonemanget. Däremot favoriserar ni hyresrätter jämfört med andra boendeformer – men favorisera är en annan sak än subventionera.

Anförande nr 136

C o n n y N i l s s o n (s): En faktaupplysning. Man ska väl inte vara så raljant utan man ska naturligtvis vara ödmjuk mot varandra. Men avgäld är per definition inte en skatt – det är det första.

Jag ville bara påvisa att framför allt ni moderater alltid har den argumentationen, att friska vuxna medborgare ska stå för sin egen kultur- eller fritidskonsumtion. Det är det som blir lite inkonsekvent, och då vill jag påvisa att ni tycker det är viktigt att subventionera en viss grupp som har bostadsrätt, villa eller radhus här i Stockholms kommun för deras konsumtion av varan tomträtt. Erkänn att det är er politiska vilja att subventionera era väljargrupper. Det är helt okej att ha den viljan, även om jag tycker det är felaktigt. Jag tycker att man ska ha en mer solidarisk och rättvis politik, exempelvis genom att sänka uttagen ur bostadsbolagen. Om ni var med på det också så kunde vi resonera om det.

Anförande nr 137

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Conny Nilsson, jag undrar om du verkligen har läst på det här ärendet tillräckligt. Jag tror inte det. Det är nämligen på det viset, att även boende i hyresrätter kommer att drabbas – och jag använder just ordet drabbas – av ert erbarmligt dåliga förslag.

I mitt tidigare inlägg läste jag upp några höjningar, exempelvis för dem som bor i en hyrestrea på 77 kvadratmeter på Götgatan. De får en höjning med 280 kronor per månad. Vi talar också om dessa boende.

Sedan måste man lägga ihop allt det här, Conny Nilsson. Du och dina kompisar har höjt kommunalskatten, ni kommer att införa trängselskatt och biltullar, dina kompisar i landstinget har höjt landstingsskatten, kompisarna i regeringen har höjt fastighetsskatt och förmögenhetsskatt. Det är ni på vänsterkanten som är ansvariga för det!

Anförande nr 138

C o n n y N i l s s o n (s): Vi kan stå här och diskutera, men det är ju så att vi har gjort våra olika politiska val, och vi har de facto fått väljarnas mandat för det. Vi har ju varit ärliga och sagt att vi skulle höja skatten.

Kärnfrågan är, Ulf Fridebäck, att ni förra mandatperioden gav bort egendom. Det är precis på samma sätt ni tycker att ni kan göra i dag. Ni ger bort egendom, riktat till vissa väljargrupper. Man skulle ha kunnat välja att undanta hyresrätterna – det har vi nu inte gjort i det här fallet, men man skulle ha kunnat göra ett politiskt val att höja för dem som har villa och bostadsrätt. Visst ska det råda likställighet, men man kan ändå göra politiska val. Det är det jag vill påpeka, att ni tycker det är helt okej att man ska stå för sina egna kostnader ena stunden, men sedan är det inte lika kul, när det drabbar era egna väljargrupper hårt.

Anförande nr 139

E w a S a m u e l s s o n (kd): Jag är ledsen, Conny, men jag hörde aldrig att du i valrörelsen var ute och sade att ni skulle höja tomträttsavgälderna.

När det gäller att hålla löften tycker jag att ni kanske borde ligga lite lågt.

Vilka som subventionerar vem kan man också diskutera.

På tal om solidaritet, vet jag inte precis om det är solidaritet när min gamla släkting som flyttade in i sitt hus 1925 blev tvungen att sälja på grund av höjda fastighetsskatter och nu också utsikten att få höjd tomträttsavgäld. Är det verkligen solidaritet?

Anförande nr 140

C o n n y N i l s s o n (s): Ewa Samuelsson, jag visste inte att ni förra gången, när ni fick majoritet, hade gått till val på att ni skulle rea ut Stockholms kommuns invånares tillgångar.

Man kan också se det här som en marknadsanpassning av prissättningen på den här varan. Ni brukar ju gilla marknadshyror och så där – jag tycker det är rätt så otäckt, men det här är ju precis det ni vill ha. Varför är du emot det?

Anförande nr 141

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Med anledning av det nyss avslutade replikskiftet måste jag fråga var Conny Nilsson var i 1998 års valrörelse. Om det var någonting vi var kristallklara på och fick väljarnas entydiga mandat för, så var det just att till exempel erbjuda de stockholmare som ville att köpa sina hyresrätter. Det var glasklart, och det gjorde vi. Det var ett vallöfte som vi höll, och det är vi stolta över och det kommer vi att fortsätta med 2006. Men det var inte det jag skulle säga.

Den 13 januari i år skrev Roger Mogert i det nu aktuella interpellationssvaret: ”det är oroande med nedåtgående ekonomisk utveckling” och ”Den konjunkturella nedgången har påverkat Stockholm relativt mycket”. Jan Valeskog, din före- och efterträdare var ärligare då än vad du är nu! Er egen strategiska inriktning, som vi ska debattera nästa vecka, är också ärligare. Där medges nämligen att staden har problem.

Dagens ärende verkar framtaget i ett lufttomt rum, helt utan kontakt med interpellationssvar och strategisk inriktning.

Sedan över till ett annat meteorologiskt fenomen, nämligen de dimridåer som vi moderater anklagades för för en stund sedan. Jag har nu en stund letat lite i dina synpunkter sedan du sade så, och jag har hittat tre dimridåer. I ärendet citerar du nämligen fullmäktiges eniga beslut om att vi ska medverka till att begränsa boendekostnaderna – ett intressant citat med tanke på vad ärendet innebär. Om man, som ni nu mycket aktivt driver, bygger bostadsrätter på tomträtt så fördyrar man boendekostnaderna på lång sikt och ger människor sämre kontroll och långsiktighet i sitt boende, helt i strid med fullmäktiges eniga beslut om att begränsa boendekostnaderna.

Sedan har vi också den intressanta både öppna och i ärendet dolda diskrimineringen beroende på upplåtelseform. Det sker öppet en diskriminering av bostadsrätter så till vida att det maximala taket är dubbelt så stort för bostadsrätter som för hyresrätter, men det står också att ni vill erbjuda de företag som bygger hyresrätter en tioårig upptrappning av avgälden, men eftersom motsvarande regler för bostadsrätter troligen inte leder till lägre boendekostnader ska det här bara gälla hyresrätter. Hur vet ni det? Eller är det bara någonting som ni vill tro i den fortsatta kampen mot bostadsrätter?

Slutligen finns det över huvud taget ingenting i ärendet som belyser konsekvenserna i form av vad som händer med stadens intäkter. Stadens ekonomi är dålig, och det hade varit klädsamt att klara ut att i stället för räntor och utdelningar, där ni tappar 800 miljoner på fyra år som vi diskuterade för två veckor sedan, blir det nu nödvändigt med fler och högre avgifter för enskilda stockholmare. Den fördelningspolitiska profilen på den höjningen är, som flera andra talare har varit inne på, mycket intressant. Nu handlar det inte längre om fördelningspolitisk retorik, utan nu handlar det om pengar till varje pris in i kommunkassan. Belys gärna den frågan!

Anförande nr 142

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Som jag har sagt tidigare, för att ha legitimitet med ett system med tomträtter där man hyr ut marken måste man ha en viss hyra, och ingen marknadshyra. Jag vill för tredje gången citera Sten Nordin från november 2000: ”Tomträttsavgälderna ska på sikt anpassas till prisutvecklingen.” Det hör man inte ett ord om här. Nu är det, som Per Bolund sade tidigare, ren populism för hela slanten. Överdrifterna är stora och många.

Vi kan ha en lång diskussion om vad som är mest subventionerat, hyresfastigheter eller bostadsrättsfastigheter, med beskattning och annat, men det skulle nog bli en mycket lång diskussion. Jag konstaterar att oavsett om en byggherre vill bygga hyresfastigheter eller bostadsrättsfastigheter så vill han ha tomträtt, inte friköpa.

Anförande nr 143

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Det sistnämnda tillhör just de frågor där vi på den här kanten vill att de enskilda stockholmarna ska ha en reell valfrihet – en valfrihet som ni nu med alla rimliga mått mätt är på väg att avskaffa.

Eftersom du gillar att citera dig själv, ska jag inte vara sämre. Jag vill då för andra gången citera det du skriver i ärendet, att det här ligger helt i linje med fullmäktiges eniga beslut att medverka till att begränsa boendekostnaderna. Det är en mycket intressant formulering, med tanke på att ingen enskild stockholmare får sina boendekostnader begränsade efter beslutet i kväll!

Anförande nr 144

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jo då, vi begränsar de höjningar som vi egentligen skulle behöva göra. Det är just för att hålla boendekostnaderna nere som vi har begränsat höjningen till 25 procent, fast det egentligen skulle behöva vara fyra gånger så mycket om vi skulle behålla kopplingen till marknadsvärdena. Det är därför vi skiljer på höjningen när det gäller hyresrätter och bostadsrätter, eftersom vi värnar om hyresrätten. Det är därför som vi har nedtrappningen, och det är därför vi har avgäldsfrihet för nybyggnation de första åren – just för att vi vill hålla nere kostnaderna. Sedan har vi också andra åtgärder, som vi återkommer till i nästa ärende på dagordningen.

Vi tycker att detta är betydligt bättre åtgärder än att göra som ni och skänka bort stadens egendom. Det kallar vi för att diskriminera enskilda. Den oerhört omfattande omvandling till bostadsrätter som ni genomförde var att skänka bort stadens egendom till enskilda, och det står inte vi för.

Anförande nr 145

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Det är en oerhört intressant definition av att begränsa boendekostnaderna som Ann-Marie Strömberg nu delger fullmäktige, nämligen att varje höjning som är lägre än 100 procent är en begränsad boendekostnad. Jag vill gärna översätta det till att sådana begränsningar av boendekostnaderna som lite lägre hyreshöjningar, lite lägre fastighetsskattehöjningar och lite lägre andra höjningar av kommande skatter och avgifter med Ann-Marie Strömbergs definition givetvis är förenliga med fullmäktiges mål att begränsa boendekostnaderna.

Det var en inverterad definition, som jag tror till och med slår Jan Valeskog. Jag tackar för det klargörandet från majoriteten!

Anförande nr 146

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): "Upp till kamp..." Nej, ordförande och fullmäktige, jag ska inte sjunga – det är nämligen många som tycker att jag inte kan det.

Men jag gick in på Internet och slog upp Internationalen. Jag uppfattar att Vänstern och framför allt Socialdemokraterna många gånger går i opposition mot sig själva så snart det är val och i vissa ärenden. Jag påminner mig hur inför förra valet Annika Billström stod på torget i Skärholmen och sade: Om de borgerliga kommer till makten, kommer de att driva er från hus och hem. Naturligtvis visste Billström att det inte var sant. Däremot står det i Internationalen: "Båd' stat och lagar oss förtrycka, vi under skatter digna ned" – men det fanns en förklaring om att man vanligtvis inte sjunger den där versen. Jag vet inte riktigt varför.

Ta en annan strof i stället. "Arbetare i stad, på landet, en gång skall jorden bliva vår". Nu vill majoriteten inte ens att man ska kunna friköpa sin tomträtt, den lilla jordbiten! Nog är man i opposition mot sig själv! De sätter en sådan nivå på friköp att få om ens några ska ha möjlighet att göra det. Dessutom ska protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat, så att de som får reda på kvällens resultat inte ska få möjlighet att komma in med intresseanmälan som gäller för det lägre priset.

Sista versen brukar man däremot sjunga: "Regeringarna oss förtrycka. Slå ned tyrannerna, giv fred!" Vi har en finansminister som rekommenderar pensionärer att gå och ta lån för att de ska kunna betala skatterna, och förmodligen de här avgälderna också. Så skickar man pensionärerna till banken, och då frågar banken: Nej, kan ni inte klara er på den pension som ni har och betala nuvarande skatter och avgifter, hur ska ni då kunna betala av på lånet också? Ni får inget lån. Så var det med den saken!

Första versen brukar man tydligen sjunga: "Störtas skall det gamla snart i gruset, slav stig upp för att slå dig fri! Från mörkret stiga vi mot ljuset, från intet allt vi vilja bli."

Åhörare! 2006 kan ni slå er fria och få en annan majoritet, som har en annan inställning i de här frågorna.

Anförande nr 147

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Berthold Gustavsson är välkommen till Vänsterpartiet – vi sjunger nämligen alla verserna.

Anförande nr 148

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ja, tänk jag kan alla sex verserna utantill, så nu tänkte jag ta den strof Berthold Gustavsson hoppade över. Det var nog symtomatiskt, för den lyder: "Den rike inga plikter trycker, den arme ingen rätt man ger." Det är ju just den politiken som ni står för!

Anförande nr 149

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Jag kan säkert gå in på alla verserna och identifiera hur ni behandlar svenska folket. Ni ser till att låg- och medelinkomsttagarna får så höga skatter att de tvingas flytta från sina bostäder, medan ni ger skattefrihet åt miljardärerna. Men kom igen, Ann-Marie Strömberg! Hur vill du ha det? Hur kan du argumentera för detta?

Vi kanske kan ta en egen debatt om Internationalen – jag tror faktiskt att jag skulle klara mig ganska bra.

Anförande nr 150

S t e l l a n F H a m r i n (v): Nu börjar det bli ordning på ämnet! Som Conny Nilsson påpekade, är det ju så att borgarnas syn på ekonomi numera är ganska märklig. Å ena sidan förespråkar man fri konkurrens i nästan alla lägen – i varje fall för privatpersoner. Å andra sidan ska kollektiva grupper som Stockholms kommun inte omfattas av det systemets vinster.

När det gäller trafik av gatumark är det precis samma sak, då ska bilister få ha fri och gratis framfart på kommunens mark och på kommunens bekostnad, medan man tycker att marknadsanpassade trängselavgifter är fullständigt åt skogen.

En villa i Stockholm kostar alldeles för mycket pengar. Det beror inte, som man möjligen kunde tro av den här debatten, på tomträttsavgiften. Det beror på att marknadspriserna är alldeles för höga. De övervinster som genereras går till privatpersoner, och det tycker ni är bra. När sedan kommunen vill höja avgiften lite grann, klagar ni över skattechocker.

Vi i vänsterpartiet tycker att höjningen är alldeles utmärkt och fullt rimlig. Personligen tycker jag gott den kunde varit lite större. Är villan marknadsanpassad så kan gott tomträttsavgiften vara det också.

Det är ju så att staden behöver sina pengar för att skapa en bra och rättvis boendemiljö i Stockholm. Då kunde kanske takten i förbättringen av barnomsorgen också i Bromma gå lite fortare i fortsättningen.

Att det finns fördelar med marknadsekonomin håller jag gärna med om. Om priserna på villor är för höga, beror det på att väldigt många familjer vill flytta hit. Skulle så inte vara fallet, skulle faktiskt priserna sjunka. Höjda priser är ett bevis för att Stockholm är en efterfrågad region, inte ett uttryck för att folk inte vill flytta hit.

Det är också så att den totala kostnaden för att bo i en villa bestäms av marknadsvärdet. Höjer vi tomträttsavgälden så sjunker priset på själva villan. Effekten blir att pengar förs över från privatpersoner till samhället. Också det tycker vi i Vänsterpartiet är bra. Då kan vi förbättra förhållandena i Stockholm för de mest utsatta grupperna. Så låt oss gå vidare på den vägen!

Anförande nr 151

U l f F r i d e b ä c k (fp): Stellan Hamrin, Vänsterpartiet, det är ändå så att det här förslaget också innebär att man höjer hyran för folk som bor i hyresrätt. Har du inte läst på ärendet ordentligt? Vad säger du om det?

Anförande nr 152

S t e l l a n F H a m r i n (v): Vi måste höja lite grann på alla håll för att få in de pengar vi behöver. Vi har då gjort bedömningen att vi ska höja mest på de områden där det finns privata intressen.

Anförande nr 153

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag kan börja med att säga till Stellan: Alla bäckar små... Det förstår jag att ni utnyttjar!

Jag skulle vilja att Ann-Marie Strömberg talar om för alla oss okunniga varför bostadsrätter ska betala högre avgäld än hyresrätter. Du sade ju att du är mycket nöjd med att just bostadsrätter ska få högre avgifter.

Även du, Jan, säger att det trots högre avgifter är väldigt förmånligt för bostadsrätter. Vad är det som är så förmånligt i att de ska betala mer än hyresrätter?

Jag vill gärna att ni två, Ann-Marie och Jan, berättar för bostadsrättsinnehavarna vad som är finessen med de högre bostadskostnaderna för dem. De har nog inte förstått det de heller, tror jag.

Ärligt talat, ni för en fullständigt obegriplig straffpolitik för den som bor i bostadsrätt. Det är väl det ”politiska val” som ni nu klart visar för alla oss som inte riktigt tydligt har sett det tidigare.

Om man lägger till de kostnader som ni redan har ökat för vanliga medborgare, är det ju så att ni kommer att höja sophanteringskostnaden med 18 procent tre år i rad. Vad innebär det – ska då bostadsrättsinnehavarna betala 36 procent medan hyresrätterna bara betalar 18, eller? Vad tänker ni göra där?

Till Stellan vill jag fråga om du möjligen anser att den som bor i vår stad och har bil och kör på våra gator inte är en bra medborgare. Får de inte använda våra gator? Det lät så på dig när du pratade trängselavgifter eller biltullar. Fast jag är säker på att du snart kommer med en trängselskatt på gående också, för det kommer att bli väldigt många som går på våra gator!

En sista fråga till er i majoriteten: Hur tror ni att alla de här ökningarna, och särskilt då bostadskostnadsökningarna, kommer att påverka socialbidragskostnaderna i kommunen? Vi har redan nu socialbidragskostnader som rinner över alla bräddar, inga budgetar kan hållas i dag. På den borgerliga majoritetens tid lyckades vi hålla dem i schack och få ned dem – ni ser till att de rakar i höjden enormt. Hur ska ni klara av den kostnaden?

Anförande nr 154

Borgarráðet V a l e s k o g (s): Inge-Britt Lundin, det är helt enkelt så att vi har kvar samma principer som har gällt tidigare, som ni inte alls har ändrat på. Det är skillnad beroende på om det är bostadsrätt eller hyresrätt och om marken ligger i inner- eller ytterstaden. Det är precis samma principer som tidigare.

När det gäller de här höjningarna, som procentuellt låter väldigt mycket men som i praktiken är rimliga, tycker jag bara att det är ett bevis för att i de diskussioner och kontakter vi har haft har de reaktioner vi har mött ansett att det har varit rimliga. Det finns enstaka exempel där man inte har haft någon avgift alls att tala om, med fyrtioåriga avtalsperioder, där de högsta höjningar som har nämnts i kronor räknat blir resultatet, i övrigt är det tämligen rimliga höjningar, tycker jag.

Anförande nr 155

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Ni har kvar samma politik och samma principer som tidigare ska gudarna veta att vi som sitter i den här salen ser. Men innan valet lät ni inte väljarna få veta att ni behöll samma principer som tidigare, utan dem försökte ni lura med det mesta som var, och det lyckades ni uppenbarligen med eftersom ni vann med några få röster.

Jag tycker att det ni gör är en politisk dubbelmoral som är förfärlig. Jag kan banne mig inte förstå vad det är för en princip som säger att den som äger sin bostad ska beskattas högre än den som hyr sin bostad. Den rättvisepincipen har ni inte lyckats förklara för någon, mer än möjligen för internt bruk eller när ni står och tittar er i spegeln i badrummet.

Anförande nr 156

S t e l l a n F H a m r i n (v): Om det uppstår brist på plats kan man lösa det på två sätt, som du säkert vet. Antingen kan man ha ett kvoterings- eller kösystem, eller så kan man införa ett avgiftssystem. Vi tycker ofta att det förstnämnda kan vara bra, men i fallet med bilar har vi föreslagit det sistnämnda. Även där är vi lite förvånade över att ni inte ställde upp.

Sophanterings- och renhållningskostnaderna ökar, men de ökar mer för villor än för vanliga bostäder, så det är mycket dyrare för samhället att folk bor i villor. Därför måste man ta ut en högre avgift där – det är inget konstigt med det. Att de ökar beror på att vi vill skapa en miljö som inte skadar människor och därmed inte ökar utgifterna för sjukhusvård, så det är också ganska rimligt.

Anförande nr 157

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Förstod jag dig rätt, att det är dyrare att frakta bort soporna från ett bostadsrättshus än från ett hyresrättshus?

Anförande nr 158

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Inge-Britt, om det är socialbidragskostnaderna du är orolig för borde du snarare välkomna differentieringen. Men du kanske inte har förstått att de som lever på socialbidrag inte bor i bostadsrätt, de bor i hyresrätt – i den mån de har någon bostad. Det är ytterligare ett argument för att försöka hålla hyreskostnaderna nere, om det var det som du var orolig för.

Anförande nr 159

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Kvalificerat struntprat, Ann-Marie Strömberg! Menar du att bostadsrättsinnehavarna ska betala socialbidragskostnaderna i den här staden? Jag trodde vi solidariskt skulle stå för att hjälpa dem som har det besvärligt.

Anförande nr 160

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Ja, Inge-Britt, om socialbidragskostnaderna stiger på grund av de smärre höjningarna av tomträttsavgälder som vi nu föreslår, beror det inte på att det är bostadsrättsinnehavarna som får för stora höjningar. Återigen är det hyresrätterna som vi värnar om, och vi står för det. Det är den boendeform som är möjlig för flertalet, de som inte har råd att köpa bostadsrätter eller villor, och för dem som kanske inte heller vill det.

Inom parentes sagt tycker jag att det är ett oerhört kränkande uttryck som ni brukar använda: den som vill ta ansvar köper bostadsrätt. Det är ju samma sak som att säga att hyresrättsboende inte vill ta ansvar, men det är ju inte det det handlar om. Många gånger handlar det krasst om pengar. Bostadsrätt är en gynnsam boendeform för den som har råd, men nu är det väldigt många som inte har råd. Med tanke på er bostadspolitik, när ni genom omfattande omvandlingar av allmännyttan i praktiken skänkte bort stadens egendom och när ni sålde ut tomträtter till reapis, och när inte tillräckligt många köpte sänkte ni priserna ytterligare, subventionerade ni enligt er princip: Åt den som har ska mera vara givet. Detta gynnade dem som redan hade. Nu försöker vi vända på kuttingen och göra det mer gynnsamt att bygga hyresrätter. Vi är tvungna att göra en höjning av avgälderna även för hyresfastigheter, men vi håller den lägre. Då kritiserar ni oss för det.

Ert förhållningssätt säger mer om er själva än om oss. Jag hade mycket gärna hållit höjningarna lägre för just hyresrätter och gjort skillnaden ännu större, men nu stödjer jag ändå det förslag som föreligger. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 161

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Smärre höjningar, säger Ann-Marie Strömberg. Ja, det är ”smärre höjningar” på i princip alla avgifter och alla skatter som drabbar invånarna i just den här staden – möjligen beroende på att vi inte har någon Ilmar Reepalu eller någon Göran Johansson som är polare med regeringen, som kan stötta den här staden.

Det är så många höjningar att den sammanlagda kostnadsökningen för vanliga medborgare i den här staden kommer att göra att man inte längre har möjlighet att leva gott här. Människor vill nämligen leva gott, inte bara överleva. Då väljer man att flytta till Fagersta eller andra ställen. Varför gör man det, Ann-Marie Strömberg? Vad är det för politik ni för?

Och vad är det som är så fruktansvärt i att man äger sin lägenhet? Vad är det som gör en till en ful kapitalist, som skor sig på andras bekostnad, bara för att man äger sin bostad? Jag förstår ingenting av er politik, och det är det nog inte så många andra heller som gör!

Anförande nr 162

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag kan mycket väl förstå att folk vill flytta till Fagersta, för där har ju Vänsterpartiet egen majoritet. Det är säkert därför de vill flytta dit.

Anförande nr 163

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ann-Marie Strömberg, för det första är det så att bara för att man står skriven som ägare till villan eller bostadsrätten innebär inte det att man äger den till 100 procent. Det finns ju någonting som heter bank och lån också, och ofta äger de en större del än vad den som står på kontraktet gör.

Beträffande avgifter är det väl ingen nyhet att ni vill höja ännu mer för dem som vill äga. Ni vill trycka ned dem och inte ge dem möjlighet att äga – det är ju den socialistiska tanken, vare sig den yttrar sig som Vänsterpartiet, kommunister eller socialdemokrater har den den inriktningen. Staten, kommunen, samhället ska äga allting, den enskilde ska inte äga någonting.

Var är det minst brottslighet, var är det mest trygghet? Jo, där människor äger. Där är man mest rädd om det, så där är det minst klotter – nu tycker ju ni att det ska vara klotter, så det var kanske inget bra argument. Men för övrigt är det mindre inbrott, färre överfall och större trygghet. Det är bra när människor äger och bryr sig om.

Höj inte avgifterna, så att människor kan bo kvar!

Anförande nr 164

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jaha, så om man inte har pengar är man mindre ansvarskännande, mer våldsam med mera? Det där var ändå ett lågvattenmärke!

Vad ni inte har förstått på den där kanten är att den yttersta förutsättningen för att kunna köpa är att man har pengar. Det gäller både för att få en bostadsrättslägenhet och för att kunna köpa en villa. Man måste ha pengar. Även om man lånar, måste man ha ett fast jobb så att man har möjlighet att få lån. Det gäller inte väldigt många av stadens invånare. Det gäller inte dem som är arbetslösa, dem som har låg inkomst,

dem som hankar sig fram på tillfälliga jobb. Men det innebär inte att dessa människor är mindre ansvarskännande! Lågvattenmärke, Berthold!

Anförande nr 165

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Ett annat lågvattenmärke stod Ann-Marie Strömberg för när hon sade att vi skänkte bort stockholmarnas gemensamma egendom. Det gjorde vi inte. Vi sålde, utifrån externt gjorda värderingar, till de boende som ville köpa, och aldrig under det bokförda värdet. Det skänktes inte bort någonting där, inte!

Jag har blivit uppmärksamrad på en viss symbolik på dagens föredragningslista. Nästa ärende råkar nämligen gälla åtgärder för att minska kostnaderna vid nyproduktion av bostäder. En bra början på det ärendet är att alldeles strax rösta nej till kommunstyrelsens förslag till höjda sådana kostnader.

Det vore faktiskt inte ansvarsfullt att inte reflektera något ytterligare över Ann-Marie Strömbergs tidigare inlägg på temat ”den arme ingen rätt man ger”. Som vanligt är Vänsterpartiet lite ärligare och lite roligare än Socialdemokraterna. Vänsterpartiet deltar också fortfarande i den här debatten, men jag väntar fortfarande på svar från Jan Valeskog om formuleringen ”troligen inte” var önsketänkande eller faktabaserad.

Men det allvarligaste i det här ärendet är att de boende i Stockholm med det här inte längre bara kommer att vara en mjölkko åt staten utan också åt Stockholms stad själv. Ann-Marie Strömberg: den arme ingen rätt man ger.

De arma stockholmarna ges allt färre rätter – bland annat färre bostadsrätter, för att leka med ord, kanske även färre hyresrätter – med den här politiken, och allt fler plikter. Följaktligen kommer allt fler att flytta till Västmanland och vi kommer att få se fler sådana annonskampanjer. Jag tror faktiskt, om jag nu törs spekulera något över det kommunalekonomiska utfallet av det otroligt kontraproduktiva beslut som ni strax kommer att driva igen, att det här kommer att leda till ett tapp i kommunkassan. Det kommer att bli färre skattebetalare, färre avgiftsbetalare och flyttlassen kommer att gå fortare. Det gynnar flyttfirmorna, men inga andra.

Jag yrkar bestämt avslag på kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 166

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Det är dags att återvända något till min interpellation.

Jag har inte fått mycket svar ifrån borgarrådet Valeskog på de olika frågorna. Jag får väl ta det som ett erkännande att du håller med om mina farhågor, att de chockhöjda tomträttsavgälderna innebär att det är risk för att vi inte kommer att vara samma tillväxtmotor som vi har varit. Det har redan visat sig under de två år som har gått sedan ni tog över. Det är kanske nog svar på det.

Miljöpartiet har ju tagit kongressbeslut att ni inte är för tillväxt utan emot tillväxt, och då är det klart att det inte heller behövs någon tillväxtmotor, så jag förstår om ni har den inställningen. Men å andra sidan andas ju er reservation någonting annat. Därför tänker jag faktiskt, herr ordförande, ställa den borgerliga reservationen under votering. Då får Miljöpartiet möjlighet att visa korten, om ni tänker rösta med oss om det som ni ändå till större delen är på vår linje än Vänstern och Socialdemokraterna.

Det här visar också tydligt att finansborgarrådet anser sig behöva de här pengarna och inte bara agerar mjölkko åt staten utan även för egen del. Som vanligt klarar ni inte ens av att hantera de höjda inkomster ni får av höjda skatter, utan som någon nämnde förut tar ni ut både höjda skatter och höjda avgifter, och därigenom halkar Stockholm efter i tillväxtligan. Att vi numera är på tredje plats från slutet bland Sveriges regioner när det gäller tillväxt är väldigt allvarligt- inte bara för Stockholmsregionen utan för hela Sverige. Alternativet är ju, som vi så många gånger har varit inne på, egentligen inte någon annan del i Sverige utan som vi många gånger har varit inne på andra delar av Europa. Därför har det en vidare betydelse.

Sist till Ann-Marie Strömberg: Det visar sig faktiskt att det är billigare att bo om man får omvandla hyresrätten, tar lån och köper den. Det finns utredningar som visar på det. Att det sedan blir lugnare i området därför att man har ansvar för det och hjälps åt med att nattvandra och liknande är bara att konstatera, det är inte någon åsikt som jag har.

Anförande nr 167

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Jag sade förut att det framstår som oerhört naivt att påstå att den politik som förs i Stockholms Stadshus påverkar Sveriges konjunktur eller speciellt Mälardalens struktur, som väl haft något större svårigheter. Totalt sett vet vi att i den lågkonjunktur som har varit i Europa har Sverige klarat sig förhållandevis bra. Vi ser också att det vänder. De negativa faktorer som nämns som orsak till att vi får lägre tillväxt, exempelvis landstingsskatt höjningen, är helt och hållet förorsakade av den borgerliga politiken med misskötsel av landstingets politik som att sänka skatten fast man hade underskott på 10 miljarder till slut. Där har vi den främsta orsaken till skatthöjningen!

Nej, det här är förhållandevis små pengar. Jag ser en notering här om att sedan 1993 har tomträtterna varit 1 procent i ytterstaden och något mer i innerstaden.

Anförande nr 168

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Herr ordförande! Jag tycker inte vi ska ta upp en landstingsskattedebatt här, herr ordförande. Det bygger på skattesystemet, som Socialdemokraterna är ansvariga för, fast på annan nivå.

Det är konstigt om det inte har någon betydelse för vilken politik man för i Stockholm, med de skatter och avgifter man har här, att det går sämre just för Stockholm än för övriga regioner i landet. Är det naivt av oss? I så fall är det lika

naivt av de utredningsinstitut som har kommit fram till det här och som vi förlitar oss på – inte ett utan flera. Någoting bör det därför ligga i att det är en allvarlig situation.

Är det så att läget ljusnar, är det ju bra. Då får vi bara hoppas att ni inte ser er nödgade att komma med ytterligare skattehöjningar. Jag befarar det; jag har till och med skrivit interpellationer om det. När det nu visar sig finnas underskott i stadsdelsnämnder och så vidare, är farhågorna desto större.

Anförande nr 169

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Berthold Gustavsson kanske lyssnade på våra debatter på vår kongress. Det var roligt att höra. Då ska du också veta att vi i Miljöpartiet inte är helt emot en tillväxt. Men den tillväxt som vi vill jobba för handlar om en långsiktigt hållbar tillväxt, som bygger på vad miljön tål. Det är någoting helt annat än kortsiktig tillväxt, som i stället äter upp våra förutsättningar för nästa generation, och nästa och nästa.

Det är väl ingen idé att du ställer ärendet under votering, för vi har redan fattat det beslut som syns, nämligen att vi i så fall kommer att rösta för kommunstyrelsens förslag. Men vi har vårt särskilda uttalande, som handlar om att framför allt fastighetsskatten äter upp kommuninvånarnas möjligheter att utveckla sina förutsättningar.

Jag blir så irriterad på ordförandens knackningar med pennan – jag får inte säga färdigt vad jag vill!

Vi tycker att det måste bli en ändring på det, och det arbetar vi för på riksdagsnivån. Det är den kombinationen som det handlar om, att fastighetsskatten...

(R o l f K ö n b e r g (m): Ordningsfråga! Respektera talartiden!)

Ja, jag ska försöka göra det. Men jag kan ju gå och trycka in mig också, så får ni sitta ännu längre!

Anförande nr 170

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Vi har vissa regler att följa. Jag tror folk kan läsa innantill och har läst ärendet.

Anförande nr 171

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Ingen är ofelbar, jag drar också över några sekunder ibland. Men det är ganska anmärkningsvärt att det inte är en enda gång Gunnarsson går upp utan att det är ganska långa överdrag, så jag kan förstå om det väcker irritation.

Det är bra om ni kan vara för tillväxt, en del av er. Jag hoppas bara att ni kan få majoritet för den linjen i Miljöpartiet.

Eftersom ni nu ändå har en inriktning åt vårt håll tycker jag ni ska bekänna färg, och jag tänker begära votering så att vi kan sedan redovisa för väljarna hur ni de facto har röstat.

Anförande nr 172

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Visst, Berthold, att bo i bostadsrätt kan vara en ekonomiskt förmånlig boendeform – under förutsättning att man har pengar eller har sådana förhållanden att man kan få lån, men det gäller inte alla och det gäller inte alla som vill.

Koppla för jösse namn inte ihop det där med ansvarskänslan med boendet! Ansvarskänsla sitter inte i plånboken.

Anförande nr 173

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det är fantastiskt att man i alla fall kan få bo i bostadsrätt, att ni inte konfiskerar och kör ut dem som bor så.

Vi tycker också att det ska finnas hyresrätter. Under förra perioden byggde vi faktiskt fler hyresrätter än vad er majoritet gjorde perioden dessförinnan, så även vi ser till att den boendeformen ska finnas. Skillnaden är att vi inte försöker förvägra någon att bo i någon upplåtelseform. Det är det ni gör. Även om det har varit löften och påskrivet att de skulle få ombilda från hyresrätt till bostadsrätt, ändrade ni på detta. Sådant är fel. När ni dessutom favoriserar en boendeform i så hög grad i förhållande till andra, blir det tokigt.

Anförande nr 174

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Gång på gång här i kväll har Jan Valeskog sagt att de förslag ni lägger fram och sedan beslutar om betyder ingenting. Den politik som ni för här i staden påverkar ingenting. Hur har du mage att stå här och säga så? Betyder inte lokalpolitiken någonting, är det bara pappa Göran som bestämmer allting?

Gång på gång säger du detta, plus att du skyller på landstingsskatten. Något eget ansvar har du uppenbarligen inte, och inte heller någon annan i majoriteten.

Jan, jag skulle önska att du hade lite större tilltro till stadens egen politik, och då alldeles särskilt till näringslivspolitik. Jag menar, varför har vi annars en näringslivsnämnd, varför jobbar vi med de frågorna, om du inte tror ett skvatt på att de kan leda till någonting?

Om ni i majoriteten inte tror på er egen politik utan bara skyller allt som är fel på landstingsskatten och på Göran Persson, förstår inte jag hur ni ska kunna fortsätta reda upp det här. Det kommer bara att bli ett ännu större elände. Visserligen har väl inte Göran Persson och hans politik åstadkommit något gott för Stockholm, det tror jag vi alla kan skriva under på, men någonting ska ni väl ändå kunna göra lokalt,

någonting ska ni väl ändå kunna ta ansvar för själva? Det finns någonting mellan Göran Persson och landstingsskatten!

Anförande nr 175

Borgarrådet V a l e s k o g (s): De skrattar här omkring, och jag förstår det.

Beskrivningen att tomträttsavgälderna har orsakat den lågkonjunktur som Sverige har hamnat i är mycket överdriven, och det har jag försökt förklara på olika sätt. Det är en internationell lågkonjunktur, och Sverige har klarat sig ganska bra, men Mälardalsregionen har klarat sig något sämre. Frågan är om det är strukturellt eller konjunkturrellt, och alla tecken tyder på att det är konjunkturrellt och att det håller på att vända, tack och lov.

Självklart betyder vad vi gör här i många avseenden väldigt mycket, och det är därför vi är så oerhört glada över att ha en socialdemokratisk regering som bedriver en uppenbarligen framgångsrik politik. Se bara på näringslivsområdet, som också visar sig just av att vi har klarat oss förhållandevis bra i lågkonjunkturen och att det nu håller på att vända på det sätt som det gör.

Visst spelar det roll vad vi gör. Av det skälet är det också viktigt att den här majoriteten fortsätter.

Anförande nr 176

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Du menar uppenbarligen, Janne, att tomträttsavgäldens höjning beror på Göran Persson och höjd landstingsskatt – ja, det har jag förstått. Men bra näringslivspolitik säger du att regeringen driver i det här landet. Vi har då inte märkt något av det – inte vi här i Stockholm, och jag vet inte heller om Ann-Maries partikolleger i Fagersta gör det. Men de driver ju mera en borgerlig politik, så det kanske är därför Ralph Lédel kan komma dit och reda upp det nu; det blir väl kul för er?

Jag måste ärligt säga att jag är lite chockad över er syn på er egen politik. Jag hoppas att det är en väldig massa lyssnare som väller in över närradion och lyssnar på det ni säger om er egen politik!

Anförande nr 177

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag vill bara klargöra att det naturligtvis är självklart att man har rätt att ställa ärendet under votering – det är det ingen som ifrågasätter.

Jag vill också klargöra att vi kommer att arbeta allt vi kan för att försöka få samverkan mellan fastighetsskatten och tomträttsavgälder att bli mindre. Det är alldeles nödvändigt för att det inte ska bli en uppåtgående karusell, som trissar priserna alltför mycket i höjden. Det är viktigt att arbeta vidare för att få fastighetsskatten tillbaka till kommunerna, där den en gång hörde hemma – om vi nu

ska ha en fastighetsskatt över huvud taget, ska den återgå till kommunernas kassa, då kan vi åtminstone få någon typ av rättvisa i detta. Jag vill förklara att det också är Miljöpartiets riksdagsgrupps intresse att försöka ändra fastighetsskattesystemet.

För att så återgå till frågan om tillväxt, är det viktigt att konstatera att vi i Miljöpartiet har en tillväxtidé som handlar om att tillväxten måste befinna sig under vad miljön tål, och därför måste tillväxten hanteras på ett långsiktigt hållbart sätt. Därmed är inte sagt att man inte ska ha någon tillväxt, utan det får bli på de områden där man kan klara det utan att det långsiktigt förstör för kommande generationer.

Anförande nr 178

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Först en eloge till Viviann Gunnarsson – jag tror det var första gången på flera år som du höll dig inom talartiden.

Jag undrar beträffande tomträttsavgälderna kontra fastighetsskatten, är det vad som menas i andra stycket på sidan 1749 om att diskutera med statsmakterna hur värdet av de högre markpriserna ska fördelas mellan stat och kommun? Följaktligen, om vi lyckas sänka fastighetsskatten till en lägre nivå, kommer ni automatiskt att höja tomträttsavgälderna ytterligare – är det så man ska tolka det? I så fall är det inte fråga om att det kommer den enskilda människan till godo, utan det är fråga om en fördelning mellan stat och kommun. Det är lite oroväckande.

Åter till min interpellation: Hur ska detta med tillväxten fungera, när ni säger att man inte ska ha en enda kvadratmeter mer av asfalt?

Anförande nr 179

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Nu är du tillbaka vid samma lågvattenmärke. Vi har aldrig sagt att vi inte ska ha en enda kvadratmeter mera asfalt heller, men jag orkar inte diskutera det en gång till. Det finns i vårt partiprogram.

Fördelningen mellan stat och kommun handlar om att till kommunen återge det som kommunen kan ha nytta av, nämligen om vi nu ska fortsätta att ha en fastighetsskatt, vilket många i mitt parti inte tycker att vi ska ha. Det är en väldigt dålig förutsättning att arbeta med, när man låter grannarnas försäljningar utgöra riktlinjen för hur mycket de som bor kvar ska betala. Detta har fortgått år efter år, och det finns mängder av utbildade ekonomer som arbetar vidare på detta system som de innerst inne måste inse är helt fel.

Där måste vi jobba vidare, och jag är lycklig om även Moderaterna tycker det – och det vet jag att ni tycker.

Anförande nr 180

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp i debatten, och mina kolleger har fullgott redogjort för vilken partiets ställning är. Men eftersom det har begärts votering är jag tvungen att göra någon form av röstförklaring, för jag har

en lite avvikande uppfattning från partilinjen i frågan om tomträttsinstitutet för den framtida bostadsbebyggelsen i Stockholm. Jag tror nämligen att vi på sikt måste se att det institutet delvis inte fungerar. Åtminstone har det varit Miljöpartiets ingång att det också är ett sätt för staden att behålla kontroll över marken. På det sättet har institutet spelat ut sin roll, och vi kan få svårigheter när framför allt småhusbebyggelse och flerbostadshus i bostadsrätt byggs på tomträtt och inte på fri tomt. Det kan skapa konstiga snedvridningar, så jag tror att man i framtiden behöver göra det.

Jag kommer att rösta med majoriteten för kommunstyrelsens förslag, därför att jag tycker att i det system vi har i dag i Stockholm är det det enda rätta att göra. Jag tycker det var väldigt märkligt att man under förra mandatperioden inte ville se över det här utan bara släppte frågan till nästkommande majoritet, som då måste ta sitt moraliska ansvar och se till att priserna åtminstone hänger med medan man har kvar det system man har.

Anförande nr 181

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Viviann Gunnarsson, ska jag ta detta som en utsträckt hand, att vi ska verka mot fastighetsskatten? Då är det bara att hoppas att vem som än företräder den linjen – jag fick inte riktigt klart för mig om du gör det – får större inflytande, så kanske det blir rimligare att kunna bo på det sättet och att färre kommer att behöva sälja på grund av skatter, inte på grund av driftkostnader, räntor eller amorteringar. Det är det som jag tycker är moraliskt väldigt upprörande, och kan vi få en majoritet för att få bort detta är det bra.

Samtidigt är det ju en liten glidning när du säger att det ska överföras till kommunal fastighetsskatt i stället. Nivån på skatten är det avgörande, inte om den går till kommunen eller till staten, för om den enskilda individen har möjlighet att bo kvar eller inte. På den punkten vore det värdefullt med ett klargörande.

§ 19 Utredning avseende åtgärder för att minska kostnaderna vid nyproduktion av bostäder

Hemställan från koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB (utl. 2004:77)

Anförande nr 182

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Detta ärende behandlar vad staden kan bidra med på olika områden för att få ned boendekostnaderna. Det handlar om fem pilotprojekt, som berör förvaltningar och bolag som de ska arbeta med.

Det första heter Utveckling av planprocessen i samverkan. Här handlar det om att staden redan i planprocessen på allvar beaktar de faktorer som är starkt kostnadsdrivande. Det kan till exempel handla om gestaltungs- och materialkrav, som ibland i onödan har väsentligt fördyrat byggandet.

Det andra projektet handlar om att utveckla byggprocessens tidiga skeden. Här handlar det bland annat om att hitta nya upphandlings- och samarbetsformer, som kan tillämpas vid nyproduktion men som ändå följer reglerna i lagen om offentlig upphandling. Genom att pröva alternativa entreprenadformer kan kostnaderna sänkas. Ett försök att hitta standardkrav från byggherrarnas sida som blir generella inom hela byggsektorn vore då också en fördel.

Det tredje projektet heter Utveckla styrning och kompetens i projekteringsfasen. Här tas frågor upp om bättre styrning av konsulter och om tydliga kravprofiler för att kunna använda sig av projekteringsledare med produktionsbakgrund.

Det fjärde projektet handlar om att stimulera det industriella byggandet. Här gäller det frågan om möjligheterna till ökat byggande av prefabricerade hus och ökat modulbyggande. I detta sammanhang blir då frågor om arkitektonisk utformning, konstruktiva lösningar vid högre hus, frågor om brandskydd och ljudfrågor särskilt viktiga att studera.

Den sista punkten rör frågor om att öka insynen och att pressa priserna i de underliggande leden. Det handlar om att bidra till att öka konkurrensen på byggmaterial av olika slag, bland annat.

Arbetet med de här projekten ska pågå från och med denna månad till och med mars 2005.

I övrigt använder vi oss av andra sätt att hålla nere boendekostnaden. Vi har just diskuterat tomträttsavgälderna, ett mycket viktigt instrument för att hålla nere boendekostnaderna. Vi har just beslutat att i praktiken ha avgiftsbefrielse de första fem åren vid produktion av nya hyresfastigheter.

Vi har även initierat ett förfarande med markanvisningstävlingar med hyrestak. Det innebär att man tävlar med kvalitetsaspekter i projekten utifrån givna hyresnivåer.

Att staden har en ekonomisk och verksamhetsmässig allmännyttig verksamhet i de kommunala bostadsföretagen är också av stor betydelse för att hålla nere boendekostnaderna. Utan de bolagen skulle vi i praktiken ha marknadshyror i Stockholm, och det skulle mycket kraftigt fördyra boendet i hela staden, inte bara i innerstaden. I motsvarande mån skulle då inflyttningshyrorna för nyproducerade hyresrätter stiga kraftigt och också påverka bostadsrättsmarknaden negativt.

De kommunala bostadsföretagen har varit mycket viktiga genom åren, också för att upprätthålla bostadsproduktion under lågkonjunktur. Då andra byggherrar valt att avstå från att bygga har kommunala bolag kunnat bygga till förhållandevis låga produktionskostnader, som ju brukar vara fallet när det är så kallade dåliga tider.

Med denna bakgrund vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 183

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag noterade att Jan Valeskog alldeles nyss bekände sig till Ann-Marie Strömbergs tidigare definition och hävdade att beslutet nyss faktiskt begränsar boendekostnaderna. Som ni redan vet tycker jag att det är en väldigt kreativ definition.

Detta sagt, herr ordförande, vill jag ändå gå över till att säga att detta är ett i grunden mycket bra ärende. Det är mycket bra med typhus, och det är mycket bra med nya upphandlingsformer.

Möjligen är det en smula fascinerande att de här förslagen framställs som världens åttonde och nyaste underverk, eftersom Svenska Bostäder började bygga typhus och upphandla på nya sätt 2001, när jag var ordförande. Men nu ska vi inte vara griniga och småaktiga!

Jag tycker också att det är väldigt bra att ni skrotar den helt absurda idén om ett kommunalt byggbolag. Formuleringen att ett sådant skulle ha mycket begränsade möjligheter att minska produktionskostnaderna för bostäder i förhållande till den resursinsats som krävs, samtidigt som det skulle innebära betydande ekonomiska risker för staden, är föredömlig. Med mitt språkbruk är den närmast krispig. En lysande formulering – stor eloge för den!

Jag blir igen lite fascinerad över att gatu- och fastighetsnämnden, ledd av det föredragande borgarrådet, har yttrat sig på visst sätt över utredningen. Nämnden säger: "Vi har i en rad sammanhang pekat på vikten av att påverka statsmakterna för att eliminera de många och uppenbara hinder mot ett ökat bostadsbyggande som ligger i statsmakternas händer att lösa." Även det är ju en krispig formulering! Jag måste bara fråga: När har ni pekat, och på vad? Vem, om inte den politiska ledningen, ska stå för detta påverkande av statsmakterna, och vad har gjorts?

Ni "ser mycket positivt på att det ånyo tas initiativ inom staden för att komma till rätta med sådana kostnadsdrivande förhållanden som staden själv har stor rådighet

över”. Det är ju bra – men även där, vad har ni bara sett positivt på respektive vad har ni de facto gjort?

I den här delen finns det anledning att uppmana Jan Valeskog att lyssna lite mer på sig själv. Gå från ord till handling, agera mot statsmakterna och, som jag sade, bygga fler typhus och fullfölja insikten att kommunala bolag faktiskt inte löser alla problem i tillvaron.

Jag yrkar bifall till den borgerliga reservationen.

Anförande nr 184

V e r o n i c a E k s t r ö m (v): I det här ärendet är vi här i salen i alla fall nästan överens om besluten som vi ska fatta. Jag tänkte ändå redogöra för hur vi i Vänsterpartiet tänker i den här frågan.

I valet pratade vi i Vänsterpartiet mycket om bostadsbristen. Alla är väl glada över alla de lägenheter som byggs. Jag är stolt över att våra kommunala bostadsbolag i dag bygger och planerar så mycket de bara mäktar med. Jag tror också att vi alla är bekymrade över att det trots allt går för långsamt.

Jag är också bekymrad över att de mycket fina lägenheter som våra kommunala bolag i dag bygger är lägenheter som de flesta stockholmare inte har råd att bo i. Merparten av dem som står i bostadskön får inte ens erbjudande om att titta på lägenheterna, de rensas bort för att de har för låga inkomster.

Det förslag vi fattar beslut om i dag tycker vi i Vänsterpartiet är bra. Vi tror att det är ett sätt att få ned produktionskostnaderna. Jag är dock övertygad om att om vi ska lyckas med projektet att bygga bort bostadsbristen och att folk ska ha råd att bo i de bostäder som vi bygger, behöver vi stora förändringar i synen på bostadspolitik i det här landet, och det finns en hel del att göra på statlig nivå.

Vänsterpartiet arbetar för en social bostadspolitik, för vi tror att det är bra för oss alla om människor har en bostad att bo i. Men vi i staden ska givetvis göra vad vi kan, och vi tycker att det här förslaget är ett steg i rätt riktning så att vi på sikt klarar av att bygga bostäder som stockholmarna vill ha.

Anförande nr 185

M a t s G N i l s s o n (m): Herr ordförande! I likhet med Rolf Könberg vill jag säga att det är mycket i det här förslaget som är bra. Det är självfallet positivt att man försöker sänka produktionskostnaderna. Men detta ställer ändå krav på lite konkreta åtgärder. Det tar sex till nio månader att sätta i gång en planprocess, och detta kostar pengar. Det framgår av ärendet att för en entreprenör som vill driva igenom ett projekt ligger det en riskpeng i detta. Det är ett krav på oss allihopa att snabba på den processen. Jag tror att det då kommer att krävas lite politiskt ledarskap. Man måste våga en hel del saker, som att prioritera att sätta fart på bostadsbyggandet. Vi hade en diskussion för någon månad sedan om sociotopstudier – det kanske inte är det allra

viktigaste, utan vi kanske ska prioritera annorlunda. Kanske måste vi erkänna att storstaden bullrar, även om Miljöpartiet kommer att slå bakut inför det faktumet. Vi måste börja tillåta olika standarder, vilket konkret innebär att vi måste tolerera lägre utsmekningsnivå på nya bostäder, för att få ned kostnaderna.

När Jan Valeskog påpekar för statsmakterna, som han skriver i sitt ärende, tycker jag man ska passa på att påpeka att den för närvarande använder vår region som en mjölkko. Vi vet att 60 procent av hyran i en nybyggd lägenhet är skatt. Vi vet att vi i Stockholmsregionen betalar mer än 40 procent av den totala fastighetsskatten i landet trots att vi har mindre än 20 procent av bostadsbeståndet. Vi vet att Stockholmsregionen betalar osannolika 25 miljarder kronor i boendeskatter.

Vi har en svag nybyggnation i Stockholmsregionen, trots en stor efterfrågan och trots ett synnerligen gynnsamt ränteläge. I en majoritet av landets län, som inte alls har den efterfrågan på bostäder som vi har, byggs det mer än tidigare – här byggs det mindre.

Rent konkret krävs det för att vi ska komma i gång med nyproduktionen i Stockholmsregionen att byggmomsen sänks, och fastighetsskatten måste bort. Några pilotprojekt, hur bra de än är, kommer inte att ändra de grundläggande problemen. En ny borgerlig regering kommer däremot att göra det.

Anförande nr 186

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande! Jag får ingen kola nu, för den här gången tar jag ordet. Utöver vad som anges i ärendet finns det ytterligare ett par bekymmer med de slutliga boendekostnaderna. Under några år har jag haft förmånen att jobba i Familjebostäder, och vi har ju haft ett antal fastigheter och byggprojekt, i Hammarby Sjöstad till exempel. Vi kan se att de olika, säkert från viss utgångspunkt intressanta, kraven på gestaltning, miljöanpassning och liknande har blivit enormt dyrt. Med detta menar jag inte att vi ska bygga med dålig kvalitet, men däremot måste vi se om det är just de extrema gestaltningarna och miljöanpassningskraven som vi verkligen ska använda oss av i dag. Nu har vi förbättrat oss på den punkten och man jobbar bättre från de olika förvaltningarna och bolagens sida för att undvika de extrema situationer som har uppstått på vissa håll i Hammarby Sjöstad. Det är ju också därför hyrorna blev så dyra.

Mats G Nilsson har redan talat om skatterna, att byggmomsen måste sänkas, att fastighetsskatten måste avvecklas och att förmodligen mer än 60 procent av hyran är skatt. Det är inte bara vi som säger det, utan det finns oberoende institut som har kommit fram till detta. På yttersta vänsterkanten är ni väl glada för det, som vill ta ut så mycket skatt som möjligt, men jag tror att man biter sig i svansen här också.

Det finns en punkt till som är oroväckande, och det är att företrädare för statliga myndigheter har en inställning i frågan om kostnader för boendet och byggkostnaderna när fastigheterna är färdigställda. Officiella företrädare och höga tjänstemän i Sverige säger: Jamen man får väl räkna med att göra en direktnedskrivning av de olika objekten för att sänka boendekostnaderna!

”Direktnedskrivning av objekten” betyder på vanlig svenska att man i bokföringen sänker värdet på en fastighet och tar pengar ifrån hyresgästerna. Det är inte så många företag som klarar av det – framför allt inte de privata byggföretagen, som måste ha en viss lönsamhet i sitt byggande. Det är en allvarlig tendens, när det finns myndighetsföreträdare som säger på det sättet. Naturligtvis är det en politik som riktar sig mot oss stockholmare, för det är här vi har de största problemen.

Bifall till reservationen!

Anförande nr 187

L o t t a E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det här förslaget till beslut emanerar ju ur ett förslag om ett kommunalt byggbolag, och det var med väldig tillfredsställelse vi såg att den utomordentligt korkade idén avslogs. Det hade sannolikt lett till enorma kostnader, med enorma risker för skattebetalarna.

Men då måste man ju hitta på någonting annat för att dölja det faktum att byggandet i Stockholm inte har varit så lågt sedan förra gången socialisterna hade makten i den här kommunen. Därför har man här en rad förslag. Först och främst vill jag säga att de inte alls är dåliga. Problemet är bara det som inte står i ärendet. Man räknar upp en massa saker som höjer kostnaderna, men det riktigt allvarliga är ju det som man själv inte kontrollerar, nämligen beskattningen av byggandet och boendet, som i Sverige är mycket högre än i många andra länder och som drabbar Stockholm extra hårt, framför allt fastighetsskatten. Även om man vidtar alla de åtgärder som räknas upp i ärendet – och som är bra – kommer ändå byggkostnaderna att vara så väldigt mycket högre här. Det beror naturligtvis på regeringens usla bostadspolitik, som är icke-befintlig.

Jag anser att ett viktigt steg måste vara att regionen uppvaktrar regeringen för att försöka förmå den att sluta straffa Stockholm på det sätt man gör, bland annat genom de helt orimligt höga taxeringsvärdena.

Anförande nr 188

Å s a R o m s o n (mp): Det finns aldrig så goda debatter här i salen som när vi får ägna oss åt rikspolitik, och bostadsbyggandet är verkligen ett område där de flesta partier – och Miljöpartiet är nog dessvärre inget undantag – hellre ägnar sig åt vad man borde göra i ett annat hus här i staden än vad man borde göra själv.

Rolf Könberg, som annars brukar vara fullmäktiges *understatement*-man nummer ett, yttrade något som jag måste upprepa, nämligen att majoriteten inte ska tro för mycket på kommunala bolag. Det var intressant med tanke på att han kommer från ett parti som ju mer eller mindre har velat uttradera de kommunala bolagen. Då är det ju tur att han inte anser att de ska lösa bostadsbyggandet!

Det är väl trots allt så att om man kunde effektivisera och förbättra en beställarkompetens och byggkompetens hos de kommunala bolag som tyvärr inte

fick bygga så mycket under förra mandatperioden så skulle man komma åt en del kostnader.

Byggandet är ju ett mycket stort problem, som vi ofta pratar om här. Miljöpartiet vurmar för att inte bara bygga miljöbra bostäder utan bostäder som folk också efterfrågar. Det brukar marknaden ibland reglera själv, men ibland får man, som vi har fått se i den här staden, vissa områden som byggs utan att folk har hängt med i löneutvecklingen och därför inte vill bo i de alltför luxuösa bostäderna. Därför tycker jag det är positivt att man nu har tagit ett lite mera samlat grepp på kostnadssidan och att vi i gatu- och fastighetsnämnden vid flera tillfällen har tittat just på att öka antalet olika bostadsbyggare för att öka konkurrensen och för att få en del tävlingar kring utformningen.

Jag skulle vilja peka på att även renovering av befintlig bebyggelse ska ses utifrån ett bostadsförsörjningsperspektiv. En stad som mer eller mindre har byggt på större delen av sin mark måste även se den befintliga bebyggelsen som en viktig del av bostadsförsörjningen. Där tror jag att man också kan göra väldigt mycket, inte minst för den här staden, om vi får en tredelad fastighetsbildning.

Miljöanpassningen var som alltid kritiserad från det borgerliga hållet, därför att den i det här fallet – hugaligen! – skulle kosta mycket i hyror. Då vill jag påpeka att bostadskostnaderna ju inte bara är hyrorna utan även elkostnader, sophanteringskostnader, vattenkostnader och allt annat som kommer till. I ett längre perspektiv kan det löna sig med vissa miljöanpassningsåtgärder, och det bör man ha med i bilden i stället för att alltid bara först kritisera miljöanpassning som någonting som automatiskt bara är dyrt och dåligt.

Slutligen kan vi även när det gäller planering av bostäder se att det i ett långt perspektiv – och man bör ha det långa perspektivet på bostadsbyggande – kan lösa sig att planera med viss långsiktighet. Det är inte alltid det bästa att slå upp första bästa hus på första bästa gräsmatta därför att det just i dagsläget framstår som det billigaste, om det på lång sikt kostar mera.

Anförande nr 189

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag ber om tillgift om jag skulle ha råkat använda ironi eller understatement på ett sätt som Åsa Romson inte förstod.

Jag vill dock vara tydlig och säga att jag varken använde ironi eller *understatement* tidigare, utan jag var helt uppriktig i mitt beröm över ärendet; det är ju inte så ofta man har anledning att vara uppriktig i sitt beröm.

Jag var också uppriktig i min uppmaning till Jan Valeskog att fullfölja insikten om att kommunala bolag inte löser alla problem i tillvaron. Är vi överens om det, vilket vi möjligen är, så tycker jag att det är trevligt. Då kan Åsa Romson och jag vara lite mindre oense än vad vi brukar vara.

Anförande nr 190

Å s a R o m s o n (mp): Ännu mer glädjande är om Rolf Könberg är överens med mig om att de kommunala bolagen har en roll åtminstone i den här staden – det var ju tacksamt att höra! Vi ser fram emot hur vi kan utforma det i kommande politik.

Anförande nr 191

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Föga förvånande var vänstermajoritetens första förslag för att råda bot på bostadsbristen ett kommunalt byggbolag. Det är ju så att kommunen alltid vet bäst, och därför ska kommunen också ha ett sådant bolag.

Vänstermajoriteten har en förmåga att ta på sig kostnader som staten egentligen borde bära. Till exempel kan man undra över varför vi inte hör en starkare kritik från vänstermajoriteten mot byggmomsen och att den borde sänkas. Fastighetsskatten har vi redan nämnt tidigare, att den borde tas bort helt och hållet. Hur är det egentligen med kontakterna i regeringskansliet från Stadshuset sida? En annan sak där staden tar på sig kostnaderna är miljömiljarden. Det är staten som har ansvaret för saneringar, men nu ska vi i staden använda våra pengar till det i stället.

Den osäkerhet som har rått för många byggherrar om kostnader har gjort att bostadsbyggandet inte har haft den intensitet som det borde ha. Därför är det roligt att vi nu tillsammans kan vara eniga i beslutet om det här förslaget. Ändå känns det lite märkligt att vi nyss har haft ett ärende där vi har diskuterat att höja boendekostnaderna för stadens fastighetsägare genom att höja tomträttsavgälderna, och nu behandlar vi ett ärende om att bringa ned boendekostnaderna. Det måste naturligtvis vara stadens mening att se över boendekostnaderna över huvud taget, och inte å ena sidan att de som har haft sina fastigheter länge ska få ökade kostnader medan å andra sidan de som flyttar in i nybyggnation får det billigare. Vi måste verka för lägre kostnader över huvud taget.

Anförande nr 192

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag bara säga till Ewa Samuelsson att Vänsterpartiet länge har drivit att ta bort byggmomsen för hyreshus, men tyvärr har vi inte egen majoritet i riksdagen.

Det verkar som om vi är rätt så överens om att det ska göras någonting. Då kan man ju fråga er på högersidan varför inte ni gjorde någonting åt de skenande kostnaderna. Vi har tagit fram ett antal förslag här, och de emanerar som någon påpekade från ett första förslag att se över om det var värdefullt att ha ett kommunalt byggbolag. Här har man i stället kommit fram till att man ska öka byggherrekompetensen. För att få makt över byggprocessen är det viktigt att få ökad byggherrekompetens och kunna arbeta som totalentreprenör, säger man. Det förefaller vara ett bra alternativ. Det viktiga för vår del är ju att man faktiskt får makt över processen, för det har visat sig att byggbranschen har stora brister. Byggekostnadskommittén kom för några år sedan fram till att det fanns enormt stora brister i kostnadsmedvetenhet och insyn.

Asfaltskartellen är väl ett exempel på hur det kan gå till. Det är viktigt att kommunen själv har rådighet över hela byggprocessen, och det menar vi att man får i och med det här ärendet. Det är alltså en sak som vi kan göra.

Vad vi däremot inte ska göra är att göra avkall på krav på miljö, tillgänglighet och så vidare, som ni ideligen antyder. Det är faktiskt inte långsiktigt hållbart, och det är inte heller kostnadsmässigt effektivt. Att bygga slarvigt blir alltid dyrare.

Tidigare i kväll tyckte ni att den som vill bo i buller ska få göra det. Tycker ni att den som vill bo i asbest kan få göra det också, eller i mögelhus? Det handlar om att följa de krav som finns. Det tycker vi är viktigt, och vi tror inte att det förbilligar på något sätt att inte göra det.

Jag får väl ytterligare en gång tala om varför det här förbilligar boendet, ställt i relation till det förra ärendet. Här får man fem år utan tomträttsavgifter för hyresfastigheter, som i dag har tomträttsavgifter. Det är alltså en sänkning – då blir det alltså billigare.

Ewa undrar varför de som har bott länge ska drabbas mer. Tyvärr är det ju så att nyproduktionen är det som är riktigt dyrt i dag. Äldre lägenheter är ofta billigare, för de har kommit till under en period när det fanns stora statliga bidrag. Det riktigt dyra är nyproduktionen, och det är kostnaderna för den som vi vill sänka på alla tänkbara sätt med de medel vi har tillgängliga.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 193

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ta bort byggmomsen på hyreshus, säger Ann Mari Engel. Vi vet sedan förut att ni gör skillnad på kreti och pleti. Det är nämligen fult att äga, enligt Vänsterpartiet.

Byggmomsen, där staten tar hand om intäkterna medan staden får kämpa för att klara av ett ökat bostadsbyggande, borde tas bort helt och hållet.

Anförande nr 194

A n n M a r i E n g e l (v): Nej, Ewa, det är inte fult att äga.

Men om man jämför kostnaderna för olika boendeformer i Stockholms stad över en tioårsperiod, ser man att de som har varit allra minst gynnade är hyresgästerna. De som har haft den bästa utvecklingen och tjänat mest på sin boendeform är villa- och bostadsrättsboende. Vi tycker inte att det är riktigt att de som är allra mest missgynnade ekonomiskt ska vara de som har det sämst här i staden.

Anförande nr 195

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Ann Mari Engel sade nyss: Vi gjorde inget åt de skenande byggkostnaderna. Detta är samma Ann Mari Engel som

satt i Svenska Bostäders styrelse och instämde i den borgerliga majoritetens uppdrag till bolaget om typhus och nya upphandlingsformer, som jag alldeles nyss berömde föredragande borgarrådet för. I samma inlägg lyckas Ann Mari Engel andas uppenbar besvikelse över det uteblivna kommunala byggbolaget, och dessutom jämställa buller med asbest.

Förlåt, fullmäktige, men Vänsterpartiet var mycket roligare i det förra ärendet än i det här.

Det vi har påpekat, vilket framgår av ärendet, är precis det som stadsbyggnadskontoret har påpekat, att buller- och miljökrav i staden ofta sätts högre än vad lagstiftningen kräver. Det kommer vi att fortsätta påpeka när vi har talartid nästa gång.

Anförande nr 196

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Rolf, visserligen jobbar jag i nöjesbranschen, men det är inte därför jag är här i kväll. Det är tråkigt om du tycker att jag inte är tillräckligt rolig, men jag tyckte att det är var en allvarlig fråga.

Jag medger gärna att man satte i gång ett antal projekt inom Svenska Bostäder för att titta efter typhus och så, men i stort sett gjordes inte något samlat grepp över staden.

Jag förbehåller mig själv rätten att tolka våra beslut. Jag andas inte besvikelse – jag säger att detta kom i gång som ett förslag. Det är ju jättebra att det förslaget satte i gång processen, om det skulle vara bra med ett kommunalt byggbolag. Nu har man kommit fram till att det är en bättre lösning att skaffa egen byggherrekompetens, och då tycker jag att det är bra. Avsikten var självklart att förbättra byggherrekompetensen och bjuda motstånd mot byggbolagens möjligheter att själva besluta över hela byggprocessen, som inte har visat sig vara gynnsamt.

Anförande nr 197

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Utöver stadens ansvar för lägre boendekostnader har, som flera har varit inne på, självklart också staten ett stort ansvar. Staten har i dag nettointäkter från bostadssektorn, men även om vi önskar aldrig så hårt kommer vi knappast tillbaka till den storleksordning på subventioner som gällde på 1980- och 1990-talet och ända tillbaka till 1970-talet, då det väl var 40 miljarder per år som mest i dåtidens penningvärde.

Det är ändå viktigt att vi har ett system där staten stimulerar ett bostadsbyggande som också kan fungera på den typ av bostadsmarknad som vi har i Stockholm. Vi har i flera sammanhang varit kritiska mot hur det har fungerat med investeringsbidragen, till exempel, och framfört kritiken vid flera tillfällen.

Naturligtvis kan man som Moderaterna ofta gör i debatten göra det enkelt för sig – i teorin, i praktiken brukar det inte alls fungera på det viset – och säga att alla skatter från bostadssektorn ska tas bort. Om vi räknar på vilka pengar det handlar om är det

knappast realistiskt. Nu vet jag inte om samma princip fortfarande gäller med den nye ordföranden i Moderaterna, det återstår väl att se. Fastighetsskatten ger 25 miljarder. Hur det ska finansieras vore oerhört intressant att få höra här. Ekonomer brukar säga att om man vill sänka skatter bör man hellre än fastighetsskatten minska inkomstskatten eller kapitalbeskattningen, för det är bättre för tillväxten i ekonomin. De flesta länder har en fastighetsskatt i sina skattesystem.

Jag utesluter självklart inte att det bör kunna ske förändringar, men just den där populistiska vinklingen som vi har hört lite granna av här är inte trovärdig.

I första hand – och det är vad ärendet handlar om – måste vi arbeta för att få en större konkurrens på entreprenadsidan, öka konkurrensen på byggmaterialsidan och förbättra plan- och byggprocesser. Vi måste i ökad omfattning stimulera det industriella byggandet. På det viset kan vi få lägre boendekostnader för hyresgäster och boende i egnahem och bostadsrätter. Inte minst, eftersom det nämndes i diskussionen, kan vi slå vakt om de kommunala bolagen och inte, som Moderaterna av och till har hotat med eller sagt sig vilja göra, sälja alla eller några av bostadsbolagen eller sälja bort attraktiva fastigheter, som man konsekvent har gjort och därmed undergrävt de kommunala bostadsföretagens ekonomi. Det tycker jag inte är bra!

Anförande nr 198

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Enligt debattreglerna kan man bara ta replik på Ann Mari Engel en gång, men jag kände att det inte räckte.

Ann Mari Engel anklagade oss för att inte ha ”tagit ett samlat grepp” 2001. Nej, det är möjligt att det inte var det vi gjorde. Men då står förstas det agerandet i knivskarp kontrast till ert ”samlade grepp” nu: era fem pilotprojekt? Det är möjligt att jag om jag går tillbaka till handlingarna från 2001 och 2002 kan hitta ytterligare tre punkter för att kunna säga att vi också hade fem projekt och tog ”ett samlat grepp” i motsvarande mån.

Men sedan har vi ju det här med vad vi ska göra när vi nu tydligen ändå är överens om att det är bra att det inte blir något kommunalt byggbolag. Nyckelorden i ärendet är ökad ”byggherrekompentens” och ”aktivt utveckla beställarkompentensen”. Då frågar sig Vän av ordning: Hur görs det bäst? Hur ökar man sin byggherrekompentens, och hur utvecklar man aktivt sin beställarkompentens? Jo, genom att i praktiken, handfast, bygga!

Tyvärr är det då ett bekymmer, om jag igen får tjata om Svenska Bostäder som jag vet att ni vet att jag gör, att revisorerna under utredningsprocessen har skrivit en rapport som jag noterar är på flera punkter uppfångad i ärendet: Hur arbetar staden för att uppnå målet 20 000 nya bostäder? Där framgår bland annat att Svenska Bostäder har i uppdrag att producera 1 000 bostäder per år, samma siffra som vi införde 2001, och totalt 4 000 under mandatperioden. 2003 påbörjades produktion av 235 bostäder, och för år 2004 beräknades byggstart ske av 804 bostäder, alltså på de två åren ganska exakt hälften av fullmäktiges mål. Jag konstaterar att om det

fortsätter på det sättet – hittills har det börjat byggas 1 700 bostäder av de 20 000 – så blir det färre tillfällen att öva upp sig i byggherrekompetensen, färre tillfällen att aktivt utveckla beställarkompetensen. Det tycker jag är tråkigt, för det här är viktiga ord och detta bör genomföras.

Anförande nr 199

A n n M a r i E n g e l (v): Rolf Könberg, du vet mycket väl vad det beror på att det är ett mindre antal lägenheter som är färdiga. Det är bland annat vad det här ärendet handlar om, att lägenheterna uppstår inte fix och färdiga som stampade ur jorden, utan det är en ganska lång process. Vi gör vad vi kan för att förkorta den. Det som är färdigt nu är en följd av att det planerades för lite under er period.

Det är rörande att du är så väldigt mån om Svenska Bostäder och deras möjligheter att bygga nu. Det kan man inte precis påstå att ni var under de första två åren som jag satt i Svenska Bostäders styrelse och ni bestämde här i staden – då var det byggstopp för allmännyttan, och då kunde man näppeligen utveckla någon som helst byggherrekompetens!

Anförande nr 200

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill gärna avsluta den här debatten i den anda av samförstånd och beröm som jag har vinnlagt mig om att slå an; det är ju inte varje gång det sker!

Det jag tog mig friheten att påpeka här var att Ann Mari Engel var lite pretentiös när hon talade om att det skulle vara ett så otroligt samlat grepp nu, vilket det inte var 2001. Då är vi lite grann tillbaka till frågan om det verkligen är världens åttonde och nyaste underverk eller inte. I den generösa anda i vilken vi bör skiljas ifrån frågan är jag beredd att säga att det är okej att ni tar ett i alla fall något mer samlat grepp nu än vad vi klarade av 2001.

*§ 20 Skötselprogram för Stockholms lantegendomar**Hemställan från gatu- och fastighetsnämnden med anledning av dom i Länsrätten (utl. 2004:78)*

Anförande nr 201

Borgarrådet V a l e s k o g (s): Jag ska snabbt nämna bakgrunden. Fullmäktige fastställde, som framgår av ärendet, 1991 ett skötselprogram för Stockholms lantegendomar. Ett av syftena var att de arrendatorer som då skulle gå över till alternativ odling skulle få möjlighet till reducering av arrendeavgälden eller förändring av övriga arrendevillkor. I ärendet föreslås att åtagandet enligt skötselprogrammet ska upphöra vad gäller jordbruken. Orsaken är att Sveriges inträde i EU nu möjliggör bidrag för exempelvis alternativ odling.

Det finns ett ärende om en arrendator som har begärt ersättning, där det föreslås att han inte ska få någon ersättning. Jag vill understryka att det är efter en juridisk bedömning, som bland andra juridiska avdelningen står bakom. Det skulle strida mot skötselprogrammet och riskera att bli prejudicerande.

Med denna korta inledning vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 202

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Vi tycker att det är tråkigt att det här programmet är på väg att tas bort. Programmet var framtidsytande och styrde mot minskad användning av kemikalier och konstgödsel i jordbruket på Stockholms stads marker.

Glädjande nog håller majoriteten nu på att i stället ta fram en stiftelse som, på ett liknande sätt som Skärgårdsstiftelsen, ska ta hand om och utveckla de natur- och kulturvärden som finns på Stockholms lantegendomar. Vår vision från Miljöpartiets sida är att de ambitioner om miljöhänsyn som fanns i programmet ska föras över till stiftelsen och vara styrande där.

Vi i Miljöpartiet tycker det är underligt att den brukare som har skött sina marker ekologiskt under programperioden inte har fått någon ersättning. Vi yrkar därför avslag på den andra att-satsen och vill att gatu- och fastighetskontoret ska komma överens med brukaren om att han ska få ersättning så som programmet stipulerar.

Anförande nr 203

A n n - M a r i e S t r ö m b e r g (v): Jag och Vänsterpartiet har samma uppfattning som Miljöpartiet. Vi delar ju föredragande borgarrådets uppfattning när det gäller skötselprogrammet, det har spelat ut sin roll. I och med EU-inträdet finns det nu andra möjligheter att få bidrag. Men vi tycker att de som har arbetat enligt programmet borde få skälig ersättning. Den här enskilde arrendatorn har arbetat med ekologiskt jordbruk, han har följt sina åtaganden, och vi tycker inte att det är så

självlärt att han inte ska kunna få någon ersättning alls. Visserligen arbetade han ekologiskt redan innan skötselprogrammet vidtog, men att det sedan inte har blivit några avgäldsregleringar beroende på att det inte har funnits några fler som har varit intresserade tycker vi inte är något skäl att behandla en enskild jordbrukare så styvmoderligt.

Jag instämmer i avslagsyrkandet när det gäller del två i detta ärende.

§ 25 Motion om stadens regler för bostadsanpassningsbidrag för funktionshindrade (1997:32) (utl. 2004:43)

Anförande nr 204

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag tror inte jag behöver använda fem minuter. Den här gamla motionen är ju från 1997, och vad den möjligen symboliserar är väl sunda förnuftets seger över idiotiska regler. Lagar och regler som inte leder fram till någonting gott är inget man måste värna om.

När jag träffade den lilla blinda tanten, som lagade sin mat i ett våffeljärn, och hörde hur kommunens handläggare med amper ton talade om för henne: ”Det skulle du ha tänkt på innan du flyttade!” – då blev fru Lundin förbannad, det kan jag tala om för er! Man får inte handskas med människor på det sättet. Det var den enkla anledningen till att jag motionerade.

Sedan har någon förnuftig människa tänkt till när det gäller statliga regler om bostadsanpassningsbidrag, så det ser lite annorlunda ut.

Py, du kan väl säga något snällt? Nu kom jag före dig, men det beror på att det var min motion. Tack för svaret, och tack för att jag lade motionen.

Anförande nr 205

O r d f ö r a n d e n : Fru Lundin vart förargad, ingenting annat!

Anförande nr 206

Borgarrådet B ö r j e s o n (s): Ordförande, fullmäktige! Det måste väl vara så att det är den fantastiska regeringen som har kommit på att det var bra med en lagändring? Nu blir det debatt, säger de – det var inte meningen!

Jag är förstås stolt och glad över att du äntligen får svar. Det är alltså så att lagstiftningen är ändrad när det gäller bostadsanpassningsstöd, så att man inte längre behöver ange särskilda skäl när man ska byta bostad och har behov av bostadsanpassning. Det är också sagt att vi i Stockholm ska vara särskilt generösa med tanke på den bostadssituation vi har här.

Dessutom vill jag gärna tillägga att jag är jätteglad över att den extra satsning som vi har gjort för att korta kön för bostadsanpassningsbidrag också har gett resultat.

Anförande nr 207

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag vill bara säga till Py att jag inte tror att den ”fantastiska regeringen” hade gjort så våldsamt stora insatser om man inte hade blivit pådriven av ett visst parti i riksdagen. Man får väl vara tacksam för det lilla.

Jag är jätteglad över att reglerna är förnuftiga. Jag är också glad över att kön kortas så att ärenden hanteras i hygglig tid i dag. Människor ska inte behöva lida nöd, och vi ska inte heller sätta dem under tvångsförvaltning utan de ska få ha en egen vilja och själva välja var de vill bo. Det kan man nu med de nya reglerna, något så när.

§ 27 Motion om införande av en årlig kulturnatt (2003:27) (utl. 2004:53)

Anförande nr 208

E w a S a m u e l s s o n (kd): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är sällan jag får så mycket respons på en motion som jag har fått på den här. Folk har hört av sig från alla kanter. Särskilt kul var det att få ett mejl från en tjej som hade rest runt på olika kulturnätter runt om i världen. Runt om i Sverige finns det redan ett sådant firande, och runt om i världen också. Så hon bejakade detta och lovade att komma med bra tips, om det är så att kulturborgarrådet är intresserad framöver av att genomföra en sådan kulturnatt.

Jag är i alla fall glad över det positiva bemötandet på motionen. Som det nämns har vi ju en del andra evenemang som vi firar, Kulturhusnatt och så vidare, men jag tror att staden också skulle ha glädje av att bredda kulturaktiviteterna, och en kulturnatt skulle kunna vara en del i ett sådant firande. Det är ju så att de medborgare som utnyttjar våra kulturaktiviteter tyvärr är en begränsad skara, och jag tror att en sådan här kulturnatt skulle bredda engagemanget och fler deltagare skulle förhoppningsvis också framöver delta i olika kulturaktiviteter. Det viktiga är ju att det inte bara är stadens egna kulturaktiviteter utan att det skulle breddas så att många fler deltagare fanns med. Naturligtvis ska man också söka sponsorer och andra finansiärer till ett sådant evenemang.

Anförande nr 209

E v a - L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Ordförande, fullmäktige! Det här är faktiskt en bra motion, och den har haft många föregångare med förslag om musikdagar, kulturdagar, museinätter och nu en kulturnatt. Det kanske kan bli verklighet till slut, även om det naturligtvis vore roligare med en hel kulturvecka eller åtminstone en kulturhelg.

Nyligen genomfördes en museinatt, närmare bestämt den 27 mars i år, och det nämns i motionssvaret att man vill se en utvärdering av den. Denna är inte helt klar ännu, men jag kan berätta lite fakta som nu har framkommit via personalen på Stockholms stadsmuseum och Medeltidsmuseet om hur de upplevde den här natten, som varade fram till klockan ett.

Personalen som arbetade har beskrivit natten som mycket lyckad. Det kom mycket människor, över förväntan. Då Stadsmuseet öppnade var det en lång kö utanför. Det kom cirka 2 000 personer till Stadsmuseet och 1 500 till Medeltidsmuseet den här natten, annars brukar det vara ungefär 400 en bra dag. Man hade naturligtvis mycket program, med fäktning på Medeltidsmuseet och med spökhistorier på Stadsmuseet, som också drog.

Man har en stark känsla av att det kom en ny och yngre publik, vilket är glädjande som det var en av målsättningarna. Personalen var mycket nöjd och glad med det extra arbetet, trots att det var nattarbete, så de vill gärna ha museinatten återigen. Så

får man förstås se utvärderingen och titta på kostnaden, men personalen vill gärna ställa upp igen. Kanske kan det då bli lite mer än bara museer som är öppna den natten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.